

HAZLOV

**bývalá hospoda
čp. 310 v areálu hradu**

STAVEBNĚHISTORICKÝ PRŮZKUM

zpracovatel:

Ing. arch. Jan Pešta

Hofmeisterova 41, Rožmitál pod Třemšínem

www.shp-pesta.cz

architektonická a stavební část:

Ing. arch. Jan Pešta

Vojtěch Černý, DiS

dendrochronologie:

Ing. Tomáš Kyncl

duben – červenec 2014

OBSAH

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	6
1.1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE OBJEKTU	6
1.2	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE SHP	7
1.3	ANOTACE.....	7
2	ÚVOD	8
2.1	POZNÁMKY KE STRUKTUŘE SHP	8
3	DĚJINY OBJEKTU	10
4	PŘEHLED PRAMENŮ, LITERATURY A IKONOGRRAFIE	11
4.1	PRAMENY	11
4.2	LITERATURA.....	11
4.3	IKONOGRRAFIE.....	11
4.3.1	mapy a plány.....	11
4.3.1.1	a: celkové a katastrální.....	11
4.3.1.2	b: plány objektu.....	11
4.3.2	ikonografie a starší fotodokumentace.....	12
4.3.2.1	letecké snímky.....	12
4.3.2.2	fotografie a pohlednice	12
5	ARCHITEKTONICKÝ POPIS	13
5.1	SITUACE.....	13
5.2	PŘEHLED DISPOZICE	13
5.3	INTERIÉRY	15
5.3.1	suterén (1. P.P.).....	15
5.3.1.1	sklepní chodba č. 1.21	15
5.3.1.2	sklep č. 1.22.....	16
5.3.2	přízemí (1.N.P.)	17
5.3.2.1	vstupní místnost č. 1.01.....	17
5.3.2.2	hostinská místnost č. 1.02	17
5.3.2.3	kotelna č. 1.03	18
5.3.2.4	chodba č. 1.04	18
5.3.2.5	WC č. 1.05+1.06+1.07.....	18
5.3.2.6	WC č. 1.08+1.09+1.10.....	19
5.3.2.7	chodba a schodiště č. 1.11	19
5.3.2.8	prostora pod schody č. 1.12	19
5.3.2.9	hostinská místnost č. 1.13	20
5.3.2.10	chodba č. 1.14	20
5.3.2.11	chodba – původně kuchyně č. 1.15	21
5.3.2.12	kuchyně č. 1.16.....	21
5.3.2.13	chodba pod pavlačí č. 1.17	22
5.3.2.14	vstupní místnost a schody do patra č. 1.18	22
5.3.2.15	místnost č. 1.19	23
5.3.2.16	místnost č. 1.20	23
5.3.3	mezipatro (1.N.P.).....	24
5.3.3.1	mezipatro č. A.01.....	24
5.3.3.2	mezipatro č. A.02.....	24
5.3.3.3	mezipatro č. A.03.....	25
5.3.3.4	sklípek č. A.04.....	25
5.3.4	patro (2.N.P.)	26
5.3.4.1	schodišťová hala č. 2.01	26
5.3.4.2	chodba č. 2.02	26
5.3.4.3	chodba č. 2.03	26
5.3.4.4	pokoj č. 2.04	27
5.3.4.5	pokoj č. 2.05	27
5.3.4.6	pokoj č. 2.06	27
5.3.4.7	pokoj č. 2.07	28

5.3.4.8	pokoj č. 2.08	28
5.3.4.9	WC č. 2.09 až 2.12	28
5.3.4.10	sál č. 2.13	29
5.3.4.11	jeviště č. 2.14	29
5.3.4.12	zázemí pro účinkující č. 2.15	30
5.3.4.13	společenská místnost č. 2.16	30
5.3.4.14	místnost č. 2.17	31
5.3.4.15	schodiště a chodba č. 2.18	31
5.3.4.16	pavlač č. 2.19	31
5.3.5	podkroví	32
5.3.5.1	půda jižního křídla a střední části budovy č. 3.01	32
5.3.5.2	půda východního křídla č. 3.02	33
5.3.5.3	půda severního křídla č. 3.03	34
5.3.5.4	půda pultové střechy č. 3.04	34
5.3.6	věž	35
5.3.6.1	sklep věže	35
5.3.6.2	schodiště ve věži	35
5.4	EXTERIÉRY	36
5.4.1	východní strana budovy	36
5.4.1.1	východní průčelí severního a východního křídla	36
5.4.1.2	jižní průčelí východního křídla	36
5.4.1.3	východní průčelí jižního křídla	37
5.4.2	západní strana budovy	37
5.4.2.1	západní průčelí jižního křídla	37
5.4.2.2	jižní průčelí věže	38
5.4.2.3	západní průčelí věže	38
5.4.2.4	jižní průčelí západního křídla	38
5.4.2.5	západní průčelí západního křídla	39
5.4.2.6	severní průčelí západního křídla	39
5.4.2.7	západní průčelí severního křídla	40
5.4.3	severní strana budovy	40
5.4.3.1	severní průčelí severního křídla	40
5.4.4	střechy	40
5.4.4.1	střecha jižního křídla a střední části kolmé křídla	40
5.4.4.2	střecha východního křídla	41
5.4.4.3	střecha severního křídla	41
5.4.4.4	střecha západního křídla	41
5.4.4.5	střecha věže	41
6	DENDROCHRONOLOGICKÉ DATOVÁNÍ	42
6.1	ÚVOD	42
6.2	ZPRACOVANÝ MATERIÁL	42
6.3	METODA DENDROCHRONOLOGICKÉHO ZPRACOVÁNÍ	42
6.4	POUŽITÉ STANDARDNÍ CHRONOLOGIE A SROVNÁVACÍ LETOKRUHOVÉ ŘADY	43
6.5	VÝSLEDKY	43
6.5.1	Relativní datování	43
6.5.2	Absolutní datování	43
6.5.3	Rok kácení stromů – datování podkorních letokruhů	44
6.6	ZÁVĚR	44
6.7	LITERATURA:	44
7	PŘEHLED STAVEBNÍHO VÝVOJE	50
7.1	ÚVODNÍ POZNÁMKA	50
7.2	POČÁTKY STAVBY	50
7.3	POZDNĚ RENESANČNÍ / RANĚ BAROKNÍ PŘESTAVBA PO POLOVINĚ 17. STOLETÍ	51
7.4	RANĚ BAROKNÍ PŘESTAVBA	52
7.5	ÚPRAVY DO POLOVINY 19. STOLETÍ	53
7.6	ÚPRAVY VE DRUHÉ POLOVINĚ 19. A NA POČÁTKU 20. STOLETÍ	53
7.7	PŘESTAVBA V LETECH 1926-27	54
7.8	NOVODOBÉ	54

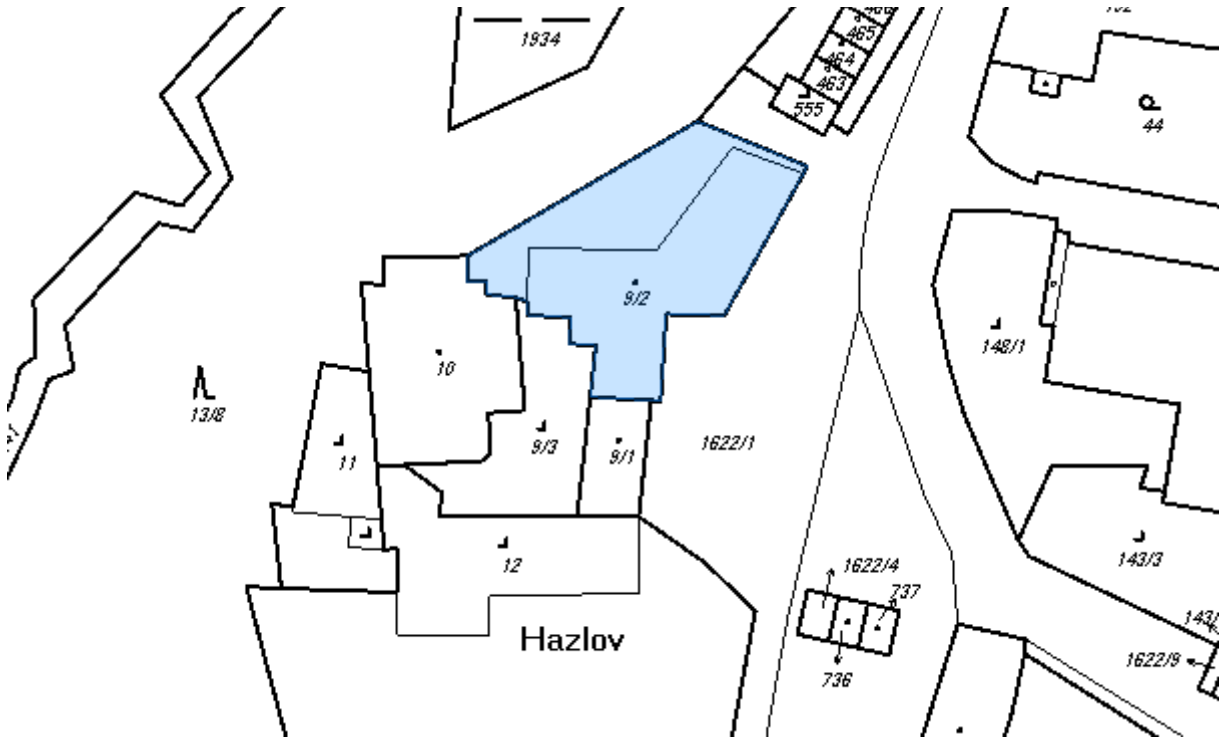
8	ARCHITEKTONICKÉ A PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ	56
8.1	SOUPIS HODNOTNÝCH PROSTOR	56
8.1.1	suterén	57
8.1.2	přízemí	57
8.1.3	I. patro	57
8.1.4	podkroví	57
8.1.5	věž	57
8.2	SOUPIS HODNOTNÝCH KONSTRUKCÍ A DETAILŮ	57
8.2.1	obecně.....	57
8.2.2	suterén	57
8.2.3	přízemí	57
8.2.4	patro	57
8.2.5	podkroví	58
8.2.6	věž	58
8.2.7	exteriéry	58
8.3	SOUPIS HLAVNÍCH ZÁVAD	58
8.3.1	obecně.....	58
8.3.2	suterén	58
8.3.3	přízemí	58
8.3.4	patro	58
8.3.5	podkroví	59
8.3.6	věž	59
8.3.7	exteriéry	59
9	SMĚRNICE PRO BUDOUCÍ VYUŽITÍ A REKONSTRUKCI OBJEKTU	60
9.1	OBECNÉ ZÁSADY	60
9.2	ZÁSADY PRO VYUŽITÍ OBJEKTU	60
9.3	ARCHITEKTONICKÉ A DISPOZIČNÍ ZÁSADY	60
9.4	TECHNICKÉ ZÁSADY	61
9.4.1	zdivo	61
9.4.2	klenby.....	62
9.4.3	kamenické prvky	62
9.4.4	stropy	62
9.4.5	krovy	62
9.4.6	střechy.....	62
9.4.7	povrchy stěn.....	62
9.4.8	výplně otvorů	63
9.4.9	podlahy	63
9.4.10	požadavky na nové konstrukce	63
9.5	MOŽNOSTI BUDOUCÍHO DOPLNĚNÍ POZNATKŮ	63
10	ZÁVĚR	64
11	PŘÍLOHY	65
11.1	HISTORICKÁ IKONOGRAFIE	65
11.1.1	starší mapová dokumentace.....	65
11.1.2	starší plánová dokumentace.....	65
11.1.3	starší fotodokumentace	66
11.1.3.1	letecké snímky	66
11.1.3.2	fotografie a pohlednice	66
11.2	FOTOGRAFIE SOUČASNÉHO STAVU	67
11.2.1	exteriéry – celkové pohledy.....	67
11.2.2	exteriéry – východní průčelí jižního křídla	67
11.2.3	exteriéry – jižní průčelí severního křídla	68
11.2.4	exteriéry – východní průčelí severního křídla	69
11.2.5	exteriéry – severní průčelí	70
11.2.6	exteriéry – západní průčelí severního křídla.....	70

11.2.7	exteriéry – severní průčelí západního křídla.....	70
11.2.8	exteriéry – západní průčelí západního křídla	71
11.2.9	exteriéry – jižní průčelí západního křídla.....	71
11.2.10	exteriéry – věž	71
11.2.11	exteriéry – západní průčelí jižního křídla.....	71
11.2.12	interiéry suterénu (1. PP)	72
11.2.13	interiéry přízemí (1. NP)	72
11.2.14	interiéry mezipatra	73
11.2.15	interiéry patra (2. NP)	74
11.2.16	interiéry podkroví (3. NP).....	75
11.2.17	interiéry schodišťové věže v koutě nádvoří	77
12	PLÁNOVÁ DOKUMENTACE	78
12.1	DOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU	78
12.2	VYHODNOCENÍ STAVEBNÍHO VÝVOJE.....	78
12.3	ARCHITEKTONICKÉ A PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ	78

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 Identifikační údaje objektu

název objektu:	bývalá hospoda čp. 310 v areálu hradu Hazlov
místní určení:	na návrší nad ohybem potoka v centru obce
číslo popisné:	310
parcelní číslo:	st.p.č. 9/2
Katastrální území:	Hazlov [638072]
Lokalita (část obce):	Hazlov
Obec:	Hazlov [554545]
kód CZ:	3740
Okres:	Cheb
Obec s rozšířenou působností:	Aš
zeměpisné souřadnice:	SJTSK: -893423,-1012130 GPS (WGS84): 50°9'29.124"N; 12°16'25.998"E
kód IDOB_PG (PaGIS):	1877030
přírůstkové body (PB):	---
Rejstříkové číslo ÚSKP:	11519/4-5088 (součást KP „zámek“, zahrnující následující parcely p.č. : st. 9/1, st. 9/2, st. 11; st. 12; pp. 13/1, pp. 13/7, pp. 13/8, pp. 1891, pp. 1934, pp. 1941)

situace na současné katastrální mapě 1:1000 (©cuzk.cz)

1.2 Identifikační údaje SHP

hlavní zpracovatel:	Ing. arch. Jan Pešta Hofmeisterova 41, Rožmitál pod Třemšínem, 262 42 e-mail: info@shp-pesta.cz www: www.shp-pesta.cz IČO: 664 39 833 DIČ: CZ-7305190486
architektonická a stavební část:	Ing. arch. Jan Pešta Vojtěch Černý, DiS
historie objektu:	--- (částečně převzata z SHP hradu a zámku)
dendrochronologie:	Ing. Tomáš Kyncl Závodní 2, Brno 602 00

Majitel:	Obec Hazlov, č.p. 31, 35132 Hazlov
Objednavatel:	Obec Hazlov, č.p. 31, 35132 Hazlov

typ průzkumu:	STANDARDNÍ NEDESTRUKTIVNÍ (bez samostatně zpracované historie)
období pořizování dokumentace:	srpen 2014 – únor 2015

1.3 Anotace

Dnešní objekt bývalé hospody čp. 310 je situován v areálu hradu – později zámku Hazlov. Zaujímá místo bývalého pivovaru. Objekt složitého, přibližně křížového půdorysu se skládá z několika vývojově odlišných částí: jižního křídla, navazujícího na vstupní křídlo zámku blíže nejasného předbarokního původu, s krovky z poloviny a konce 17. století, dále kolmého západního křídla s ležáckým sklepem rovněž asi předbarokního původu, schodišťové věže v rohu nádvoří hradu a východního křídla a šikmého severního křídla (původní barokní pivovar, přestavěný na konci 19. století a v letech 1926-27 na hostinec).

2 ÚVOD

Stavebněhistorický průzkum areálu bývalé hospody čp. 310 (původně předzámeckého pivovaru) v areálu hradu – zámku Hazlov vznikl na objednávku majitele objektu (obec Hazlov) v předstihu před plánovanou rekonstrukcí. Areál zámku včetně předmětného hostince je zapsanou nemovitou kulturní památkou s číslem rejstříku **1877030**.

Hrad pravděpodobně pozdně románského původu byl přestavěn v několika etapách na pozdně gotické sídlo a následně na zámek. Součástí předního – východního křídla zámku byl i předmětný objekt pivovaru, v první třetině 20. století. Během druhé poloviny 20. století stavba hradu – zámku fatálně zchátrala, což vedlo až k zániku jeho některých částí. Objekt hostince s navazujícím dílem vstupního křídla sice nadále zůstal zachován, avšak i na něm se podepsala dlouhodobě zanedbaná údržba. Po poněkud narychlo nekvalitně provedené opravě hospody v 90. letech 20. století zůstala i tato část stavby opuštěna. V posledních letech byla ze strany obce Hazlov zahájena oprava části zámku (zastřešení vstupního a části jižního křídla), která by měla pokračovat i úpravami objektu pro potřeby obecního úřadu.

Během uplynulých desetiletí byla těžce narušená stavba ochuzena o mnohé architektonické a řemeslné prvky a částečně tak pozbyla své vypovídací schopnosti. Přesto stále představuje objekt nemalých památkových hodnot nejspíše předbarokního původu, rozhodně zasluhující pozornost ze strany památkové péče.

Podmínky byly pro provedení nedestruktivního průzkumu relativně vhodné, neboť objekt byl v celém rozsahu vyklizený a přístupný. Stěny byly sice z větší části kryté omítkami, ovšem vzhledem k pokročilému stupni destrukce bylo možné část z nich sledovat i v rozsahu zdiva. Problematická se ukázala absence zaměření krovu (resp. jeho schematické provedení), které si vyžádalo značný rozsah prací navíc.

Samostatná archivní rešerše k objektu nebyla zpracována. Důvodem je především to, že existuje podrobná rešerše v rámci stávajícího stavebněhistorického průzkumu areálu zámku. V samotné stavební části staršího SHP (Heroutová – Lancinger – Líbal) sice křídlo hospody (bývalého pivovaru) chybí, avšak základní historické údaje lze využít. To samé platí o dvou člancích, věnovaných objektu (Karel – Knoll, 2003 a Karel – Knoll, 2004).

Současně s průzkumem byl proveden i dendrochronologický průzkum dostupných dřevěných konstrukcí. Odběry vzorků a jejich datování provedl ing. Tomáš Kyncl, ve spolupráci s autorem. Před zahájením průzkumu byla k dispozici plánová dokumentace, vycházející z digitalizovaných starších plánů různého původu. Během prací byl objekt zaměřen (Oto Szakosz, projektová kancelář PS, Bratři Čapků 550, 362 21 Nejdeček). Finální zaměření bylo zpracovatelům předáno až 4. února 2015 (a to ještě bez krovu), což zapříčinilo velký časový tlak na finální zpracování SHP. Jestliže úroveň přízemí a patra je zpracována vcelku věrohodně, krov se velmi liší od skutečného stavu a bylo jej nutné zcela nově překreslit. Krov severního křídla byl zakreslen s ohledem na omezenou přístupnost jen orientačně. Zaměření krovu bylo provedeno schematicky výhradně pro potřeby SHP; podrobnost odpovídá tomuto účelu. Autor nenese odpovědnost za použití zaměření krovů pro jiné účely, než SHP.

2.1 Poznámky ke struktuře SHP

Elaborát SHP vychází svou strukturou z metodiky SÚPP,¹ reflektuje i dosud nevydanou aktualizovanou podobu metodiky. Vzhledem k typu objektu byl elaborát podrobněji strukturován. Zejména popisová část je důsledně tříděna na jednotlivé kapitoly, přičemž vždy jedna „logická“ prostora má svou vlastní kapitolu. Popisy jednotlivých místností mají pokud možno shodnou strukturu. Kapitola začíná vždy polohou místnosti ve vztahu k celku, dále je popisován základní tvar prostoru, následuje popis stěn v pořadí severní – východní – jižní – západní, popis klenby (resp. stropu) a

¹ MACEK P., 1997: Standardní nedestruktivní stavebně - historický průzkum, SÚPP, Praha; doplněné vydání 2001.

nakonec podlahy, případně dalších prvků (vložené konstrukce, obklady stěn apod.). Odkazy na jiné kapitoly jsou značeny šipkou (↗název kapitoly).

Místnosti („logické prostory“) byly pro potřeby SHP očíslovány trojmístnými čísly. Číslování bylo převzato dle stávajícího zaměření (Oto Szakosz), pro potřeby SHP není zcela ideální s ohledem na odlišné chápání podlaží stavby, ale pro lepší koordinaci SHP a následujících prací je respektováno. Místnosti suterénu (sklep v západním křídle a chodba před sklepem) začínají jedničkou (č. 1.01 až 1.21), místnosti mezipatra v západním křídle písmenem A (č. A01 až A04), místnosti patra (č. 2.01 až 2.18) a prostory podkroví trojkou (č. 3.01 až 3.04). Věž je značena samostatně.

Jednotnou formu popisu bylo možné dodržet také v případě jednotlivých průčelí. Popis začíná hlavním (vstupním) průčelím (východní strana severního a východního křídla), následují všechna ostatní průčelí po směru hodinových ručiček a následně i střechy.

Areál ani žádný z objektů není přesně orientován ke světovým stranám. Odchytky od severojižní, resp. východozápadní orientace však (s výjimkou šikmého severního křídla) nejsou velké a v popisové části jsou pro zjednodušení pominuty.

3 DĚJINY OBJEKTU

Samostatná archivní rešerše pro objekt nebyla zpracována. Pro poznání dějin stavby lze využít rešerši, která je součástí staršího SHP (Heroutová – Lancinger – Líbal. Informace k areálu celého hradu – zámku jsou obsaženy ve dvou článcích ve sborníku Dějiny staveb (Karel – Knoll, 2003 a Karel – Knoll, 2004). Níže jsou uvedeny jen dílčí informace, týkající se stavby samotné, které nejsou obsaženy v základní literatuře a výše uvedeném starším průzkumu.

Je třeba konstatovat, že zpracovaná rešerše k dějinám hradu, obsažená ve starším SHP, je natolik stručná (s ohledem na objektivní skutečnosti týkající se regionů Ašska a Chebska), že neumožňuje ani jedinou konkrétní zmínku vztáhnout k dějinám stavby objektu čp. 310. V podstatě obsahuje jen výčet majitelů hradu, a to ještě stručný a neúplný. Snad jen informace o zchudnutí majitelů (Moserů z Miltigau), kteří drželi zámek do roku 1814, stejný osud dalšího majitele, kterým byl Vitus Witz a následně Wolfgang Biedermann (dovedl majetek až do exekuční dražby v roce 1853) mohou svědčit pro absenci stavební činnosti od konce 18. do poloviny 19. století. Roku 1853 naopak statek koupil Johann Wilhelm von Helmfeld, majitel více statků na Chebsku, což otevřelo prostor pro další stavební aktivity.²

Mnohem větší rozsah poznání, i když pro východní část areálu (pivovar) rovněž jen dílčí, bez hlubšího významu, obsahují dvě zmíněné studie T. Karla – V. Knolla. V týchž článcích je prezentován aktualizovaný analytický plán, který se však severovýchodního nároží areálu hradu dotýká jen okrajově. Celkem logicky se zabývají především nejatraktivnějšími částmi hradu, kterými je kostel s románskou věží, pozůstatky románského západního paláce a dále atraktivní gotická a pozdně gotická zástavba především západního a jižního křídla hradu. Přesto autoři podávají i nástin stavebního vývoje východního křídla a pivovaru. K pivovaru uvádějí jedinou historickou informaci – doklad první zmínky k roku 1533, tedy do doby vlády rodu Maleřiků.³ Pro nás může být užitečná i informace o stavbě kostela v letech 1687-88.

Pro novější dějiny bývalého pivovaru, později upraveného na hostinec, je užitečné srovnání historické ikonografie. Bohužel většina z dostupných kreseb (C. Husse z roku 1820 a V. Pröckela z roku 1843) a fotografií se zaměřuje buď na dálkové pohledy, nebo na pohled na areál zámku z jihozápadního či jihovýchodního nároží, takže areál pivovaru – pozdější hospody je zachycen většinou jen okrajově. Výjimkou jsou dva starší snímky – jeden z prostoru před budovou, druhý nadhledový ze školní budovy, zachycující stavbu bývalého pivovaru před jeho adaptací v roce 1926.

Vůbec nejdůležitějším pramenem pro poznání samotné budovy je trojice plánů z archivu obecního úřadu. Jedná se o projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru z roku 1926, který vypracoval stavitel Johann Köhler z Aše. První plán (*Auswechslungsplan zum Umbau des alten Brauhauses beim Schlosse in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm - Helmfeld in Haslau*) obsahuje půdorysy, druhý pohledy a řezy (*Plan zum Umbau des alten Brauhauses Baparz. N. 9 beim Gute in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helmfeld in Haslau*). Díky barevnému odlišení starého, bouraného a nového zdiva si můžeme učinit alespoň dílčí představu o podobě stavby před adaptací. Na ně pak navazuje další plán z roku 1927 – projekt na znovuvýstavbu lednice u hostince – starého pivovaru, obsahující půdorysy, řezy a pohled (*Plan zum Wiederaufbau des Eishauses beim Gasthofe zum „Schloßbrauhaus“ in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helmfeld in Haslau*). Také tento plán vypracoval Johann Köhler z Aše. Z porovnání se skutečnou podobou budovy vyplývá, že stavba byla realizována poměrně přesně podle plánů.

Poměrně rozsáhlá fotodokumentace pak zachycuje objekt po přestavbě v letech 1926-27, a to jak z předválečné doby, tak z doby poválečné (ty dokumentují zejména proces chátrání a devastace stavby).

² Heroutová – Lancinger – Líbal, 1974, s. 3.

³ Knoll – Karel, 2004, s. 34.

4 PŘEHLED PRAMENŮ, LITERATURY A IKONOGRAFIE

4.1 Prameny

- Heroutová, M. – Lancinger, L. – Líbal, D., 1974: Hazlov. Hrad – zámek. Stavebněhistorický průzkum, strojopis SÚRPMO.

4.2 Literatura

- Bělohávek, J. (ed.) 1985: Hrad, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV., s. 79. Praha.
- Durdík, T. 1999: Encyklopedie českých hradů. Praha.
- Karel, T. – Knoll, V. 2003: Stavební počátky hradu v Hazlově. In: Dějiny staveb 2003, s. 176-187.
- Karel, T. – Knoll, V. 2004: Paláce hradu v Hazlově. In: Dějiny staveb 2004.
- Úlovec, J. 1998: Hrad, zámky a tvrze na Chebsku. Praha.
- Úlovec, J., 2005: Ohrožené hrad, zámky a tvrze Čech, díl I., s. 210-211. Praha.

4.3 Ikonografie

4.3.1 mapy a plány

4.3.1.1 **a: celkové a katastrální**

- 1720: Müllerova mapa Čech, sekce č. 6 [Cimélie Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR; převzato z: oldmaps.geolab.cz].
- 60. – 80. léta 18. století: Mapa I. (Josefského) vojenského mapování, mapový list č. 82, 1:28800 [Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv Wien; digitalizace: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Fakulta životního prostředí; ©www.geolab.cz].
- 1841: Indikační skice mapy stabilního katastru, katastr Hazlov, původně Hasslau, 1:2880 [©Národní archiv (NA) Praha, IS, LOK125018410A04C].
- 1841: Povinný císařský otisk k mapě stabilního katastru, katastr Hazlov, původně Hasslau, 1:2880 [© Ústřední archiv zeměměřictví a katastru, CO 1802-1-002].
- 1845/46: Mapa II. (Františkova) vojenského mapování z roku, mapový list č. W_7_IX, 1:28800 [Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv Wien; digitalizace: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Fakulta životního prostředí; © www.geolab.cz].

4.3.1.2 **b: plány objektu**

- 1926: Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru, půdorysy přízemí a patra (*Auswechslungsplan zum Umbau des alten Brauhauses beim Schlosse in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm - Helmfeld in Haslau*), Johann Köhler, Aš [archív OÚ Hazlov].
- 1926: Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru, pohledy a řezy (*Plan zum Umbau des alten Brauhauses Baparz. N. 9 beim Gute in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helmfeld in Haslau*), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
- 1927: Projekt na znovuvýstavbu lednice u hostince – starého pivovaru, půdorysy, řezy a pohled (*Plan zum Wiederaufbau des Eishauses beim Gasthofe zum „Schloßbrauhaus“ in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helmfeld in Haslau*), Johann Köhler, Aš, 1927 [archív OÚ Hazlov].

- 1974: Plány zámku s vyhodnocením stavebního vývoje, půdorysy suterény, přízemí, patra, D. Líbal – M. Heroutová [podklad: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974].
- 1974: Plány zámku s vyznačením památkové hodnoty, půdorysy suterény, přízemí, patra, D. Líbal – M. Heroutová [podklad: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974].
- 2009: Zaměření současného stavu budovy, půdorysy přízemí, patra, řezy, Ing. Jan Bouchal [archív OÚ Hazlov].
- 2004: Půdorys přízemí zámku s vyhodnocením stavebního vývoje, kresba T. Karel, 2004 [In: Karel, Tomáš – Knoll, Vilém, 2004: Paláce hradu v Hazlově. In: Dějiny staveb 2004, s. 35.].
- 2004: Rekonstrukce podoby hradu v 15. a 17. století, kresba T. Karel, [In: Karel, Tomáš – Knoll, Vilém, 2004: Paláce hradu v Hazlově. In: Dějiny staveb 2004, s. 35.].

4.3.2 ikonografie a starší fotodokumentace

4.3.2.1 letecké snímky

- 1953: I. vojenská ortofotomapa [www.geoportal.cz].
- s.d. (70. léta 20. století): Celkový letecký pohled od jihovýchodu [http://www.zanikleobce.cz/].

4.3.2.2 fotografie a pohlednice

- 1910: Pohled na část zámku a dnešní budovu hostince – původně pivovar od východu [http://www.portafontium.cz/, sign. 143.01].
- s.d. (poč. 20. století): Panoramatický pohled na areál zámku a dnešní budovu hostince – původně pivovar od východu [http://www.zanikleobce.cz/].
- s.d. (údajně 1925 – spíše po roce 1927): Panoramatický pohled na zámecké návrší od jihu [fotohistorie.cz].
- s.d. (po roce 1927): Panoramatický pohled na zámecké návrší od jihu (identický) [http://www.zanikleobce.cz/].
- s.d. (po roce 1927): Panoramatický pohled na zámecké návrší od jihu [převzato z: http://www.zanikleobce.cz/].
- s.d. (20. – 30. léta 20. století): Celkový pohled na východní křídlo od východu [www.starepohledy.cz].
- Celkový pohled na západní křídlo od severovýchodu, s.d. (60. – 80. léta 20. století) [archív OÚ Hazlov].
- 1974: Celkový pohled na areál hradu a zámku od jihovýchodu (2x), pohled na vstupní křídlo hradu a zámku od východu, pohled na vstupní křídlo hradu a zámku od východu, pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, V. Uher [In: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
- s.d. (70. – 80. léta 20. století): Celkový pohled na areál hradu a zámku od jihovýchodu [http://www.haslau-boehmen.de/].
- s.d. (60. – 70. léta 20. století): Celkový pohled na východní křídlo hradu a zámku od východu, pohled na severní křídlo – hostinec od východu, pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu [archív OÚ Hazlov; převzato z: http://www.obechazlov.cz/].

5 ARCHITEKTONICKÝ POPIS

5.1 Situace

Areál zámku Hazlov je situován na nízké ploché terénní ostrožně, ze dvou stran strmě spadající do mělkého údolí Hazlovského potoka. Dnešní zástavba obce (bývalého městečka) je chaotická a z velké části nečitelná s ohledem na zánik historické stavební struktury, která byla částečně demolována bez náhrady a částečně nahrazena novodobou zástavbou zcela v odlišném půdorysném uspořádání.

Historická zástavba, jak ji vidíme na mapě stabilního katastru z roku 1841, se skládala z několika ohnisek. V těžišti se nacházel zámek s kostelem, jižně od něj areál hospodářského dvora a severně a východně odtud nepravidelná ulicovitá zástavba spíše drobnějších usedlostí a chalup. Dalším ohniskem zástavby bylo jakési ulicovité náměstí severojižního směru v jihozápadní části sídelního souboru, na jihu ukončené rybníkem (Dorfteich), kterým byla – patrně druhotně – proražena trasa císařské silnice z Chebu do Aše. Konečně třetím, izolovaným ohniskem za rybníkem v jihovýchodní části sídla byla velmi drobná chalupnická zástavba nepravidelné dispozice.

Samotný zámek představoval mimořádně složitý komplex budov na nepravidelném půdorysu. Vlastní zámek – původně románský ministeriální hrad – měl až do novodobé destrukce velmi kompaktní sevřený, nepravidelně čtyřboký půdorys. Západní křídlo, založené v prudkém slevu, obsahovalo nejstarší románský palác, kolmé jižní křídlo se složitým vývojem pozdně gotický palác, v baroku prodloužený směrem k východu (zámek). **Východní stranu uzavíralo východní – vstupní křídlo, na které byla šikmo směrem k severovýchodu napojena budova pivovaru (severní část východního křídla s kolmým západním výběžkem a severovýchodním výběžkem – bývalým pivovarem – tvoří základ budovy čp. 310, která je předmětem tohoto průzkumu.** Prakticky veškerou plochu vnitřního dvora zabírá velký barokní kostel, postavený na místě starší hradní kaple nebo kostela, z níž se zachovala románská, v gotice zvýšená věž. Kostel současně uzavírá areál od severu.

Pod areálem zámku na jižní straně (na nižší terénní terase) se rozkládal rovněž nepravidelný dvůr – předzámčí s patrně převážně hospodářskou funkcí, který během druhé poloviny 20. století zcela zanikl.

5.2 Přehled dispozice

Předmětná budova čp. 310 – původně pivovar, později hospoda – je součástí výše popsaného, dispozičně mimořádně komplikovaného areálu zámku. Tvoří část zámeckého vstupního východního křídla, část vybíhá k severovýchodu v podobě samostatného půdorysně šikmého křídla. Východní strana je obrácena směrem do prostoru před zámkem (jakési novodobé „náměstí“), západní strana směrem do dvora hradu – zámku, směrem ke kostelu, od něhož je oddělena úzkou soutkou. Terén směrem od východu k západu (k zámku) stoupá, takže zatímco východní strana objektu je dvoupodlažní – jednopatrová, na západní straně terén vystupuje až téměř po úroveň podlahy patra a směrem k severu ještě stoupá.

Celá budova má mimořádně složitý půdorys, který se skládá z několika částí – navzájem se prostupujících křídel. Celkově půdorys připomíná písmeno „L“, tvořené jižním křídlem a kolmo napojeným západním křídlem, k němuž se na severovýchodní straně připojuje ještě další dvojice navzájem srostlých křídel – východní a půdorysně šikmé severní, resp. severovýchodní. Budova je jednopatrová, víceméně s vyrovnanou úrovní podlaží (s výjimkou západního křídla s nízkým polopatrem v úrovni zvýšeného přízemí), podsklepeno je západní křídlo (suterén mírně vystupuje nad úroveň terénu) a schodišťová věž.

Dispozice jižního křídla budovy (pozor, nezaměňovat s jižním křídlem zámku!) vlastně navazuje na dispozici vstupního východního křídla zámku, od něhož je ovšem oddělena spárou.

Přízemí jižního křídla budovy je dvoudílná. Jižní prostora (č. 1.18+1.19) měla původně nedělený čtvercový půdorys, druhotně byla rozdělena na předsíň s průrazem schodiště do patra a menší klenutou prostoru s místnostkou pod schody. Druhá, průchozí severní místnost (č. 1.20) je menší. Při východní straně jižního křídla probíhá úzká chodba pod pavlačí (č. 1.17), rozdělená příčkou do dvou prostor. V nároží na styku jižního a západního křídla je na úrovni přízemí situován sklep věže.

Západní křídlo uzavírá hradní areál od severu. Jako jediné z celé budovy má odlišnou úroveň patrování. Na úrovni polozahloubeného suterénu je chodbovitá klenutá vstupní prostora č. 1.21, na níž pak navazuje velký, valeně zaklenutý sklep č. 1.22. Nad sklepem i vstupní sklepni chodbou je nízké polopatro na úrovni zvýšeného přízemí. Tvoří jej jen utilitární prostory pod podlahou sálu a jeviště v patře – značeny jsou jako A.01, A.02 a A.03. V jihozápadním rohu je příčkou vyčleněný samostatný sklípek č. A.04 (v době průzkumu nepřístupný).

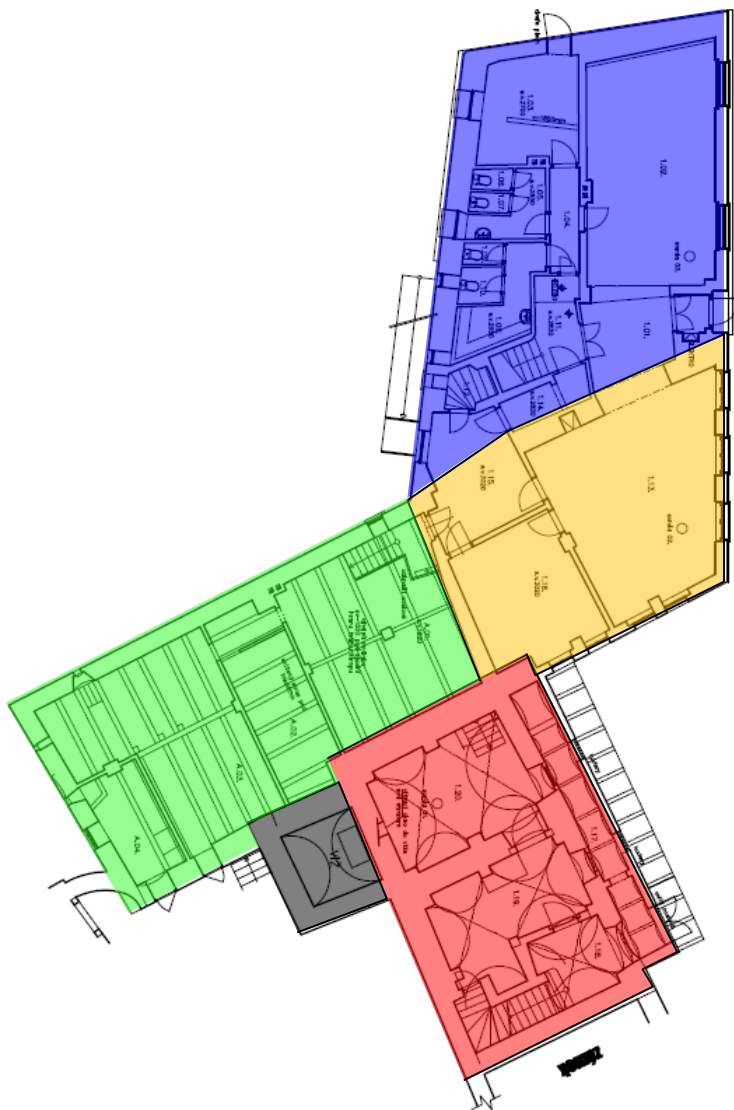
Zcela nezávisle je na úrovni přízemí řešena severovýchodní budova – východní a severní křídlo. Je přístupná z ulice přes drobné zádveří. Východní křídlo tvoří sálová prostora hospody č. 1.13, na níž navazuje bývalá kuchyně č. 1.16 a vnitřní chodba – původní kuchyně č. 1.15, zasahující i do severního křídla. Severní křídlo je rozděleno do svou podélně orientovaných traktů. Východní trakt tvoří kromě vstupní prostory se zádveřím č. 1.01 ještě sálová prostora hospody č. 1.02, západní trakt pak vnitřní chodba s navazujícím schodištěm do patra č. 1.104+1.11, WC č. 1.05 až 1.10, kotelna na severním konci budovy č. 1.03 a další drobné prostory (č. 1.14, 1.12).

Dispozice patra odráží půdorys přízemí jen částečně. V jižním křídle jsou dvě prostory (č. 2.16, spojená s velkým sálem a č. 2.17, do níž je část svého objemu vykrojeno schodiště z přízemí č. 2.18. Nad chodbou v přízemí je směrem do náměstí vytvořena pavlač č. 2.19.

Západní křídlo spolu s východním křídlem tvoří na úrovni patra jediný celek, příčně křížící celou budovu. Obsahuje rozměrný sál č. 2.13 na lichoběžníkovém půdorysu, na který na západní straně navazuje bývalé jeviště č. 2.14 a za ním zázemí pro účinkující č. 2.15. V rohu mezi západním a jižním křídlem prostupuje schodišťová věž se schodištěm do podkroví budovy.

Severní křídlo, řešené jako mansarda, je rozděleno na 3 podélně orientované dispoziční trakty s hotelovými pokoji. Na schodišťovou halu č. 2.01 navazuje chodba č. 2.02+2.03. Ve východním traktu jsou 3 pokoje č. 2.04, 2.05 a 2.06, v jižním traktu dva pokoje č. 2.07 a 2.08 a WC č. 2.09 až 2.12.

Celá budova je zastřešena soustavou čtyř střech. Podkroví je přístupné po schodišťové věži. Nad jižním křídlem je půda č. 3.01 se dvěma na sebe navazujícími barokními krovky, prostupující kolmo i přes střed budovy (západní + východní křídlo). Nad zbytkem západního křídla je střecha nízké pultové střechy č. 3.04, nad východním křídlem pak půda s mladším vaznicovým krovem č. 3.02. Nad severním křídlem (nad obytnou mansardou) je půda č. 3.03 rovněž s vaznicovým krovem.

Půdorysné schéma s vyznačením členění budovy na úrovni přízemí:

- červeně – jižní křídlo
- zeleně – západní křídlo
- oranžově – východní křídlo
- modře – severní křídlo
- šedě – schodišťová věž

Poznámka: V následujícím podrobném popisném textu jsou nejvýznamnější architektonické a řemeslné prvky značeny tučně a vloženy do rámečku.

5.3 Interiéry

5.3.1 suterén (1. P.P.)

5.3.1.1 **sklepní chodba č. 1.21**

charakteristika: Úzká průchozí sklepní chodba v polosuterénu budovy, ve střední části budovy. Umožňuje přístup do sklepa č. 1.22.

severní stěna: Severní obvodová zeď, částečně zakrytá druhotným schodištěm z přízemí do mezipatra. Za schodištěm je patrný cihlami zaslepený dveřní otvor nebo nika.

východní stěna: Vnitřní silná stěna z kamenného zdiva, nahrubo omítaná. V pravé polovině pravoúhlá kubická odkládací nika.

jižní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna oddělující jižní křídlo, pravděpodobně z kamenného zdiva, omítaná. Ve spodní části překrytá vyrovnávacími stupni schodiště, s velkým kubickým blokem zdiva, nahoře v levé polovině segmentově zaklenutý průchod z místnosti č. 1.20, bez výplně.

západní stěna: Vnitřní příčná dělicí zeď z kamenného zdiva, nahrubo omítaná. Uprostřed pravoúhlý **portálek** do sklepa č. 1.22 s kamenným ostěním z velkých neprofilovaných žulových bloků.

klenba: Valená půlkruhového profilu, omítaná, z kamenného zdiva. Na severním konci proražena druhotným schodištěm do mezipatra.

podlaha: Betonová.

schodiště: Do místnosti jsou vložena dvě schodiště: na severním konci je schodiště do mezipatra z přízemí s kolmým ramenem, zpřístupňujícím chodbu. Stupně kamenné, podpírané cihelnými pilířky, severní rameno podepřené traverzou. Pod schodiště jsou vloženy nádrže na vodu. Jižní schodiště je založeno na terénu a zpřístupňuje místnost č. 1.20. Stupně jsou betonové.

architektonické a památkové hodnocení: Vcelku autenticky zachovaná sklepní prostora patřící ke starší vývojové etapě objektu.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, portál v západní stěně.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora je doporučena k zachování v rozsahu hodnotných konstrukcí; bez větších úprav. Ochrana se nevztahuje na schodiště.

5.3.1.2 sklep č. 1.22

charakteristika: Sklep na obdélníkovém půdorysu, zabírající podstatnou část západního křídla. Je situovaný v polosuterénu; s ohledem na terén nádvoří je zahroubený zcela.

severní stěna: Severní obvodová stěna patrně z kamenného zdiva, překrytá nízko nasazenou patkou klenby. Uprostřed a v pravé polovině dva novodobě zazděné otvory. V pravém rohu betonová nádrž.

východní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna, patrně z kamenného zdiva, omítaná. Zhruba uprostřed vstupní **portál** z chodby č. 1.21 v nice s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem (popis viz!). V levém rohu betonová nádrž.

jižní stěna: Jižní obvodová stěna patrně z kamenného zdiva, překrytá nízko nasazenou patkou klenby, bez otvorů.

západní stěna: Čelní stěna sklepa, značně odsazená od nadzemního líce stěny budovy. Je postavená patrně z kamenného zdiva, omítaná; uprostřed v horní části větrací otvor, napravo od něj v dolní části kubická odkládací nika.

klenba: Klenba valená půlkruhového profilu, nasazená nízko nad zemí. Je vyzděná pravděpodobně z kamene, omítaná.

podlaha: Velké **žulové desky**, vyspádované do středového švu. Partie při stěnách vydlážděny cihlami. V pravém rohu betonová nádrž.

architektonické a památkové hodnocení: Autenticky zachovaná hodnotný prostora sklepa ze starších stavebních etap budovy.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, kamenná dlažba.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora sklepa je doporučena k zachování bez větších úprav.

5.3.2 přízemí (1.N.P.)

5.3.2.1 vstupní místnost č. 1.01

charakteristika: Místnost na nepravidelném, zhruba lichoběžníkovém půdorysu, situovaná v jižním dílu severního křídla. Slouží jako hlavní vstupní prostora budovy hostince (severní a východní křídlo); novodobě z ní bylo odděleno při východní stěně zádveří. Původně byla spojena i se schodišťovou chodbou č. 1.11.

severní stěna: Příčka, novodobě proražená širokým otvorem s rovným překladem do místnosti č. 1.02.

východní stěna: Východní obvodová stěna, novodobé vstupní dveře.

jižní stěna: Silná vnitřní příčná dělicí zeď, oddělující severní a východní křídlo. Zeď složitějšího vývoje novodobě proražená širokým otvorem do hostinské místnosti č. 1.13.

západní stěna: Novodobá příčka, dveře do chodby č. 1.11.

příčka: Novodobá příčka oddělující zádveří, s novodobými dveřmi.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Jižní a východní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře, novodobé příčky, veškeré novodobé detaily.

doporučení: Prostora je doporučena coby hlavní vstup do budovy hostince k celkové architektonické rehabilitaci. Doporučuji odstranění vestaveb a alespoň pohledové spojení s navazujícími prostory schodiště a zádveří. Nevhodné novodobé prvky (zejména vstupní dveře a podlahu) doporučuji nahradit řemeslně kvalitnějšími.

5.3.2.2 hostinská místnost č. 1.02

charakteristika: Místnost na lichoběžníkovém půdorysu, vzniklá druhotným propojením dvou menších prostor (krámků), situovaná ve vnějším traktu východního traktu severního křídla.

severní stěna: Velmi silná, půdorysně mírně šikmo deformovaná severní obvodová zeď, omítaná, ve spodní části rozšířená o sokl.

východní stěna: Východní obvodová stěna, cihelná omítaná, dvě okna v nikách s kolmými špaletami a rovnými překlady (popis viz průčelí).

jižní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna, subtilní, cihelná omítaná; téměř na celou šířku prolomená novodobým spojovacím otvorem ze vstupní místnosti č. 1.01.

západní stěna: Vnitřní podélně orientovaná dělicí mezitraktová stěna, cihelná omítaná, uprostřed komínové těleso. Vlevo novodobé dveře z chodby č. 1.04, vpravo zazděné dveře do kotelny č. 1.03.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí (částečně viditelná díky novodobé destrukci po požáru).

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Severní a východní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé stavební detaily a prvky.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.3 kotelna č. 1.03

charakteristika: Místnost na nepravidelném, přibližně lichoběžníkovém půdorysu, situovaná v severním dílu západního traktu severního křídla. Na plánu z roku 1926 je označena jako krám – pokoj, nyní slouží jako kotelna.

severní stěna: Velmi silná severní obvodová zeď, půdorysně deformovaná, se zaobleným levým nárožím. V pravé části novodobě proražené novodobé dveře v nice s kolmými špaletami a rovným překladem.

východní stěna: Poměrně subtilní podélně orientovaná dělicí mezitraktová stěna, omítaná, se zbytky jednoduché šablonové výmalby. V pravé polovině zazděné dveře do ↗místnosti č. 1.02.

jižní stěna: Příčka se zavázaným komínovým tělesem, vlevo novodobé dveře z ↗místnosti č. 1.04,

západní stěna: Silná vnější obvodová stěna z kamenného nebo smíšeného zdiva, omítaná. Okno v nice s kolmými špaletami a rovným překladem.

polopříčka: Dělicí polopříčka dosahující výše cca 1,8m.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí.

podlaha: Novodobá betonová.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Severní a západní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé stavební detaily a prvky (dveře, polopříčka).

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.4 chodba č. 1.04

charakteristika: Vnitřní chodba na protáhle obdélníkovém půdorysu, situovaná ve střední části severního křídla.

severní stěna: Příčka, novodobé dveře do ↗kotelny č. 1.03.

východní stěna: Vnitřní subtilní podélně orientovaná dělicí stěna, omítaná. Uprostřed novodobé dveře v nice s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem do ↗místnosti č. 1.02.

jižní stěna: Novodobá příčka, dveře ze ↗schodišťové haly č. 1.11.

západní stěna: Příčka, dvojice novodobé dveře na WC.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora bez architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé stavební detaily a prvky (dveře).

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.5 WC č. 1.05+1.06+1.07

charakteristika: Prostora WC s novodobou dispozicí, situovaná v západním traktu severního křídla. Na plánu z roku 1926 je označena jako krám – pokoj, nyní slouží jako kotelna.

severní stěna: Příčka, bez otvorů.

východní stěna: Příčka, novodobé dveře z ↗chodby č. 1.04.

jižní stěna: Novodobá příčka, bez otvorů.

západní stěna: Silná západní obvodová stěna, vlevo novodobě upravené okno (popis viz ↗průčelí).

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí.

podlaha: Novodobá dlažba.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora bez architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Západní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé stavební detaily a prvky (dveře, vestavby WC, obklady).

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.6 WC č. 1.08+1.09+1.10

charakteristika: Prostora WC na nepravidelném lichoběžníkovém půdorysu s novodobou dispozicí, situovaná v západním traktu severního křídla. Na plánu z roku 1926 je označena jako krám – pokoj, nyní slouží jako kotelna.

severní stěna: Novodobá příčka, bez otvorů.

východní stěna: Příčka, půdorysně zalomená, novodobé dveře z chodby č. 1.04.

jižní stěna: Novodobá příčka, bez otvorů.

západní stěna: Silná západní obvodová stěna, vlevo novodobě upravené okno (popis viz průčelí).

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trémovou konstrukcí.

podlaha: Novodobá dlažba.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora bez architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Západní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé stavební detaily a prvky (dveře, vestavby WC, obklady).

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.7 chodba a schodiště č. 1.11

charakteristika: Prostora na nepravidelném (půdorysně sešikmeném) půdorysu písmena „L“, sloužící jako chodba a vertikální komunikace do patra. Původně byla dispozičně spojena se vstupní místností č. 1.01.

severní stěna: Příčka, částečně novodobá, novodobé dveře do chodby č. 1.04.

východní stěna: V levé části podélně orientovaná mezitraktová stěna, v pravé novodobá příčka s novodobými dveřmi ze vstupní místnosti č. 1.01.

jižní stěna: V levé části novodobá příčka s novodobými dveřmi do místnosti č. 1.14; v pravé vřetenová stěna schodiště.

západní stěna: Západní obvodová stěna podesty schodiště viz patro, hala č. 2.01.

severní stěna schodiště: Omítaná příčka, bez otvorů.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trémovou konstrukcí.

podlaha: Novodobá.

schodiště: Dvouramenné schodiště do patra, podepřené vřetenovou zdí, stupně kamenné bez profilace.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená prostora nyní bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Základní dispoziční rozvrh.

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře, novodobé příčky, veškeré novodobé detaily.

doporučení: Prostora je doporučena coby hlavní vstup do patra k celkové architektonické rehabilitaci. Doporučuji odstranění vestaveb a alespoň pohledové spojení s navazujícími prostory vstupní místnosti č. 1.01. Nevhodné novodobé prvky (zejména vstupní dveře a podlahu) doporučuji nahradit řemeslně kvalitnějšími.

5.3.2.8 prostora pod schody č. 1.12

charakteristika: Drobná utilitární prostora na nepravidelné, přibližně lichoběžníkovém půdorysu pod nástupním ramenem schodiště do patra. Na plánu z roku 1926 je označena jako spíž.

severní stěna: Příčka – obvodová zeď bloku schodiště, omítaná.

východní stěna: Příčka pod schodištěm s mělkým policovým výklenkem.

jižní stěna: Vřetenová zeď schodiště, omítaná. Vpravo dveře z ↗chodby – původně kuchyně č. 1.15 (popis viz!).

západní stěna: Západní obvodová zeď, omítaná. Zazděné okénko v nise s kolmými špaletami a rovným překladem.

strop: Podhled rubu kamenných schodových stupňů.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Drobná utilitární prostora bez památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Západní stěna.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Bez regulativů.

5.3.2.9 hostinská místnost č. 1.13

charakteristika: Místnost na lichoběžníkovém půdorysu ve východním dílu východního křídla, od svého vzniku sloužící jako hostinská místnost hospody.

severní stěna: Silná vnitřní podélně orientovaná stěna, oddělující východní a severní křídlo, staršího původu. Široký průraz spojovacího otvoru se ↗vstupní místností č. 1.01 na místě původně užších dveří.

východní stěna: Půdorysně šikmá východní obvodová stěna, omítaná. Tři široká okna v nikách s kolmými špaletami a rovnými překlady (popis viz ↗průčelí).

jižní stěna: Jižní obvodová stěna, dvě okna v nikách s kolmými špaletami a rovnými překlady; uprostřed oddělená půdorysně vystupujícím pilířkem.

západní stěna: Příčka, zesílená uprostřed pilířkem zdiva. Dvoje novodobé dveře do ↗místností č. 1.15 a 1.16.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí, uprostřed rozdělený mělce vystupujícím překladem (průvlakem).

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě upravená hostinská místnost.

hodnotné prvky: Obvodové stěny.

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře, podlaha, výmalba.

doporučení: Prostora je doporučena k zachování a celkové architektonické rehabilitaci. Nevhodné novodobé prvky (zejména dveře a podlahu) doporučuji nahradit řemeslně kvalitnějšími.

5.3.2.10 chodba č. 1.14

charakteristika: Drobná novodobá průchozí místnost, situovaná pod výstupním ramenem schodiště do patra. Původně byla součástí ↗schodišťové haly č. 1.11 a ↗vstupní místnosti č. 1.01.

severní stěna: Vřetenová stěna schodiště, omítaná. Ve východní části novodobá příčka s novodobými dveřmi z ↗chodby č. 1.11.

východní stěna: Novodobá příčka, bez otvorů.

jižní stěna: Silná vnitřní dělicí zeď, oddělující severní a východní křídlo, staršího původu. Zazděný otvor z ↗hostinské místnosti č. 1.13.

západní stěna: Příčka, novodobé dveře do ↗místnosti č. 1.15.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora novodobě upravená, bez architektonické hodnoty – původně však součást ↗vstupní prostory č. 1.01 a ↗schodišťové haly č. 1.11.

hodnotné prvky: Jižní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé uzavření prostory příčkami, novodobé detaily (dveře, podlaha).

doporučení: Doporučuji odstranit novodobé vestavby příček a místnost opětně spojit Jalespoň vizuálně) do jednoho celku se ↗vstupní prostorou č. 1.01 a ↗schodišťovou halou č. 1.11

5.3.2.11 chodba – původně kuchyně č. 1.15

charakteristika: Průchozí místnost nepravidelně pětiúhelníkovém půdorysu, zasahující jak do východního dílu východního křídla, tak do západního traktu severního křídla. Na plánu z roku 1926 je označena jako kuchyně.

severní stěna: Příčná dělicí zeď, omítaná. Dveře do ↗místnosti pod schody č. 1.12 – jednokřídlé v hladké dřevěné obložkové zárubni, křídlo chybí.

východní stěna: Příčka, dvoje novodobé dveře z ↗chodby č. 1.14.

jižní stěna: Příčka, novodobé dveře do ↗místnosti č. 1.15.

západní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna, půdorysně zalomená, omítaná. V části nalevo od půdorysného zlomu novodobé dveře do ↗mezipatra č. A.01, v pravé polovině okno v nice s kolmými špaletami a rovným překladem (popis viz ↗průčelí).

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, rozdělený podélně orientovaným překladem (průvlakem) v ose dělicí stěny mezi východním a severním křídlem.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora s novodobými detaily, bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Západní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé detaily (dveře, podlaha).

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.12 kuchyně č. 1.16

charakteristika: Místnost na mírně lichoběžníkovém půdorysu, situovaná v západním dílu východního křídla. Na plánu z roku 1926 je označena jako „místnost navíc“ (*Extrazimmer*), později sloužila jako kuchyně.

severní stěna: Příčka, novodobé dveře z ↗místnosti č. 1.15.

východní stěna: Příčka, uprostřed zesílená pilířkem. V levé polovině novodobé dveře do ↗hostinské místnosti č. 1.13.

jižní stěna: Jižní obvodová stěna, dvě okna v nikách s kolmými špaletami a rovnými překlady; uprostřed oddělená půdorysně vystupujícím pilířkem. V pravé části silnější blok zdiva, náležející již ke konstrukcím jižního křídla.

západní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna, omítaná cihelná. Pod novodobými obklady a nátěry zachované zbytky šablonové malby.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, se zakrytou dřevěnou trámovou konstrukcí, uprostřed rozdělený mělce vystupujícím překladem (průvlakem).

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora bez významnější architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Jižní a západní stěna.

architektonické a památkové závady: Novodobé detaily (dveře, podlaha).

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.2.13 chodba pod pavlačí č. 1.17

charakteristika: Úzká slepá chodbovitá prostora na protáhle obdélníkovém půdorysu pod pavlačí při východní straně jižního křídla. Severní konec byl původně oddělen, snad jako záchod. Jižní část oddělena příčkou s otvorem bez výplně.

severní stěna: Silný blok zdiva, navazující na jižní stěnu východního křídla, bez otvorů.

východní stěna: Poměrně subtilní obvodová stěna, omítaná. Dvě okna s výplněmi z luxfer, vpravo dveřní otvor s novodobou mříží.

jižní stěna: Blok zdiva nesoucí pavlač, omítaný, bez otvorů.

západní stěna: Vnější východní obvodová stěna východního křídla (původně průčelí), ze smíšeného zdiva, omítaná. Vlevo segmentově zaklenutý vstup do místnosti č. 1.18 (bez výplně), uprostřed a vpravo dva drobné okenní otvory s **kamenným ostěním** do místností č. 1.19 a 1.20. Ostění se segmentovým nadpražím je bez profilace, po obvodu lemované lištou, v horních rozích zalomenou do podoby uší, s předstupujícím oblounovým profilem v parapetu. V ostění jamky pro osazení mříží (v levém chybí, v pravém jednoduchá provlékaná mříž). Levý otvor bez výplně, v pravém jednoduché dvoukřídlé patrně klasicistní okno s vnějšími závěsy ve tvaru písmena „T“.

příčka: Cihelná, téměř na celou šířku otevřená dveřním otvorem s kamenným prahem, bez výplně.

klenba: Chodba je zaklenuta soustavou segmentových klenbiček do travers.

podlaha: Novodobá betonová.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora bez větší architektonické nebo památkové hodnoty, avšak s hodnotnými detaily bývalé východní stěny jižního křídla.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (západní, severní), kamenná ostění dvou oken v západní stěně.

architektonické a památkové závady: Luxfery a další novodobé výplně otvorů.

doporučení: Prostora je doporučena k zachování; lze akceptovat větší otevření východní stěny.

5.3.2.14 vstupní místnost a schody do patra č. 1.18

charakteristika: Prostora na téměř čtvercovém půdorysu s navazujícím dvouramenným schodištěm do patra, vyčleněná z původně jediné prostory na čtvercovém půdorysu v jižním dílu jižního křídla (místnost č. 1.19).

severní stěna: Příčka, omítaná se souvrstvími vápenných nátěrů, vložená do obvodových stěn místnosti druhotně. Uprostřed dveře do místnosti č. 1.19 – dvoukřídlé bedněné novodobé.

východní stěna: Východní obvodová stěna jižního křídla, patrně ze smíšeného zdiva, omítaná se souvrstvími vápenných nátěrů. Uprostřed vstupní dveřní otvor (segmentově zaklenutý v nise se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem, bez výplně) z prostoru chodby pod pavlačí č. 1.17. V pravém rohu pilířek klenby.

jižní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna, oddělující jižní křídlo budovy čp. 310 a zbývající části vstupního křídla zámku, ze smíšeného zdiva, omítaná se souvrstvími vápenných nátěrů. Úroveň patra viz místnost č. 2.18.

západní stěna: Nástupní rameno odděleno segmentovým pasem, na nějž po pravé straně navazuje půdorysně odsazená příčka, vložená do obvodových stěn druhotně. Západní stěna schodiště viz místnost č. 2.18.

severní stěna schodiště: Příčka, omítaná se souvrstvími vápenných nátěrů, vložená do obvodových stěn místnosti druhotně. Bez otvorů.

klenba: Místnost je zaklenuta jedním polem cihelné křížové klenby (přesněji: valené klenby se styčnými trojbokými výsečemi), překračujícím sem z místnosti č. 1.19 (popis viz!). V jihozápadním rohu průraz schodiště do patra.

podlaha: Velké obdélníkové **žulové desky**, **kamenné schody** s předsazenými hranami.

architektonické a památkové hodnocení: Autenticky zachovaná hodnotná prostora, původně součást větší klenuté místnosti.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, dlažba, schodové stupně.

architektonické a památkové závady: Chybějící výplň otvoru ve východní stěně.

doporučení: Místnost je doporučena k zachování se všemi detaily bez větších úprav.

5.3.2.15 místnost č. 1.19

charakteristika: Místnost na půdorysu písmena „L“, původně čtvercová, tvořící jeden celek s místností č. 1.18, situovaná v jižním dílu jižního křídla.

severní stěna: Silná vnitřní příčná dělicí stěna z kamenného nebo smíšeného zdiva, omítaná. Uprostřed rozdělená hranolovým cihelným klenebním pilířkem, další rohové pilířky po stranách. V pravé polovině **portálek** do místnosti č. 1.20 – kamenný pravoúhlý s neprofilovaným ostěním, dveře jednoduché bedněné novodobé.

východní stěna: Východní obvodová stěna ze smíšeného zdiva, omítaná. Uprostřed okno v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem s kamenným **ostěním** (bez výplně, popis viz chodba pod pavlačí č. 1.17). Po stranách dva klenební pilířky.

jižní stěna: Půdorysně dvakrát zalomená příčka, vložená do obvodových stěn druhotně, omítaná. V místě půdorysného zlomu v ideálním středu původní místnosti (č. 1.18 + 1.19) je situován kamenný **sloupek** – hranolový s jednoduše okosenými hranami s plynulými výběhy okosu, nesoucí klenbu místnosti. V předstupující levé části stěny v mělké nice s kolmými špaletami a segmentovým záklenkem vstupní dveře z místnosti č. 1.18 (jednoduché bedněné). V pravé části dveřní otvor do drobné prostory pod schodištěm do patra. Dveře prosté bedněné. Jižní stěna prostoru pod schody je obezděná cihelnou plentou, na níž jsou uloženy kamenné stupně.

západní stěna: Západní obvodová stěna jižního křídla, vzhledem k nádvoří částečně překrytá stoupajícím terénem. Zdivo převážně kamenné, původně omítané – nyní částečně bez omítky, uprostřed (počítáno vč. prostoru pod schody) a v pravém rohu cihelné klenební pilířky.

klenba: Místnost byla původně s navazující místností č. 1.18 zaklenuta čtyřmi poli valené klenby (přesněji: čtyřmi navzájem prokříženými valenými klenbami) na středový kamenný sloupek a rohové a střední přízdní cihelné pilířky. Na samotnou místnost č. 1.19 připadají 2 ½ klenebního pole, třetí je v rozsahu místnosti č. 1.18 a čtvrté je poničeno průrazem schodiště. Klenba cihelná půlkruhového profilu, omítaná, s jen velmi nevýrazně vytaženými hřebínky na hranách.

podlaha: Velké obdélníkové **žulové desky**.

architektonické a památkové hodnocení: Autenticky zachovaná hodnotná prostora, původně součást větší čtvercové klenuté místnosti, s hodnotnými detaily.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, ostění portálu, středový sloupek, dlažba.

architektonické a památkové závady: Chybějící výplň okenního otvoru ve východní stěně.

doporučení: Místnost je doporučena k zachování se všemi detaily bez větších úprav.

5.3.2.16 místnost č. 1.20

charakteristika: Místnost na obdélníkovém půdorysu, situovaná v severním dílu jižního křídla, v místě napojení na kolmé západní křídlo.

severní stěna: Vnitřní příčná dělicí zeď, oddělující západní a jižní křídlo. Zdivo pravděpodobně kamenné, omítané. Po stranách a uprostřed zděné klenební přízdní pilířky, s výrazně skosenými rohy s plynulými náběhy. V pravé polovině segmentově zaklenutý otvor sklepní šije do chodby č. 1.21.

východní stěna: Východní obvodová stěna ze smíšeného zdiva, omítaná. V pravém rohu okno v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem s kamenným **ostěním** (bez výplně, popis viz chodba pod pavlačí č. 1.17); okenní nika koliduje s klenbou. Výplň jednoduchá dvoukřídlá snad klasicistní, popis viz chodba pod pavlačí č. 1.17. Po stranách dva klenební pilířky.

jižní stěna: Vnitřní příčná dělicí zeď, zdivo pravděpodobně kamenné, omítané. Po stranách a uprostřed zděné klenební přízdní pilířky, s výrazně skosenými rohy s plynulými náběhy. V levé polovině vstupní dveře z místnosti č. 1.19 v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem (s kamenným **portálkem**), popis viz místnost č. 1.19.

západní stěna: Západní obvodová stěna jižního křídla, vzhledem k nádvoří pod úrovní terénu (z vnější strany k ní přiléhá sklep věže). Zdivo převážně kamenné, v dolní části je však patrná cihelná plenta, omítaná, pod klenbou větrací otvor ústící do přízemí věže.

klenba: Místnost je zaklenuta valenou klenbou, prokříženou dvěma páry styčných trojbokých výsečí, svedenou na přízední pilířky. Klenba cihelná půlkruhového profilu, omítaná, s jen velmi nevýrazně vytaženými hřebínky na hranách.

podlaha: Novodobá betonová.

architektonické a památkové hodnocení: Autenticky zachovaná hodnotná prostora, původně součást větší čtvercové klenuté místnosti, s hodnotnými detaily.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, ostění portálu, středový sloupek, dlažba.

architektonické a památkové závady: Novodobá podlaha.

doporučení: Místnost je doporučena k zachování se všemi detaily bez větších úprav.

5.3.3 mezipatro (1.N.P.)

5.3.3.1 mezipatro č. A.01

charakteristika: Nízká prostora na obdélníkovém půdorysu, zabírající necelou východní polovinu mezipatra západního křídla pod podlahou sálu. Je přístupná od východu dveřmi z ↗místnosti č. 1.15 po několika schodech.

severní stěna: Severní obvodová stěna asi převážně z cihelného zdiva, nahrubo omítaná. V levém rohu těleso větracího komína se dvěma sopouchy, v pravé polovině drobné okénko v nice s kolmými špaletami a rovným překladem.

východní stěna: Vnitřní příčná dělicí stěna, cihelná, nahrubo omítaná. V levém rohu dveře z ↗místnosti č. 1.15 v mělké nice s kolmými špaletami a rovným překladem (novodobé).

jižní stěna: Jižní obvodová stěna patrně ze smíšeného zdiva, nahrubo omítaná, bez otvorů.

západní stěna: Cihelná příčka, nahrubo omítaná, uprostřed zesílená pilířkem pod průvlakem. V pravém rohu dveřní otvor do prostory ↗mezipatra č. A.02.

strop: Trámový – konstrukci tvoří příčné hraněné trámy, podélně podepřené průvlakem, záklop deskový překládaný.

podlaha: Cihelná. V severovýchodním rohu vyrovnávací vstupní schodiště s kamennými neprofilovanými stupni, prostup je chráněn jednoduchým trubkovým zábradlím.

architektonické a památkové hodnocení: Užitelná zbytková prostora bez větší architektonické hodnoty, avšak vcelku autenticky zachovaná.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (severní a jižní).

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora je doporučena k zachování, bez dalších regulativů.

5.3.3.2 mezipatro č. A.02

charakteristika: Nízká prostora na úzkém protáhle obdélníkovém půdorysu, situovaná uprostřed západního křídla (napříč dispozicí).

severní stěna: Severní obvodová stěna asi převážně z cihelného zdiva, nahrubo omítaná. V pravém rohu těleso větracího komína se dvěma sopouchy.

východní stěna: Cihelná příčka, nahrubo omítaná. Vlevo dveřní otvor z prostoru ↗mezipatra č. A.01.

jižní stěna: Vnější obvodová stěna jižního křídla a věže, omítaná. Levé nároží, odpovídající rohu jižního křídla, výrazně půdorysně předstupuje.

příčka: Severní průchozí část prostory je oddělena bedněnou příčkou.

západní stěna: Cihelná příčka, omítaná. V pravém rohu dveřní otvor do prostoru ↗mezipatra č. A.03.

strop: Snížený strop pod orchestřištěm sálu, tvořený příčně uloženými trámy (směr východ – západ) a prkenným záklopem.

podlaha: Zasypaná stavebním rumem. Nalezeny byly mimo jiné kusy kamnových kachlů, barevně polévaných.

architektonické a památkové hodnocení: Užitá zbytková prostora bez větší architektonické hodnoty.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (severní a jižní).

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostory je doporučena k zachování, bez dalších regulativů.

5.3.3.3 mezipatro č. A.03

charakteristika: Nízká prostora na obdélníkovém půdorysu s vykrojeným jihozápadním rohem, zabírající západní polovinu mezipatra západního křídla pod podlahou jeviště a zázemí pro účinkující. Je přístupná ze sousední prostory ↗ mezipatra č. A.02 a současně také přímo ze dvora.

severní stěna: Severní obvodová stěna z cihelného zdiva, nahrubo omítaná. V levém rohu drobné okénko v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem.

východní stěna: Cihelná příčka, omítaná. V levém rohu dveřní otvor z prostory ↗ mezipatra č. A.02.

jižní stěna: Jižní obvodová stěna ze smíšeného zdiva s převahou cihel, nahrubo omítaná. V pravém rohu dveřní otvor ze dvora s rovným trámovým překladem, nad překladem vylehčovací cihelný základní. Pravá část stěny překrytá vestavbou ↗ sklípku č. A.04.

západní stěna: Západní obvodová (štitová) stěna západního křídla, cihelná bez omítky. Levá část stěny překrytá vestavbou ↗ sklípku č. A.04. V levé části nahoře půdorysně ustupuje. Ve stěně drobné šterbinovité okénko v nice s kolmými špaletami a rovným překladem.

vestavba sklípku: V jihozápadním rohu vestavba ↗ sklípku č. A.04. Obvodové stěny cihelné o tloušťce 15cm, severní půdorysně šikmá, zesílená pilířkem.

strop: Strop se skládá ze dvou výškově oddělených částí: východního stropu pod podlahou ↗ jeviště č. 2.14 (východní část) a výše položeného západního stropu pod ↗ místností č. 2.15. Konstrukce východního stropu trámová, podélně podepřená průvlakem z řezaného dřeva. Mezi trámy jsou kusy pravděpodobně druhotně použité, sekané. Druhý trám od východu na jižní straně od průvlaku je dendrochronologicky datován do přelomu let 1893/94. Západní strop, má konstrukci rovněž z druhotně užitých příčných trámů. Na obou částech je položen prkenný záklop.

podlaha: Zasypaná stavebním rumem. Nalezeny byly mimo jiné kusy kamnových kachlů, barevně polévaných a dále druhotně použité trámy. V zadní části zasypaná konstrukce dřevěné bedněné komory.

architektonické a památkové hodnocení: Užitá prostora bez větší architektonické hodnoty.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (severní, západní a jižní).

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostory je doporučena k zachování, bez dalších regulativů.

5.3.3.4 sklípek č. A.04

charakteristika: Drobná prostora na lichoběžníkovém půdorysu, vestavěná do vnitřního jihozápadního nároží západního křídla. Je samostatně přístupná ze dvora; v době průzkumu byla nepřístupná, dokumentace byla provedena přes sousední prostoru ↗ mezipatra č. A.03.

severní stěna: Půdorysně šikmá příčka, cihelná.

východní stěna: Příčka, cihelná.

jižní stěna: Silná jižní obvodová zeď, široký segmentově zaklenutý vstupní otvor druhotně zmenšen o blok na západní straně.

západní stěna: Obvodová stěna, cihelná, nahrubo omítaná. Vlevo větší zaslepené okno, vpravo drobnější větrací otvor, před ním cihelná polopříčka.

strop: Trámový s prkenným záklopem, překračující sem ze západní částí prostoru ↗ mezipatra č. A.03.

podlaha: ?

architektonické a památkové hodnocení: Utilitární prostora bez větší architektonické hodnoty.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (západní a jižní).

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora je doporučena k zachování, bez dalších regulativů.

5.3.4 patro (2.N.P.)

5.3.4.1 schodišťová hala č. 2.01

charakteristika: Schodišťová hala a komunikační uzel patra na lichoběžníkovém půdorysu, blížícím se rovnoběžníku v patře v západním traktu severního křídla, v místě navazujícím na středové křídlo.

severní stěna: Příčka, půdorysně v pravé části mírně zalomená. Uprostřed novodobé dveře do prostoru ↗WC, v pravé zalomené části dveře do ↗chodby č. 2.02 (výplň chybí, zachoval se jednoduchý dvoukřídlý nadsvětlik dělený na 8 tabulek).

východní stěna: Půdorysně šikmá příčka, novodobé dveře do ↗pokoje č. 2.04.

jižní stěna: Silnější vnitřní podélně orientovaná dělicí stěna, uprostřed široký otvor do ↗sálu č. 2.13.

západní stěna: Půdorysně šikmá západní obvodová stěna, v levé části z úrovně mezipodesty vstupní dveře (jednoduché dřevěné rámové, s nápisem „Ausgang“).

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

schody: Západní polovinu místnosti zabírá prostup dvouramenného schodiště s mezipodestou z úrovně přízemí. Prostor schodiště je chráněn jednoduchým dřevěným zábradlím.

architektonické a památkové hodnocení: Komunikační uzel patra budovy, bez větších architektonických a památkových hodnot.

hodnotné prvky: Základní dispoziční rozvrh.

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře ve východní stěně.

doporučení: Prostora je doporučena k zachování, bez zvláštních regulativů.

5.3.4.2 chodba č. 2.02

charakteristika: Krátká chodba na obdélníkovém půdorysu ve vnitřním traktu patra severního křídla, původně spojená s chodbou č. 2.03.

severní stěna: Novodobá příčka, novodobé dveře do ↗chodby č. 2.03.

východní stěna: Příčka, zazděné dveře do ↗místnosti č. 2.04.

jižní stěna: Příčka, dveře ze ↗schodišťové haly č. 2.01 (popis viz!).

západní stěna: Příčka, novodobé dveře do prostoru ↗WC.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Komunikační prostora bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.3 chodba č. 2.03

charakteristika: Chodba na obdélníkovém půdorysu ve vnitřním traktu patra severního křídla, původně spojená s ↗chodbou č. 2.02.

severní stěna: Obvodová štítová stěna, okno v nise s kolmými špaletami a rovným překladem.

východní stěna: Příčka, troje novodobé dveře do ↗pokojů č. 2.04, 2.05 a 2.06.

jižní stěna: Novodobá příčka, novodobé dveře z ↗chodby č. 2.02.

západní stěna: Příčka, dvojice novodobé dveře do pokojů č. 2.07 a 2.08.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Komunikační prostora bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.4 pokoj č. 2.04

charakteristika: Pokoj na lichoběžníkovém půdorysu, vzniklý spojením dvou menších pokojů (jižní část sloužila též jako šatna sálu), situovaný ve východním traktu severního křídla.

severní stěna: Příčka, zakrytá novodobou plentou, novodobé dveře do ☞pokoje č. 2.05.

východní stěna: Východní obvodová stěna lehké rámové konstrukce (mansarda), omítaná. Dvě vikýřová okna (popis viz ☞průčelí).

jižní stěna: Půdorysně šikmá vnitřní dělicí stěna, oddělující severní a východní křídlo, bez otvorů.

západní stěna: Příčka, dvojice novodobé a jedny zazděné dveře z chodby č. 2.01, resp. 2.02 a 2.03.

příčka: Vnitřní příčka lehké novodobé sádkartonové konstrukce, spojovací otvor se skosenými rohy.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Původně pokoj bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře, podoba otvoru ve spojovací příčce.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.5 pokoj č. 2.05

charakteristika: Pokoj na obdélníkovém půdorysu ve východním traktu severního křídla.

severní stěna: Příčka, bez otvorů.

východní stěna: Východní obvodová stěna lehké rámové konstrukce (mansarda), omítaná. Ve stěně vikýřové okno (popis viz ☞průčelí). Konstrukce je patrná díky poškození stěny požárem.

jižní stěna: Příčka, novodobé dveře z ☞pokoje č. 2.04.

západní stěna: Příčka, novodobé dveře z ☞chodby č. 2.03. V levém rohu komínové těleso.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce. Konstrukce stropu je patrná díky poškození stěny požárem.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Původně pokoj bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.6 pokoj č. 2.06

charakteristika: Pokoj na lichoběžníkovém půdorysu v severním dílu východního traktu severního křídla.

severní stěna: Štítová stěna, omítaná bez otvorů.

východní stěna: Východní obvodová stěna lehké rámové konstrukce (mansarda), omítaná. Ve stěně vikýřové okno (popis viz ↗průčelí).

jižní stěna: Příčka, bez otvorů.

západní stěna: Příčka, novodobé dveře z ↗chodby č. 2.03. V pravém rohu komínové těleso.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Původně pokoj bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.7 pokoj č. 2.07

charakteristika: Pokoj na lichoběžníkovém půdorysu v severním dílu západního traktu severního křídla.

severní stěna: Štítová stěna, omítaná bez otvorů.

východní stěna: Příčka, novodobé dveře z ↗chodby č. 2.03. V pravém rohu komínové těleso.

jižní stěna: Příčka, bez otvorů.

západní stěna: Západní obvodová stěna lehké rámové konstrukce (mansarda), omítaná. Ve stěně vikýřové okno (popis viz ↗průčelí). V místě odstraněného radiátoru zachovaný zbytek starší válečkové malby.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Původně pokoj bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.8 pokoj č. 2.08

charakteristika: Pokoj na mírně lichoběžníkovém půdorysu v západním traktu severního křídla.

severní stěna: Příčka, omítaná bez otvorů.

východní stěna: Příčka, novodobé dveře z ↗chodby č. 2.03.

jižní stěna: Příčka, bez otvorů.

západní stěna: Západní obvodová stěna lehké rámové konstrukce (mansarda), omítaná. Ve stěně vikýřové okno (popis viz ↗průčelí). V místě odstraněného radiátoru zachovaný zbytek starší válečkové malby.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Původně pokoj bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.9 WC č. 2.09 až 2.12

charakteristika: Novodobě řešená prostora WC na nepravidelném čtyřúhelníkovém půdorysu v západním traktu severního křídla.

severní stěna: Příčka, omítaná bez otvorů.

východní stěna: Příčka, novodobé dveře z \varnothing chodby č. 2.02. V pravém rohu komínové těleso.

jižní stěna: Příčka, novodobé dveře ze \varnothing schodišťové haly č. 2.01.

západní stěna: Západní obvodová stěna lehké rámové konstrukce (mansarda), omítaná. Ve stěně celkem 4 drobná okénka (popis viz \varnothing průčelí).

vnitřní příčky: Vestavby WC kójí, novodobé.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trámové konstrukce.

podlaha: Novodobá.

architektonické a památkové hodnocení: Původně pokoj bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Novodobé dveře.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.10 sál č. 2.13

charakteristika: Rozlehlá sálová prostora na lichoběžníkovém půdorysu, největší v rozsahu celé budovy, situovaná napříč budovou a zabírající podstatnou část východního a západního křídla.

severní stěna: V levé polovině severní obvodová stěna západního křídla, omítaná, se dvěma rozměrnými obdélníkovými okny v nikách se šikmými špaletami a segmentovými záklenky. Pravá polovina vnitřní dělicí stěna mezi východním a severním křídlem, vytvořená dle plánů z roku 1926 jako „sendvič“, ztužená dvěma pilířky. Uprostřed otvor ze \varnothing schodišťové haly č. 2.01, po jeho straně novodobý krb.

východní stěna: Východní obvodová stěna, půdorysně šikmá, omítaná. Tři rozměrná široká okna v mělkých nikách s kolmými špaletami a rovnými překlady (popis viz \varnothing průčelí).

jižní stěna: V levé polovině jižní obvodová stěna východního křídla, omítaná, ztužená dvěma pilířky. Tři rozměrná široká okna v mělkých nikách s kolmými špaletami a rovnými překlady (popis viz \varnothing průčelí). Napravo od oken novodobé dveře na \varnothing pavlač, č. 2.18. V pravé polovině původně na celou šířku jižního křídla široký otvor do \varnothing prostory č. 2.16, nyní zazděný. Otvor oddělen sloupkem.

západní stěna: Vnitřní příčka – původně široký pravoúhlý otvor portálu jeviště, po stranách symetricky půdorysně předstupující (v levém předstupujícím bloku schůdky na \varnothing jeviště č. 2.14). Portál jeviště novodobě zazděný tvárnici.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trámové konstrukce, příčně rozdělený mělce vystupujícím trámem.

podlaha: Prkenná. V západní části pod jevištěm původně šachta orchestřiště, druhotně zakrytá prkny.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora sálu, vzniklého v roce 1926, novodobé úpravy. Bez výraznějších památkových hodnot.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (severní, východní, jižní).

architektonické a památkové závady: Zazdívkový otvorů v jižní a západní stěně, novodobý bar, krb.

doporučení: Sál je doporučen k celkové architektonické rehabilitaci; doporučuji dodržovat základní architektonickou koncepci stavby z roku 1926.

5.3.4.11 jeviště č. 2.14

charakteristika: Prostora na obdélníkovém půdorysu – původně jeviště (*Bühne*) sálu, situovaný v západním křídle.

severní stěna: Severní obvodová stěna, cihelná omítaná. Novodobě zazděné okno v mělké nise s kolmými špaletami a rovným překladem.

východní stěna: Původně portál jeviště (popis viz \varnothing sál č. 2.13), otvor je novodobě zazděný tvárnici.

jižní stěna: V levé polovině silná vnější strana schodišťové věže (omítaná), v pravé části subtilnější stěna s novodobě zazděnými dveřmi ze dvora.

západní stěna: Novodobá příčka lehké konstrukce, oddělující zázemí pro účinkující.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Prkenná.

architektonické a památkové hodnocení: Jeviště je součástí prostory sálu, vzniklého v roce 1926, novodobé úpravy. Bez výraznějších památkových hodnot.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (severní, jižní).

architektonické a památkové závady: Zazdívky otvorů v jižní a severní stěně, novodobá západní příčka.

doporučení: Sál vč. jeviště je doporučen k celkové architektonické rehabilitaci; doporučuji dodržovat základní architektonickou koncepci stavby z roku 1926.

5.3.4.12 zázemí pro účinkující č. 2.15

charakteristika: Prostora na obdélníkovém půdorysu, oproti okolí mírně vyvýšená, na západním konci západního křídla. Na plánu z roku 1926 jsou zde zakresleny dvě šatny pro účinkující, dnešní podoba je novodobá.

severní stěna: Severní obvodová stěna, cihelná omítaná. Novodobě zazděné okno v mělké nise s kolmými špaletami a rovným překladem.

východní stěna: Novodobá příčka lehké konstrukce, oddělující zázemí pro účinkující od jeviště.

jižní stěna: Jižní obvodová stěna, novodobě zazděné okno.

západní stěna: Západní obvodová stěna západního křídla, cihelná omítaná, zesílená pilířky.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, trémové konstrukce.

podlaha: Prkenná.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora památkových hodnot, novodobě upravená.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (severní, západní a jižní).

architektonické a památkové závady: Zazdívky otvorů v jižní a severní stěně, novodobá východní příčka.

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.4.13 společenská místnost č. 2.16

charakteristika: Prostora na téměř čtvercovém půdorysu v severním dílu patra jižního křídla, původně spojená s Velkým sálem č. 2.13. Na plánu z roku 1926 je označena jako *Vereinszimmer* (společenská místnost).

severní stěna: Místnost původně otevřena na celou šířku a výšku do Sálu č. 2.13; otvor novodobě zazděný tvárnici.

východní stěna: Východní obvodová stěna patra jižního křídla, omítaná. Vlevo okno v nise se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem s hodnotnou výplní (popis viz Pavlač č. 2.19), v pravém rohu dveře na pavlač v nesymetrické nise se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem (pravá špaleta je překryta jižní stěnou); bez výplně.

jižní stěna: Příčná subtilní dělicí stěna, uprostřed komínové těleso. Po stranách dvoje novodobé dveře do Místnosti č. 2.17 (vlevo) a na schodiště č. 2.18 (vpravo).

západní stěna: Západní obvodová stěna jižního křídla (vpravo stěna věže), omítaná. V levé polovině novodobě zazděné okno do dvora.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem, příčně rozdělený mělce vystupujícím trémem.

podlaha: Prkna.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora bez větší architektonické a památkové hodnoty, původně součást velkého sálu.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (východní a západní), okenní výplň.

architektonické a památkové závady: Novodobé zazdívky otvorů, novodobé dveřní výplně.

doporučení: Sál vč. společenské místnosti je doporučen k celkové architektonické rehabilitaci; doporučuji dodržovat základní architektonickou koncepci stavby z roku 1926.

5.3.4.14 místnost č. 2.17

charakteristika: Místnost na obdélníkovém půdorysu s vykrojeným jihozápadním nárožím, situovaná v jižním dílu jižního křídla.

severní stěna: Subtilní příčná dělicí zeď, omítaná. Uprostřed zazděné dveře z místnosti č. 2.16 (patrný trámek překladu), vpravo novodobé dveře z téže prostory.

východní stěna: Východní obvodová zeď jižního křídla, omítaná. Nesymetricky vpravo okno na pavlač č. 2.19 v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem (popis viz pavlač č. 1.19).

jižní stěna: Příčná stěna, oddělující jižní křídlo budovy čp. 310 od zbytku vstupního křídla zámku, od něhož je oddělena spárou. Omítaná, v pravé části pravoúhlá nika s kolmými špaletami a rovným překladem, v pravé části dle staršího plánu z roku 1926 zazděné dveře.

západní stěna: Půdorysně zalomená příčka, omítaná.

strop: Novodobý s rovným prkenným podhledem.

podlaha: Novodobá dlažba

architektonické a památkové hodnocení: Prostory bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (východní a jižní).

architektonické a památkové závady: Novodobá dveřní výplň, prkenný podhled.

doporučení: Prostory je doporučena k zachování a rehabilitaci.

5.3.4.15 schodiště a chodba č. 2.18

charakteristika: Prostory dvouramenného schodiště na půdorysu písmena „L“, situovaná v jižním dílu jižního křídla.

severní stěna: Příčka, novodobé dveře do místnosti č. 2.16.

východní stěna: Půdorysně zalomená příčka; v levé polovině vč. zlomu novodobá, v pravé z doby přestavby v roce 1926.

jižní stěna: Příčná stěna, oddělující jižní křídlo budovy čp. 310 od zbytku vstupního křídla zámku, od něhož je oddělena spárou. Omítaná, se souvrstvími starších nátěrů, v pravé části stěny zazděný pravoúhlý **příkládací portálek** s kamenným neprofilovaným ostěním, lemovaným lištou, se zalamováním do podoby uší. Na pravé stojce ostění dosud čepy pro osazení závěsů dvířek.

západní stěna: Západní dvorní obvodová stěna, omítaná. V pravé polovině novodobě luxferami zazděné dveře s kamenným **portálkem** (popis viz průčelí).

strop: Rovný plochý. Nad nástupním ramenem schodiště tvoří vazný trám krovu a hliněnou omítkou omítaný podhled. Nad výstupním ramenem a navazující chodbou prkenný novodobý podhled.

podlaha: Kamenné schodové stupně.

architektonické a památkové hodnocení: Původně druhotný průřez schodiště do patra, částečné novodobé úpravy.

hodnotné prvky: Obvodové stěny (jižní a západní), příkládací portálek v jižní stěně.

architektonické a památkové závady: Zazdívková vstupní portálka, prkenný novodobý podhled.

doporučení: Prostory je doporučena k rehabilitaci; doporučuji otevřít zazděný vstupní portál v západní stěně, doplnit omítku podhledu a nahradit novodobé dveře. Stísněnou prostorou schodiště lze spojit s navazující místností č. 2.17.

5.3.4.16 pavlač č. 2.19

charakteristika: Dlouhá úzká prostora pavlače při vnějším – východním průčelí jižního křídla.

severní stěna: Vnější strana jižní stěny východního křídla, dveře do sálu č. 2.13 (výplň novodobá).

východní stěna: Dřevěná rámová konstrukce pavlače, v plné délce otevřená velkými okenními otvory. Výplně novodobé.

jižní stěna: Dřevěná rámová konstrukce pavlače, otevřená dvěma okenními otvory. Výplně novodobé.

západní stěna: Vnější východní strana východní obvodové stěny, vyzděná patrně ze smíšeného zdiva, omítaná, se souvrstvím nátěrů. Vlevo okenní otvor \varnothing místnosti č. 2.17 se zděným ostěním; okenní výplně dvojité dělené vodorovně poutcem na celkem 4 křídla, závěsy válečkové. Uprostřed dveře z \varnothing místnosti č. 2.16 – výplně novodobé. V pravé části je okno do téže prostory s kamenným **ostěním**. Ostění je neprofilované, lemované po obvodu lištou, se zalamovanými uchy v horní části. Okenní výplně dvojité dělené vodorovně poutcem na celkem 4 křídla, závěsy bambulkové, zavírání pomocí españolety.

strop: Rovný s plochým omítaným podhledem (omítaná rákosová rohož na bednění).

podlaha: Prkna.

architektonické a památkové hodnocení: Prostory pavlače sama o sobě není architektonicky výrazným prvkem, avšak její součástí je hodnotná vnější barokní fasáda jižního křídla.

hodnotné prvky: Západní stěna, okenní ostění severního okna, okenní výplň s españoletou severního okna.

architektonické a památkové závady: Novodobé dvevní výplně a novodobé zasklení dřevěné konstrukce pavlače.

doporučení: Prostory pavlače je doporučena k zachování; nutné je nahradit nevyhovující okenní a dvevní výplně za lépe řemeslně řešené.

5.3.5 podkroví

5.3.5.1 *půda jižního křídla a střední části budovy č. 3.01*

charakteristika: Prostor půdy jižního křídla, prostupující napříč přes střední (západní + východní) křídlo až k jeho severní straně, přístupný schodištěm ve věži. Jako jediná část budovy má zachovaný raně barokní krov, a to ze dvou časových etap.

jižní stěna: Štít, oddělující jižní křídlo budovy čp. 310 od zbývajících částí vstupního (východního) křídla zámku. Štít vložený do krovu druhotně, cihelný nahrubo omítaný, uprostřed zesílený pilířkem. V levé polovině novodobě zazděný otvor do prostoru půdy navazující části vstupního křídla zámku.

západní stěna – blok věže: Kamenný blok věže se skosenými rohy, nahrubo omítaný. Uprostřed vstupní dveře v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem – zárubeň trámková. Severní sloupek zárubně byl dendrochronologicky datován do doby někdy po roce 1676.

komín: V jižní polovině krovu prochází cihelný komín, nahrubo omítaný, v dolní části je podpis pokrývače (?) *A. Künzl / Falkenau*. Na boční straně je nápis *AK. / L. Protz*.

krov: Jižní křídlo je zastřešeno strmou sedlovou střechou, na jižní straně navazující na střechu (dnes obnovenou) vstupního křídla zámku a na severu ukončenou strmou valbou. Krov se skládá ze dvou vývojově a konstrukčně odlišných částí: jižní v rozsahu cca 1/3 a severní v rozsahu cca 2/3 délky.

- **Jižní krov:** Jižní cca 1/3 délky je tvořena krovem ještě renesančního typu ležaté stolice, přecházejícím sem z prostoru vstupního křídla zámku (zde ovšem zanikl a byl nahrazen novým zastřešením). Základem konstrukce krovu je rošt vazných trámů ve všech vazbách, dnes zakrytých pod prkennou podlahou. Do konců vazných trámů jsou bez prahů načepovány šikmé sloupky ležatých stolic. Sloupky jsou mezi sebou navzájem zajištěny rozpěrami. Na konce sloupků jsou načepovány vaznice lichoběžníkového až pětibokého profilu, v podélném směru jsou ještě sloupky zajištěny podélnými rozpěrami. Přes vaznice jsou pak uloženy párové krokve, spojené jednou úrovní hambálek (plátové rybinové spoje). Mezi plnými vazbami jsou vždy 3 mezilehlé vazby. V rozsahu půdy je zachováno celkem 7 vazeb, z toho 2 plné.

Ztužení v příčném směru tvoří pásy, přeplátované přes všechny konstrukční prvky – krokv, sloupek, rozpěru až po hambálek (rybinové pláty). Ztužení v podélném směru tvoří párové šikmé vzpěry, uspořádané do tvaru písmena „A“. V některých vazbách (4. od štítu) jsou dlaby

po odstraněné konstrukci – patrně bedněné rámové příčce. Veškeré prvky jsou ručně opracované, spoje jsou plátové jištěné dřevěnými hřeby. Bylo zjištěno tesařské značení – zvlášť jsou značeny všechny krokve a hambálky a zvlášť prvky plných vazeb. Oboje značení probíhá ve směru od jihu k severu, přičemž je zřejmé, že původně krov pokračoval směrem k jihu a zakrýval celé dnešní vstupní křídlo zámku až k průjezdu. Značení tvoří na východní straně římské číslice (plné vazby č. IIII a V, resp. prázdné vazby č. XI až XVII), na západní straně adekvátní počet trojúhelníkových záseků (praporků). Z krovu byly dendrochronologicky datovány 4 vzorky ze smrkového dřeva: východní sloupek 1. plné vazby od štítu, pětiboká vaznice na východní straně, západní krokev 6. vazby od štítu a vazný trám 5. vazby od štítu (s dlaby po příčce). Všechny vzorky pocházejí ze smrků, pokácených na přelomu let 1651/52.

- **severní krov:** Severní cca 2/3 délky střechy je tvořena krovem ještě pokročilého (barokního) typu ležaté stolice, který nahradil odstraněný severní konec (snad valbu?) jižní části krovu. Od staršího jižního krovu je oddělen nevelkou mezerou lichoběžníkového půdorysu. Základem konstrukce krovu je rošt vazných trámů ve všech vazbách, dnes zakrytých pod prkennou podlahou. Do konců vazných trámů jsou bez prahů načepovány šikmé sloupky ležatých stolic. Sloupky jsou mezi sebou navzájem zajištěny rozpěrami. Na konce sloupků jsou načepovány vaznice lichoběžníkového až pětibokého profilu, v podélném směru jsou ještě sloupky zajištěny podélnými rozpěrami. Přes vaznice jsou pak uloženy párové krokve, spojené jednou úrovní hambálků (plátové rybinové spoje). Mezi plnými vazbami je 4-5 mezilehlých vazeb. V rozsahu půdy je zachováno celkem 12 vazeb, z toho 3 plné. Na severním konci je krov ukončen velmi strmou valbou.

Ztužení v příčném směru tvoří pásy, na rozdíl od jižního dílu krovu již jen načepované mezi sloupky a rozpěry. Ztužení v podélném směru tvoří párové šikmé vzpěry, uspořádané do tvaru písmena „A“. V místě napojení věže je podélně orientované ztužení přerušeno (od počátku), dále jsou některé prvky krokve a podélně orientovaná rozpěra) druhotně přefříznuty na východní straně v místě napojení ↗půdy východního křídla č. 3.02.

Veškeré prvky jsou ručně opracované, spoje jsou čepové jištěné dřevěnými hřeby. Bylo zjištěno tesařské značení – zvlášť jsou značeny všechny krokve a hambálky a zvlášť prvky plných vazeb. Oboje značení probíhá ve směru od jihu (od jižního dílu krovu) k severu, kde krov vždy končil. Značení tvoří na západní straně římské číslice (plné vazby č. I až III, resp. prázdné vazby č. I až XII), na východní straně adekvátní počet trojúhelníkových záseků (praporků). Z krovu bylo dendrochronologicky datováno 5 vzorků: východní pásek 1. plné vazby od S, 2. krokev od východu v severní valbě (oba pocházejí ze smrků pokácených v létě 1694), východní ležatý sloupek 2. plné vazby od severu, vazný trám 8. vazby od severu a jižní krokev krovu nad vstupem ze schodišťové věže (všechny datovány do přelomu let 1693/94) a diagonální úžlabní krokev krovu nad vstupem ze schodišťové věže (pokácena někdy po roce 1687).

podlaha: Prkenná, vesměs novodobá z doby přestavby po roce 1926, položená na vazných trámech. V podélném směru doplněna trámem, vynášejícím strop 1. patra.

architektonické a památkové hodnocení: Architektonicky a památkově hodnotná prostora se dvěma hodnotnými konstrukčně mírně odlišnými raně barokními krovky ze 17. století, vcelku autenticky zachovaná.

hodnotné prvky: Zdivo věže, krovky.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora půdy jižního křídla je doporučena k zachování, poškozené partie krovů je nutné odborně tesařsky opravit.

5.3.5.2 půda východního křídla č. 3.02

charakteristika: Prostor půdy na lichoběžníkovém půdorysu nad sálem ve východním křídle. Na západní straně navazuje na krov ↗jižního křídla č. 3.01.

východní stěna: Nízký trojúhelníkový cihelný štít, nahrubo omítaný, obdélníkové okno novodobě zaslepené.

krov: Půda je zakryta nízkou sedlovou střechou s jednoduchým vaznicovým krovem. Vazné trámy (jen v hlavních vazbách) jsou nad prkennou podlahou a nesouvisí konstrukčně se stropem sálu. Na vazné trámy jsou vztyčeny sloupky páru stojatých stolic (3 páry sloupků a jeden na severní straně navíc), na jejichž konce jsou načepovány podélně orientované vaznice. Zavětrování v podélném směru zajišťují načepované pásky, v příčném směru šikmé podkrokové vzpěry. Párové krokve jsou osedlané přes pozednice a vaznice a v místě sloupků propojeny zdvojenými fošnovými kleštinami. Dřevo je řezané, na kleštinách tesařské značky římskými čísly. Jednak z krokví byla dendrochronologicky datována do léta roku 1925.

podlaha: Prkenná.

architektonické a památkové hodnocení: Relativně mladý vaznicový krov z doby přestavby v roce 1926, v autentické podobě.

hodnotné prvky: Základní řešení krovu.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora půdy je doporučena k zachování, s ohledem na nevelké stáří krovu bez zvláštních regulativů.

5.3.5.3 půda severního křídla č. 3.03

charakteristika: Půda vrchní úrovně mansardové střechy (ve spodní je vestavba 1. patra) severního křídla, na nepravidelném – přibližně lichoběžníkovém půdorysu.

severní stěna: Cihelný nízký trojúhelníkový štít, nahrubo omítaný, uprostřed úzké šterbinovité okénko (zazděné).

jižní stěna: Nízká nadezdívka severní stěny východního křídla (sálu), nahrubo omítaná.

komíny: Dva komíny vždy se dvěma sopouchy, nahrubo omítané.

krov: Vrchní úroveň mansardy má tvar nízké nesymetrické sedlové střechy o malém sklonu (strmějším směrem k východu). Krov jednoduché vaznicové soustavy z doby přestavby v roce 1926. Vazné trámy (současně stropní trámy patra) jsou zakryté pod záklopem podlahy. Nosnou konstrukci tvoří dvě nestejně vysoké stolice – podhřebenová a boční na západní straně, tvořené sloupky s načepovanými podélně orientovanými vaznicemi. Podélné zavětrování zajišťují pásky s čepovými spoji. Krokve jsou nepárové, osedlané přes vaznice. Veškeré dřevo řezané.

podlaha: Překládaná prkna.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora půdy utilitárně řešená, bez zvláštní hodnoty.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Bez zvláštních regulativů.

5.3.5.4 půda pultové střechy č. 3.04

charakteristika: Nízká prostora pod pultovou střechou západního křídla, obtížně přístupná.

jižní stěna: Vnější strana bloku věže se široce skosenými rohy, původně vystupující nad úroveň střechy. Zdivo kamenné, jen sporadicky místy cihly. Uprostřed okénko věže s **kamenným ostěním**. Ostění se segmentovým nadpražím je bez profilace, po obvodu lemované lištou, v horních rozích zalomenou do podoby uší, s předstupujícím oblounovým profilem v parapetu. V ostění je zasazena jednoduchá nýtovaná mříž. Stěna je nahrubo omítaná, pod parapetem okénka je zřetelný maltový otisk níže nasazené střechy (pultové??). Pravá polovina stěny je tvořena nízkou cihelnou nadezdívkou bez omítky, na rubu ztuženou pilířky.

západní stěna: Nízká cihelná nadezdívka pološtitu pultové střechy, neomítaná, ztužená pilířky.

krov: Krov nízké pultové střechy primitivní konstrukce, tvořené dvěma podélně orientovanými vaznicemi načepovanými na sloupcích, přes ně jsou uloženy jednotlivé nastavované krokve.

podlaha: Rub bedněného záklopu stropu patra, v podélném směru jsou uloženy nosné trámy – druhotně použité ručně sekané.

architektonické a památkové hodnocení: Prostora pultové střechy působí spíše rušivě, hodnotným prvkem je zdivo věže s ostěním okénka.

hodnotné prvky: Blok věže, ostění okénka.

architektonické a památkové závady: Hmoty nízké pultové střechy.

doporučení: S ohledem na situaci věže doporučuji dílčí změnu hmoty zastřešení – pultová střecha (z doby přestavby v roce 1926?) působí rušivě. Doporučuji snížení střechy pod úroveň parapetu okénka do původní pozice; lze ji řešit jako pultovou s minimálním sklonem, nebo naopak se zvýšeným sklonem sedlovou do úžlabí.

5.3.6 věž

5.3.6.1 sklep věže

charakteristika: Nevelká prostora na přibližně čtvercovém půdorysu, situovaná v suterénu věže (na úrovni přízemí stavby). Je přístupná jedine šora po žebříkovitém schodišti ze spodní úrovně věže otvorem v podlaze.

severní stěna: Silná severní obvodová stěna západního křídla z kamenného zdiva, překrytá nízko nasazenou patkou klenby, se zbytky hrubé omítky.

východní stěna: Západní obvodová stěna jižního křídla ze smíšeného zdiva (viditelné jsou i cihly), nahrubo omítaná, bez otvorů.

jižní stěna: Silná jižní obvodová stěna věže z kamenného zdiva, překrytá nízko nasazenou patkou klenby, se zbytky hrubé omítky

západní stěna: Západní obvodová stěna věže ze smíšeného zdiva, nahrubo omítaná. V horní části pod klenbou zaslepený větrací otvor s kamenným **ostěním** (viditelná je rubová strana).

klenba: Prostora sklepa věže je zaklenuta cihelnou valenou klenbou půlkruhového profilu, nahrubo omítanou. Při jižní stěně v klenbě obdélníkový vstupní otvor rámovaný jednoduchým kamenným **ostěním**, popis viz ↗schodiště ve věži.

podlaha: Hlína.

schodiště: V severovýchodním rohu poškozené schodiště se schodnicemi z fošen, dosedající na vložený cihelný blok armovaný většími žulovými kvádry.

architektonické a památkové hodnocení: Autenticky zachovaná sklepní prostora, avšak jen průměrné architektonické hodnoty.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, ostění otvorů.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Prostora doporučena k zachování bez větších úprav.

5.3.6.2 schodiště ve věži

charakteristika: Vnitřní prostor věže na téměř čtvercovém půdorysu s vřetenovým schodištěm, spojujícím vstup na ze dvora na úrovni patra a podkroví jižního křídla.

severní stěna: Kamenná obvodová stěna věže na vnitřní straně vyrovnaná cihlami, nahrubo omítaná. Na úrovni podkroví okénko s kamenným **ostěním** a mříží v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem, popis viz ↗půda pultové střechy č. 3.04.

východní stěna: Kamenná obvodová stěna věže, nahrubo omítaná. Těsně nad podlahou ústí větrací průduch ze ↗místnosti č. 1.20, jako překlad slouží plochý kámen. Na úrovni podkroví prosté dřevěné bedněné jednokřídlé dveře na ↗půdu č. 3.01 v trámkové zárubni. Na desce dveří ručně psaný nápis „Schlüssel No.2“. Severní sloupek zárubně byl dendrochronologicky datován do doby po roce 1676.

jižní stěna: Kamenná obvodová stěna věže, nahrubo omítaná. Na úrovni patra vstupní **portál** ze dvora v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem, na úrovni podkroví okénko s kamenným **ostěním** v nice se šikmými špaletami a segmentovým záklenkem (popis viz ↗průčelí).

západní stěna: Západní obvodová stěna věže, kamenná nahrubo omítaná, bez otvorů.

strop: Prostora věže je zaklenuta valenou cihelnou klenbou půlkruhového profilu, nahrubo omítanou.

podlaha: Cihelná dlažba. Při východní stěně obdélníkový otvor s kamenným **ostěním** (bez profilace s drážkou po obvodu) do sklepa věže.

schodiště: Prostorem věže prostupuje pěkné dřevěné **vřetenové schodiště** – středový sloupek je válcového profilu, shora ukončený řezanou odsazenou koulí. Schody dřevěné prkenné.

architektonické a památkové hodnocení: Architektonicky a památkově hodnotná prostora schodiště.

hodnotné prvky: Obvodové stěny, klenba, schodiště, ostění vstupu do sklepa.

architektonické a památkové závady: Novodobá výplň vstupního portálu, zaslepené okno v patře.

doporučení: Prostora je doporučena k zachování bez větších úprav, při eliminaci výše popsaných závad.

5.4 Exteriéry

Vzhledem k velmi komplikovanému půdorysu budovy je nutné popis průčelí rozdělit na jednotlivé logické úseky:

5.4.1 východní strana budovy

5.4.1.1 východní průčelí severního a východního křídla

charakteristika: Dlouhé průčelí severního křídla a bez odsazení navazujícího východního křídla, obrácené směrem do prostoru před zámekem. Část v rozsahu východního křídla je patrová, ukončená poměrně nízkým trojúhelníkovým štítem, před nějž přesahuje střecha. Stěna je jen velmi střídmě členěná výřezy okenních otvorů – vždy po třech v přízemí i patře.

Na úrovni terénu sokl s obkladem z kamenných desek. Zdivo asi převážně cihelné, hladce omítané. Okna mají mělce ustoupené pasparty s uchy v rozích, s předstupujícími prostými parapetními římsičkami. V přízemí mají okna novodobé výplně, v patře se zachovala vnější okna z doby výstavby objektu: dělená vodorovně poutcem na 4 křídla a dále subtilními příčlemi celkem na 16 tabulek, uzavírací mechanismus tvoří españolety. Vnitřní okenní výplně chybí. Ve štítu prosté okno lemované pásovou šambránou s předstupující římsičkou, bez výplně.

Pravou polovinu průčelí tvoří jen přízemní fasáda severního křídla, navazující bez jakéhokoli odsazení. Je členěná po levé straně vstupním portálem a po pravé straně dvěma širokými okny (nahradily krámské výkladce). Na úrovni terénu sokl s obkladem z kamenných desek. Zdivo asi převážně cihelné, hladce omítané. Portál je pravoúhlý, po stranách lemovaná plošnou bosáží se vpadlými středovými poli nad překladem lichoběžníkovitě vzdutá jednoduše profilovaná římsa (profil kymatu – žlábkovnice). Dveře novodobé, původně zde byly osazeny dvoukřídlé dveře rámové konstrukce. Okna mají novodobé trojdílné výplně.

architektonické a památkové hodnocení: Pohledově velmi exponované hlavní průčelí budovy, částečně narušené novodobými úpravami.

hodnotné prvky: Základní rozvrh průčelí, kamenný sokl, portál, výplně oken patra (členění).

architektonické a památkové závady: Novodobé výplně oken a dveří, zjednodušující úpravy.

doporučení: Podobě průčelí je nutné věnovat velkou pozornost s ohledem na jeho exponovanost vůči veřejnému prostoru. Hodnotné prvky je nutné zachovat a respektovat, podobu celkově rehabilitovat do stavu po přestavbě v roce 1926 (konfrontace historické pohlednice /chybí nám foto pravé poloviny/ a plánů) – doplnit výplně, pásovou římsičku v parapetech oken patra a upravit široká nevzhledná okna.

5.4.1.2 jižní průčelí východního křídla

charakteristika: Boční průčelí východního křídla, obrácené do prostoru před zámekem. Je patrové, patro je částečně na levém konci zakryté dřevěnou pavlačí na východním průčelí jižního křídla. V přízemí čtyři okenní osy, v patře jen 3 (s ohledem na pavlač). Kromě okenních otvorů je stěna členěna jen pásovou římsičkou.

Na úrovni terénu sokl s obkladem z kamenných desek. Zdivo asi převážně cihelné, hladce omítané. Okna (užší než na východní straně) mají mělce ustoupené pasparty s uchy v rozích, s předstupujícími

prostými parapetními římsičkami. V přízemí mají okna novodobé výplně, v patře se zachovala vnější okna z doby výstavby objektu: dělená vodorovně poutcem na 4 křídla a dále subtilními příčlemi celkem na 12 tabulek, uzavírací mechanismus tvoří españolety. Vnitřní okenní výplně chybí.

architektonické a památkové hodnocení: Boční, avšak pohledově exponované průčelí budovy bývalého hostince.

hodnotné prvky: Základní rozvrh průčelí, kamenný sokl.

architektonické a památkové závady: Novodobé výplně oken.

doporučení: Podobě průčelí je nutné věnovat velkou pozornost s ohledem na jeho exponovanost vůči veřejnému prostoru. Hodnotné prvky je nutné zachovat a respektovat, podobu celkově rehabilitovat do stavu po přestavbě v roce 1926 (analogicky jako na *↗*východním průčelí severního křídla) – doplnit výplně přízemí.

5.4.1.3 východní průčelí jižního křídla

charakteristika: Boční podélně orientovaná strana jižního křídla, přímo navazujícího na vstupní (východní) průčelí zámku, pohledově velmi exponovaná – obrácená do prostoru „náměstí“ před zámkem. Původní barokní průčelí budovy je v plné délce zakryto mladší přístavbou. Na úrovni přízemí je to přístavba *↗*chodby pod pavlačí č. 1.17. Zdivo cihelné, omítka hladká, sokl kvádrový. Vlevo dveřní otvor (výplň novodobá mříž), uprostřed a vpravo dva okenní otvory – mají mělce ustoupené pasparty s uchy v rozích, výplně novodobé (luxfery).

Před lic průčelí přízemí předstupuje na úrovni patra pavlač. Konstrukce pavlače dřevěná trámková rámová, dělená na 4 pole vždy s dvojicemi novodobých dvoukřídlých oken, parapetní výplň bedněná. Zdola je pavlač vynášen konzolovitě přesahujícími trámky s jednoduše seříznutými čely. Na plánu z roku 1926 i na fotografii z předválečné doby je zachycena podoba pavlače zdobenější - se šikmými pásy v rozích a výplněmi dělenými na 5x3 tabulek.

Na historické pohlednici z první poloviny 20. století je před průčelím zachycena předzahrádka.

Nalevo od pavlače zbývá ještě krátký úsek obvodové stěny jižního křídla, z kamenného až smíšeného zdiva, spárou oddělené od navazující východní stěny vstupního (východního) křídla zámku. Z podoby spáry je zřejmé, že objekt v rozsahu domu čp. 310 je vývojově starší.

architektonické a památkové hodnocení: Pohledově velmi exponované průčelí průměrné hodnoty, pocházející z doby přestavby v roce 1926, dílčí rušivé zásahy.

hodnotné prvky: Základní rozvrh průčelí s pavlačí.

architektonické a památkové závady: Novodobé okenní výplně pavlače, luxferové výplně chodby pod pavlačí, novodobá mříž.

doporučení: Doporučuji zachování základního kompozičního rozvrhu průčelí; novodobé nevhodné prvky (novodobé okenní výplně pavlače, luxferové výplně chodby pod pavlačí, novodobá mříž) nutné nahradit architektonicky a památkově kvalitnějšími. Podobu pavlače je nutné rehabilitovat dle doložené fotodokumentace.

5.4.2 západní strana budovy

5.4.2.1 západní průčelí jižního křídla

charakteristika: Krátký úsek dvorní – západní stěny jižního křídla, vlevo překrytý schodišťovou věží, vpravo bez odsazení navazující na západní průčelí vstupního (východního) křídla zámku. S ohledem na stoupající terén je jen jednopodlažní, na úrovni 1. patra budovy.

Stěna je novodobě hrubě omítaná. Vlevo je obdélníkové novodobě zazděné okno s prostou pásovou parapetní římsičkou – dochovala se vnější okenní výplň z doby výstavby objektu: dělená vodorovně poutcem na 4 křídla a dále subtilními příčlemi celkem na 12 tabulek, uzavírací mechanismus tvoří pravděpodobně españoleta. Vnitřní okenní výplně chybí. Zhruba uprostřed je situován novodobě zazděný **portálek** do prostoru patra *↗*schodiště č. 2.18. Ostění se stlačeně (půleipticky) vzduťm nadpražím bez profilace, po obvodu lemované lištou se zalomenými uchy v rozích a se zvýrazněným lichoběžníkovým klenáčkem. Na ostění zbytky nátěrů. Před vstupem kamenné **schodové stupně**.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě narušené průčelí barokního původu s cenným detailem portálu.

hodnotné prvky: Základní rozvržení, zdivo, portálek, schodové stupně.

architektonické a památkové závady: Novodobá omítka, novodobé zazdění portálu, novodobě zazděné okno.

doporučení: Průčelí je doporučeno k celkové architektonické rehabilitaci, nutné nahradit stávající omítku prodyšnou vápennou (hladkou, nebo ostře hozenou), odstranit zazdívkový otvor a doplnit odpovídající výplně.

5.4.2.2 jižní průčelí věže

charakteristika: Jižní strana věže, obrácená směrem do dvora. Věž má na úrovni terénu (=1. patro objektu) zhruba čtvercový půdorys, na úrovni podkrovní objektu pak přecházející do podoby čtverce se široce skosenými rohy. Zdivo z vnější strany převážně kamenné, omítka novodobá. Na úrovni terénu uprostřed je situován **portálek** do prostoru schodiště ve věži. Ostění se stlačeně (půlepticky) vzdušným nadpražím bez profilace, po obvodu lemované lištou se zalomenými uchy v rozích a se zvýrazněným lichoběžníkovým klenáčkem. Výplň tvoří novodobá mříž. Po pravé straně portálu je patrný pod opadanou omítkou úsek náběhu půlkruhového cihelného záklenku, kterému odpovídá nevýrazná spára. Funkci tohoto záklenku neznáme: mohlo se jednat o výběh zrušeného půlkruhově zaklenutého otvoru, nebo i náběh plánované zaklenuté arkády při dvorním průčelí křídla.

V úrovni patra věže (=podkrovní objektu) je uprostřed okénko s **kamenným ostěním**. Ostění se segmentovým nadpražím je bez profilace, po obvodu lemované lištou, v horních rozích zalomenou do podoby uší, s předstupujícím oblounovým profilem v parapetu. V ostění je zasazena jednoduchá nýtovaná mříž.

architektonické a památkové hodnocení: Novodobě narušené průčelí barokního původu s cenným detailem portálu a okna.

hodnotné prvky: Základní rozvržení, zdivo, portálek, ostění okna.

architektonické a památkové závady: Novodobá omítka, novodobá mříž v portálu, novodobě zazděné okno.

doporučení: Průčelí je doporučeno k celkové architektonické rehabilitaci, nutné nahradit stávající omítku prodyšnou vápennou (hladkou, nebo ostře hozenou) a doplnit odpovídající výplně do portálu.

5.4.2.3 západní průčelí věže

charakteristika: Boční strana věže, v úrovni 1. patra věže (= podkrovní objektu) se skosenými rohy. Zdivo pravděpodobně kamenné, novodobě hrubě omítané, stěna bez otvorů.

architektonické a památkové hodnocení: Boční průčelí věže bez architektonického členění, narušené novodobou omítkou.

hodnotné prvky: Zdivo.

architektonické a památkové závady: Novodobá omítka.

doporučení: Průčelí je doporučeno k celkové architektonické rehabilitaci, nutné nahradit stávající omítku prodyšnou vápennou (hladkou, nebo ostře hozenou).

5.4.2.4 jižní průčelí západního křídla

charakteristika: Boční stěna západního křídla, obrácená směrem do dvora. Po levé straně na ni navazuje čtvrtkruhově zatočená severní ohradní zeď dvora, spojující západní křídlo a kostel, východní část je překryta vystupujícím blokem schodišťové věže. Průčelí je novodobě upravené, vcelku utilitárně řešené. Na úrovni mezipatra (odpovídající úrovni terénu) jsou dva dveřní otvory do skřípku č. A.04 (vlevo) a mezipatra č. A.03 (vpravo), dvířka jednoduchá bedněná s pásovými závěsy. Na úrovni patra vlevo novodobě zazděné okénko místnosti č. 2.15 s prostou hranolovou parapetní římsičkou a napravo od něj v rohu u věže novodobě zazděné dveře do prostoru jeviště č. 2.14 s velmi plochým segmentovým záklenkem. Před dveřmi několik vyrovnávacích kamenných schodů. Zdivo je cihelné, hrubě ohozené, bez členění.

architektonické a památkové hodnocení: Architektonicky utilitárně řešené, avšak pohledově poměrně důležité boční průčelí obrácené do dvora v sousedství kostela, novodobě částečně narušené.

hodnotné prvky: Základní rozvrh.

architektonické a památkové závady: Novodobé zazdívky otvorů, novodobá omítka.

doporučení: V rámci průčelí doporučuji zachovat základní rozvrh a členění. Nutné je nahradit stávající omítku prodyšnou vápennou (hladkou, nebo ostře hozenou), otevřít zazdívky otvorů. Doporučuji snížit stěnu, což souvisí s řešením zastřešení západního křídla (viz ↗střechy, též ↗půda č. 3.04).

5.4.2.5 západní průčelí západního křídla

charakteristika: Zadní štítové průčelí západního křídla, obrácené do skryté partie směrem k presbytáři kostela. Je založené ve svahu.

Na úrovni přízemí, resp. polosuterénu je stěna vyzděná z mohutných žulových balvanů s opracovanou čelní stranou. Podobnými nahrubo přitesanými kvádry je armováno i levé nároží zhruba po úroveň parapetů oken patra. Zbývající část stěny je cihelná, původně omítaná, nyní z větší části bez omítky. V úrovni mezipatra po levé straně je vertikální šterbinovitý otvor bez výplně do ↗mezipatra č. A.03, uprostřed zazděný segmentově zaklenutý otvor (vstup?) do ↗sklípku č. A.04 a v pravém rohu novodobě zaslepené okno do téže prostoty. Překlad tvoří trámek, do otvoru je vložena jednoduchá nýtovaná mříž. Úroveň patra je bez otvorů, pouze v pravé polovině je zazděný drobný segmentově zaklenutý otvor (manipulační?). Shora je stěna šikmo ukončena, což odpovídá profilu nízké pultové střechy.

architektonické a památkové hodnocení: Zadní pohledově skryté průčelí.

hodnotné prvky: Kamenné zdivo, základní rozvrh otvorů.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Průčelí je doporučeno k zachování v základním rozvrhu. Nutné je doplnit omítku (vápenná hladká, nebo ostře hozená). Doporučuji upravit hmotu střechy, což by znamenalo dílčí snížení, nebo úpravu profilu pološtitu (viz ↗střechy, též ↗půda č. 3.04).

5.4.2.6 severní průčelí západního křídla

charakteristika: Severní průčelí západního křídla, obrácené do pohledově skrytého prostranství za severním křídlem. Skládá se ze dvou nesterpně řešených polovin: levá polovina odpovídá zhruba šířce jižního křídla, prostupujícího středním křídlem (na úrovni patra zhruba k západní stěně sálu), pravá polovina pak odpovídá západnímu křídlu (na úrovni patra ↗jeviště sálu č. 2.14 a ↗místnost č. 2.15).

Průčelí je patrové, přesněji: odpovídá výšce mezipatra a patra západního křídla budovy. Zdivo přízemí (mezipatra) levé poloviny neznáme, je novodobě nahrubo omítané. Na úrovni terénu vystupuje nepravidelná soklová partie stavby, která může odpovídat zrušené lednici, zřízené zde roku 1927. Zdivo přízemí (mezipatra) pravé části stěny je dnes analyticky odhaleno – jedná se o stěnu z mohutných žulových nahrubo přitesaných balvanů, vyklínovaných úlomky střešních tašek, s vyvázaným pravým nárožím, na levé straně ukončeným mělkou dodatečně vysekanou drážkou.

Na úrovni mezipatra v levé části drobné šterbinovité okénko s prostou hranolovou parapetní římsičkou, vpravo pak další drobné šterbinovité okénko bez výplně. V patře v levé polovině dvě zaslepená okna ↗sálu č. 2.13 – dochovaly se vnější okenní výplň z doby výstavby objektu: dělené vodorovně poutcem na 4 křídla a dále subtilními příčlemi celkem na 12 tabulek, uzavírací mechanismus tvoří pravděpodobně españoleta. V pravé polovině dvě novodobě zazděná nevelká okénka ↗jeviště č. 2.14 a ↗místnosti č. 2.15 s prostou parapetní římsičkou, bez výplně.

architektonické a památkové hodnocení: Zadní pohledově skryté průčelí, průměrné památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Základní rozvrh, kamenné zdivo.

architektonické a památkové závady: Zazděná a zaslepená okna, novodobá omítka.

doporučení: V rámci průčelí doporučuji zachovat základní rozvrh a členění. Nutné je nahradit stávající omítku prodyšnou vápennou (hladkou, nebo ostře hozenou) a otevřít zazdívky otvorů.

5.4.2.7 západní průčelí severního křídla

charakteristika: Zadní podélně orientované průčelí severního křídla, orientované do pohledově skrytého prostranství za budovou. Průčelí od počátku (1926) utilitárně řešené. Levá polovina přízemní, pravá patrová. Zdivo přízemí patrně kamenné nebo smíšené, patro cihelné, novodobě nahrubo omítané. V levé polovině průčelí v přízemí dvě okna s prostými parapetními římsičkami a paspartami po obvodu, výplně novodobé. V pravé polovině dvě malá okénka WC a jedno zazděné okénko spíše pod schody (patrná parapetní římsička), zcela vpravo pak okno ↗místnosti č. 1.15 (původně větší, zachována parapetní římsička). V úrovni patra 3 drobná okénka WC (výplně novodobé) a vpravo dveře na mezipodestu schodiště v úrovni ↗schodišťové haly č. 2.01. Dveře rámové z doby přestavby objektu v roce 1926. Ze stěny pod dveřmi vystupují 2 traverzy vnějšího přistavěného schodiště, v místě otisku schodiště je patrná starší omítka s vápenným nátěrem a dále na omítce otisk odstraněné stříšky schodiště.

architektonické a památkové hodnocení: Průčelí bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Zdivo přízemí.

architektonické a památkové závady: Novodobé výplně otvorů.

doporučení: Bez zvláštních regulativů, žádoucí je jen respektovat základní rozvrh otvorů (omezit nové průrazy stěnou).

5.4.3 severní strana budovy

5.4.3.1 severní průčelí severního křídla

charakteristika: Zadní štítové průčelí severního křídla, zcela utilitárně řešené. Na úrovni přízemí zdivo kamenné, nahrubo novodobě omítané, v levé polovině průraz ventilátoru, v pravé novodobě proražené plechové dveře ↗kotelny č. 1.03. Štít nesymetrické mansardové střechy hladce omítaný, po pravé straně okno ↗chodby č. 2.03 – dochovala se vnější okenní výplň z doby výstavby objektu: okno dělené vodorovně poutcem na 4 křídla, uzavírací mechanismus tvoří pravděpodobně españoleta.

architektonické a památkové hodnocení: Průčelí bez větší architektonické a památkové hodnoty.

hodnotné prvky: Zdivo přízemí.

architektonické a památkové závady: Novodobá výplň dveří v přízemí.

doporučení: Bez zvláštních regulativů, žádoucí jen omezit nové průrazy stěnou. Novodobé dveře doporučuji zrušit, nebo nahradit kvalitně řemeslně řešenou výplní.

5.4.4 střechy

5.4.4.1 střecha jižního křídla a střední části kolmého křídla

charakteristika: Jižní křídlo a střední část středního křídla (mezi východním a západním křídlem) je zastřešeno strmou sedlovou střechou s námětky, navazující hmotově na střechu vstupního (východního) křídla zámku (ta je ovšem novodobě provedená po destrukci ve druhé polovině 20. století). Na severní straně je střecha ukončena velmi strmou valbou. Nad pavlačí na východní straně je zastřešení tvořeno nízkou zvalbenou stříškou, připojenou jako námětek k hlavní ploše střechy. Krytina novodobá (asfaltový šindel).

architektonické a památkové hodnocení: Hmota střechy se zachovanými dvěma generacemi raně barokních krovů patří k prvkům určujícím památkové hodnoty objektu. Krytina se uplatňuje jako prvek rušivý.

hodnotné prvky: Hmota střechy.

architektonické a památkové závady: Novodobá krytina.

doporučení: Střechu jižního křídla doporučuji ve hmotě zachovat bez úprav, doporučuji omezit, nebo zcela vyloučit zásahy do střechy v podobě vikýřů či střešních oken. Krytinu je nutné po dožití nahradit vhodnějším materiálem – optimálně bobrovka v korunkové vazbě (navazující na vstupní křídlo zámku). Historicky je zde pro první polovinu 20. století doložen eternit (česká šablona), i ten lze považovat za vyhovující krytinu.

5.4.4.2 střecha východního křídla

charakteristika: Nízká sedlová střecha východního křídla odpovídá sklonu vaznicového krovu, přesahuje před štít (s jednoduše seříznutými konci vaznic) i po stranách jednoduše seříznuté konce krokví). Krytina novodobá (asfaltový šindel).

architektonické a památkové hodnocení: Hmotu střechy patří přes nevelké stáří k prvkům určujícím architektonický vzhled objektu. Krytina se uplatňuje jako prvek rušivý.

hodnotné prvky: Hmotu střechy.

architektonické a památkové závady: Novodobá krytina.

doporučení: Střechu východního křídla doporučuji ve hmotě zachovat bez úprav. Případné prosvětlení střechy doporučuji omezit, zcela nevhodným prvkem jsou vikýře, akceptovat lze částečně střešní okna. Krytinu je nutné po dožití nahradit vhodnějším materiálem – optimálně bobrovka v korunkové vazbě. Historicky je zde pro první polovinu 20. století doložen eternit (česká šablona), i ten lze považovat za vyhovující krytinu.

5.4.4.3 střecha severního křídla

charakteristika: Nesymetrická mansardová střecha severního křídla s podkrovní vestavbou prvního patra. Na východní straně čtyři oplechované vikýře zakryté pultovými stříškami, okenní výplně vikýřů z doby výstavby objektu: dělené vodorovně poutcem na 4 křídla a dále subtilními příčlemi celkem na 12 tabulek, uzavírací mechanismus tvoří españolety. Na západní straně dva shodně řešené vikýře. Krytina novodobá (asfaltový šindel).

architektonické a památkové hodnocení: Hmotu střechy patří přes nevelké stáří k prvkům určujícím architektonický vzhled objektu. Krytina se uplatňuje jako prvek rušivý.

hodnotné prvky: Hmotu střechy vč. vikýřů

architektonické a památkové závady: Novodobá krytina.

doporučení: Střechu východního křídla doporučuji ve hmotě zachovat bez úprav vč. vikýřů a členění jejich výplní. Krytinu je nutné po dožití nahradit vhodnějším materiálem – optimálně bobrovka v korunkové vazbě. Historicky je zde pro první polovinu 20. století doložen eternit (česká šablona), i ten lze považovat za vyhovující krytinu.

5.4.4.4 střecha západního křídla

charakteristika: Západní křídlo je zakryto nízkou pultovou střechou, krytou patrně falcovaným plechem.

architektonické a památkové hodnocení: Pultová střecha je utilitárním prvkem, působícím ve svém kontextu rušivě. Navíc zakryla část severního průčelí schodišťové věže.

hodnotné prvky: ---

architektonické a památkové závady: Hmotové řešení střechy.

doporučení: Doporučuji střechu nově architektonicky řešit – možné jsou v zásadě dvě varianty: buď provedení nové ploché (pultové) střechy, avšak snížené pod úroveň parapetu okénka severního průčelí věže (viz Ťpůda č. 3.04), nebo provedení nižší sedlové či valbové střechy, zapojené do systému obdobně řešených střech budovy. Celkovému řešení musí odpovídat i krytina.

5.4.4.5 střecha věže

charakteristika: Věž je zakryta valbovou střechou se skosenými nárožími, krytou bobrovkami v šupinové vazbě s hřebenáči kladenými do malty.

architektonické a památkové hodnocení: Střecha věže, přestože se pohledově uplatňuje jen málo, patří k prvkům určujícím architektonické a památkové hodnoty objektu.

hodnotné prvky: Celková hmota střechy, materiál krytiny.

architektonické a památkové závady: ---

doporučení: Střechu věže doporučuji ponechat bez úprav; v případě nutnosti výměny krytiny je nutné respektovat shodnou skladbu.

6 DENDROCHRONOLOGICKÉ DATOVÁNÍ

Výzkumná zpráva

č. 000-14

Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků z domu
čp. 310 v Hazlově

zpracovatel:

DendroLab Brno

Ing. Tomáš Kyncl, Závodní 2, Brno 602 00, IČO 75758041

červenec 2014

6.1 Úvod

Náplní výzkumné zprávy je dendrochronologické datování dřevěných prvků. Ukáží-li se jejich letokruhové řady spolehlivě synchronizovatelné s absolutně datovanou standardní letokruhovou chronologií, je výsledkem absolutní datování jednotlivých letokruhů zkoumaných dřevěných prvků. Pokud je zjištěn podkorní letokruh, pak je jeho datace rokem skácení stromu použitého ke zhotovení prvku. Rok skácení stromu ovšem nemusí být totožný s rokem výstavby objektu, protože je třeba připočítat dobu potřebnou pro opracování případně i sušení dřeva.

Obsahem zprávy je dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků krovů a stropů domu čp. 310 v Hazlově. Výběr vzorků pro datování byl proveden dle požadavků objednatele.

6.2 Zpracovaný materiál

Vzorky pro datování byly pomocí Presslerova nebozezu odebrány z konstrukčních prvků krovů, trámů podlahy sálu a ze zárubně vstupu do podkroví ze schodišťové věže. Celkem tak byly získány vzorky z 19 konstrukčních prvků (tab. 2).

Determinace dřeva byla provedena pomocí běžných xylogomických metod (Schweingruber 1990) – 14 prvků bylo zhotoveno ze smrkového a 5 z borového dřeva.

6.3 Metoda dendrochronologického zpracování

Bylo použito standardních metod chronologie šířek letokruhů, popsanych mj.: Kyncl 2005, Cook & Kairiukstis 1990. Tyto metody zahrnují:

- a) měření šířek letokruhů
- b) relativní synchronizaci získaných letokruhových řad
- c) standardizaci letokruhových řad
- d) pokus o absolutní datování vůči standardním chronologiím jednotlivých dřevin

ad a) měření šířek letokruhů na vývrtech bylo provedeno pomocí polohového měřicího zařízení TimeTable s automatickým vstupem dat do počítače,

ad b) letokruhové křivky byly navzájem porovnány a relativně synchronizovány. Soubory navzájem synchronních křivek byly průměrovány do sumárních křivek,

ad c) před vlastním průměrováním synchronizovaných letokruhových křivek byly z jednotlivých letokruhových řad odstraněny dlouhodobé růstové trendy. Pro jejich eliminaci byla zvolena spline funkce o délce 25 let,

ad d) pokus o absolutní datování byl proveden pomocí programu PAST. Tento program zahrnuje verifikaci dat a synchronizaci letokruhových řad se standardní chronologií. Při použití tohoto programu je míra podobnosti porovnávaných řad resp. chronologií posuzována pomocí korelačního koeficientu a koeficientu souběžnosti (Gleichlaufigkeit) po standardizaci pomocí vysokofrekvenčních filtrů dle Hollsteina (1980) a metodou Baillie & Pilcher (1973). Nalezená synchronní pozice byla ověřena v programu Cofecha, kde byl vypočítán korelační koeficient bez použití výše uvedených filtrů.

6.4 Použité standardní chronologie a srovnávací letokruhové řady

Pro datování smrkového dřeva byla použita standardní smrku pro Čechy (sm-ce05 - 1151 - 2002), borovice byla datována pomocí standardní chronologie borovice pro Čechy (bo-ce05 - 1183 - 1998). Všechny použité standardy byly sestaveny v Botanickém ústavu AV ČR v Průhonicích.

6.5 Výsledky

6.5.1 Relativní datování

Letokruhové křivky smrkových trámů hambalkových krovů byly průměrovány do 111 let dlouhé chronologie označené U67hazlov-cp_310PC3 (graf 1). Letokruhové křivky smrkového trámu z krovu přístavby a z podlahového trámu sálu byly průměrovány do 87 let dlouhé chronologie U67hazlov-cp_310PC4PC (graf 2). Letokruhové křivky všech borových trámů a smrkového trámu U6704 byly datovány samostatně.

6.5.2 Absolutní datování

Porovnání průměrné letokruhové křivky smrkových trámů PC4 se standardní chronologií pro Čechy vedlo k nalezení spolehlivé synchronní pozice (tab. 1) datující poslední letokruh řady do roku 1924 (graf 4). V případě smrkové chronologie PC3 se jednoznačnou pozici nalézt nepodařilo. Velmi dobré parametry synchronní polohy vykazuje datace posledního letokruhu do roku 1693 (graf 3). Statistické parametry však nejsou průkazné na zvolené hladině významnosti (tab. 1). Když však byla letokruhová křivka porovnána s řadami smrkových trámů z oblasti Chebska, byly statistické parametry průkazné (tab. 1). Dataci lze proto považovat za spolehlivou. Letokruhové křivky samostatně vyhodnocených prvků se datovat nepodařilo.

	sm-ce05 (1151 - 2002)	sm-cheb13
U67hazlov-cp_310PC3	2,85*; 3,31*; 61,3%; 111 0,42 (t=4,83**)	4,33**; 5,12**; 67,1%; 111 0,46 (t=5,41**)
U67hazlov-cp_310PC4	5,18**; 6,02**; 73,6%**; 87 0,43 (t=4,39**)	-

Tab. 1: Hodnoty t-testu korelačního koeficientu po standardizaci letokruhových řad pomocí pětiletého klouzavého průměru (první číslo) a metodou popisovanou Hollsteinem (1980) (druhé číslo). Dále je uvedena hodnota koeficientu souběžnosti (GI) a délka překrytí srovnávaných letokruhových řad. V druhém řádku jsou uvedeny hodnoty korelačního koeficientu a odpovídajícího t-testu (t) získané v programu Cofecha. Hodnoty označené *) jsou signifikantní na hladině významnosti 99,5 %, **) signifikantní na hladině významnosti 99,95%.

6.5.3 Rok kácení stromů – datování podkorních letokruhů

Podkorní letokruhy datující rok kácení použitých stromů se dochovaly na většině z datovaných prvků. Převážná část podkorních letokruhů byla již zcela vytvořena (včetně pozdního dřeva) což znamená, že tyto stromy byly káceny v době vegetačního klidu (cca říjen – duben). U tří trámů byl podkorní letokruh neúplný - použité stromy byly káceny v průběhu vegetační sezóny (datace se symbolem I). V případě dvou trámů se podkorní letokruh nedochoval. V těchto případech bylo možné určit pouze nejmladší letokruh, po kterém byl použitý strom pokácen. Detailní přehled výsledků je uveden v tabulce 2.

6.6 Závěr

Krov nad jižní částí staršího křídla byl zhotoven ze smrků pokácených v letech 1651 - 1652. Navazující severní část krovu byla zhotovena ze smrků pokácených v letech 1693 - 1694. Sloupek zárubně vstupu do podkroví ze schodišťové věže byl zhotoven ze smrku pokáceného někdy po roce 1676.

Datovaný trám z krovu přístavby byl zhotoven ze smrku pokáceného v roce 1925. Datovaný trám podlahy sálu byl zhotoven ze smrku pokáceného v letech 1893 - 1894. Detailní přehled výsledků je uveden v tabulce 2 a příloze 1.

Poznámka:

V případě, že budou výše uvedené výsledky dendrochronologické analýzy zapracovány do odborných textů, je žádoucí, aby tyto byly před publikováním autorovi postoupeny ke kontrole. Důvodem je zamezení případným nepřesným interpretacím.

6.7 Literatura:

- Baillie M. G. L., Pilcher J. R. 1973: A simple cross – dating program for tree – ring research. Tree – ring Bulletin 33: 7 – 14.
- Cook E. R., Kairiukstis L. A. (eds., 1990): Methods of dendrochronology. Kluwer Acad. Publ., Dordrecht – Boston – London.
- Kyncl J. 2005: Dendrochronologické datování dřeva. In. Vinař a kol.: Historické krovy II. Grada, s. 156 – 170.
- Schweingruber, F. H., 1990: Microscopic wood anatomy. 3. ed. Birmensdorf, WSL. 226 s.

V Brně dne 20. 7. 2014

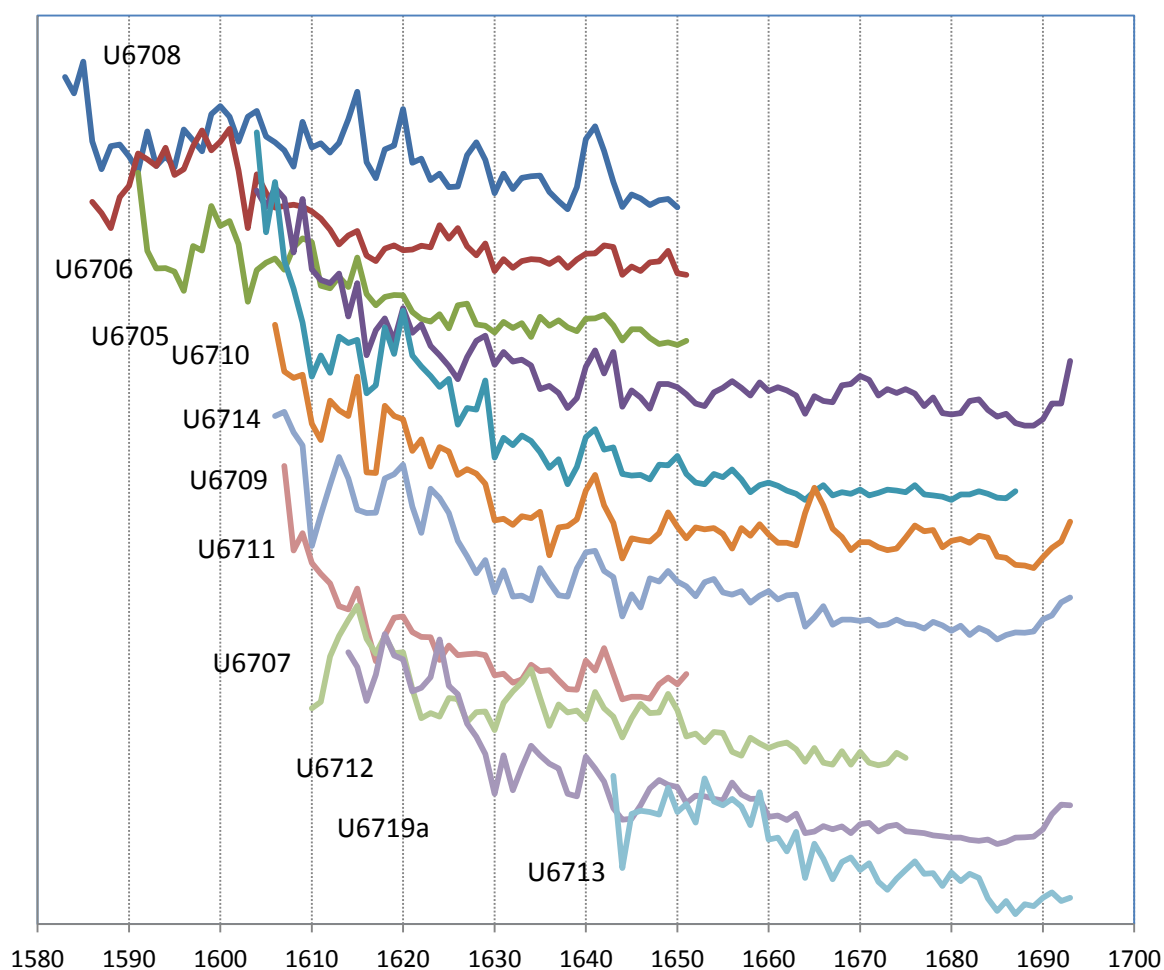
Tomáš Kyncl

objednal	Jan Pešta	kraj / okres	Karlovarský / Cheb	nadmořská výška	
adresa	Hofmeisterova 41 Rožmitál pod Třemšínem	obec	Svratouch	zeměpisná šířka	
telefon	775 629 325	ulice (orientační číslo)		zeměpisná délka	
e – mail	info@shp – pesta.cz	číslo popisné	310	zpracoval	
datum odběru	15. 7. 2014	objekt		datoval	Kyncl T.

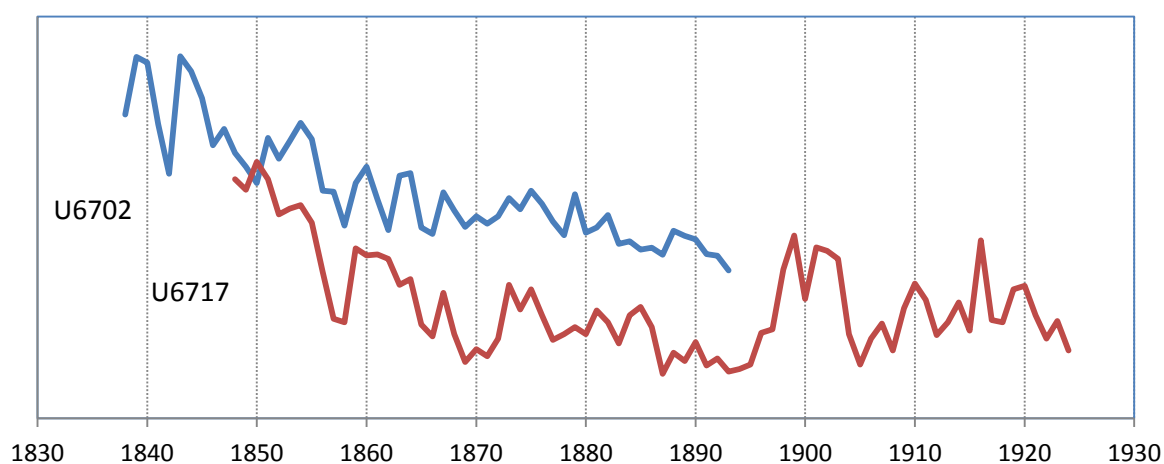
čís.	způsob oprac.	značka	tloušťka cm	délka cm	WK	konstrukce	popis prvku	poznámka	číslo vzorku	dřevina	počet letok. /běl	datum skácení
15					A	podlaha sálu - část v Z přístavbě	1. podlahový trám od V		U6701	borovice	52	-
16					A	podlaha sálu - část v Z přístavbě	2. podlahový trám od V - J část		U6702	smrk	56	1893/94
17					A	podlaha sálu - část v Z přístavbě	3. podlahový trám od V - J část		U6703	borovice	67	-
18					A	podlaha sálu - pod starší částí	průvlak pod podlahovými trámy		U6704	smrk	137	-
19		IIII			A	krov - J část (1)	V sloupek 1. plné vazby od štítu		U6705	smrk	61	1651/52
20					A	krov - J část (1)	pětiboká vaznice na V straně		U6706	smrk	66	1651/52
21					A	krov - J část (1)	Z krokev 6. vazby od štítu		U6707	smrk	45	1651/52
22					A	krov - J část (1)	vazný trám 5. vazby od štítu (hrázděný štít?)		U6708	smrk	68 +1	1651/52
23		▲▲▲			A	krov - S část (2)	V pásek 1. plné vazby od S		U6709	smrk	88	1694 I
24					A	krov - S část (2)	S valba - 2. krokev od V		U6710	smrk	90	1694 I

čís.	způsob oprac.	značka	tloušťka cm	délka cm	WK	konstrukce	popis prvku	poznámka	číslo vzorku	dřevina	počet letok. /běl	datum skácení
25		▲▲			A	krov - S část (2)	V ležatý sloupek 2. plné vazby od S		U6711	smrk	88	1693/94
26					A	krov - S část (2)	vazný trám 8. vazby od S		U6712	smrk	80	1693/94
27					A	krov - S část (2)	J krokev krovu nad vstupem ze schodišťové věže		U6713	smrk	51	1693/94
28					A	krov - S část (2)	diagonální úžlabní krokev krovu nad vstupem ze schodišťové věže		U6714	smrk	84	1687+
29					A	krov V přístavby (3)	1. sloupek S stojaté stolice od Z		U6715	borovice	57	x
30					A	krov SV přístavby (4)	vaznice u S štítu		U6716	borovice	78	x
31					A	krov V přístavby (3)	krokev		U6717	smrk	77	1925 I
32 33					A	schodišťová věž	stropní trám pod vstupem do podkroví		U6718a9	borovice	41	-
34					A	schodišťová věž	S sloupek zárubně vstupu do podkroví		U6719a	smrk	66 +1	1676+
U67hazlov-cp_310PC3						U6705+06+07+08+09+10+11 +12+13+14+19a	smrk	111	1693			
U67hazlov-cp_310PC4						U6702+17	smrk	87	1924			
U67hazlov-cp_310PI						U6715+16	borovice	78	x			

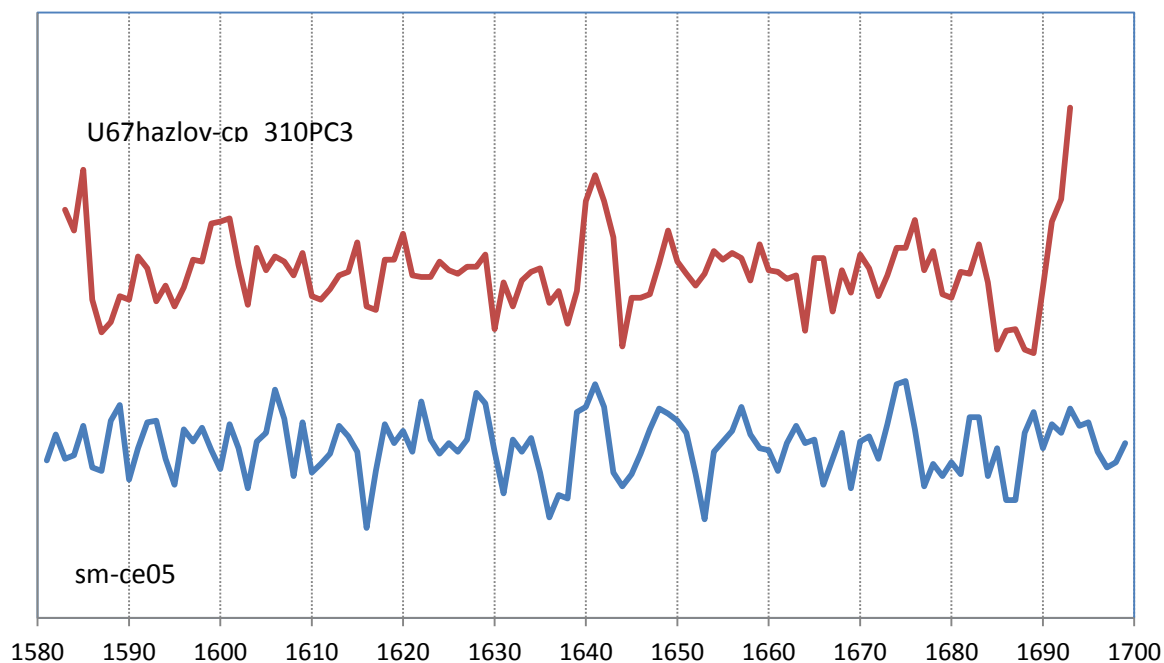
Tab. 2: Přehled parametrů vzorků odebraných z konstrukčních prvků zámku Hazlov. Doba kácení použitého stromu je uvedena ve sloupci „datum skácení“ ve tvaru např. 1806/07 - strom kácen na přelomu let 1806 - 1807; 1722-30 - strom kácen mezi roky 1722 - 1733 (odhad dle počtu bělových letokruhů); 1820+ - strom kácen někdy po roce 1820 (prvek bez podkorního letokruhu). V silně orámované části tabulky jsou uvedeny parametry sestavených průměrných chronologií.

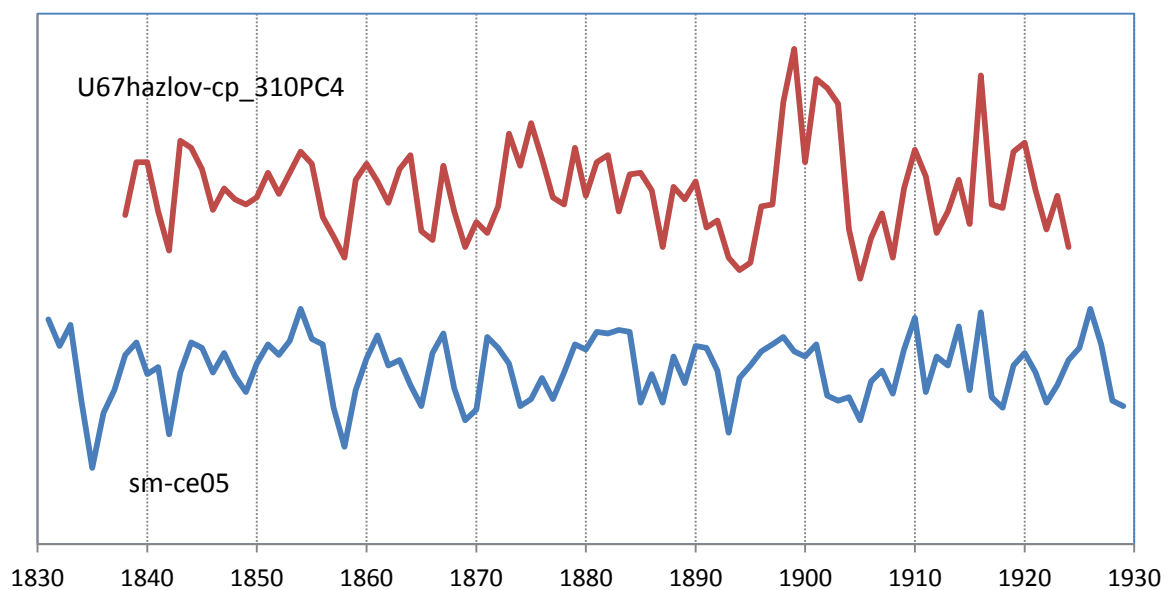
Graf 1: Letokruhové křivky smrkových trámů synchronizované do chronologie U67hazlov-cp_310PC3.

Graf 2: Letokruhové křivky smrkových trámů synchronizované do chronologie U67hazlov-cp_310PC4.

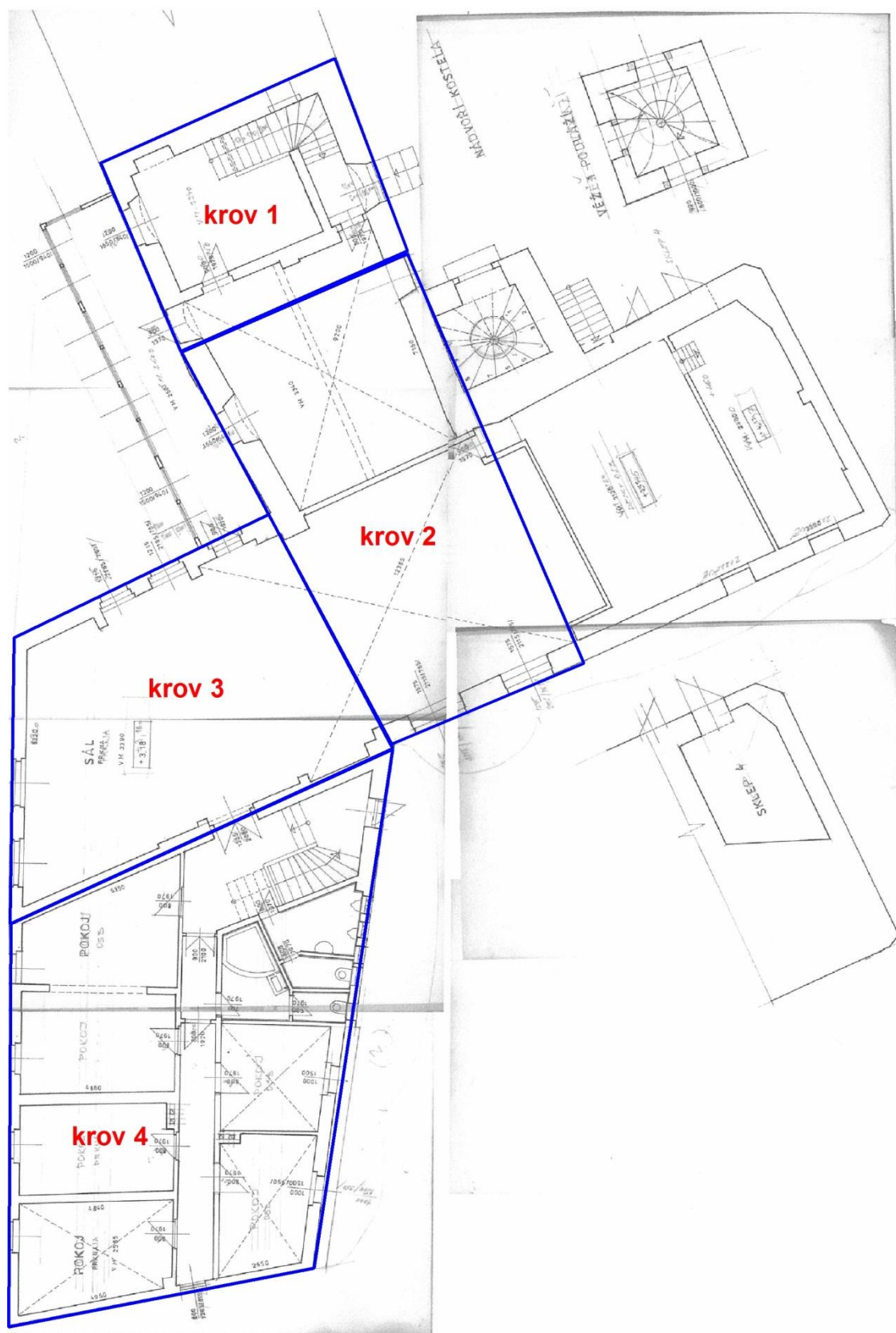
Graf 3: Porovnání průměrné letokruhové křivky smrkových trámů PC3 se standardní chronologií smrku pro Čechy (sm-ce05).

Graf 4: Porovnání průměrné letokruhové křivky smrkových trámů PC4 se standardní chronologií smrku pro Čechy (sm-ce05).

Příloha:

1. Půdorys patra domu čp. 310 s vyznačenými konstrukcemi datovaných krovů (T. Kyncl).

7 PŘEHLED STAVEBNÍHO VÝVOJE

7.1 Úvodní poznámka

Zámecký areál (bývalý hrad) v Hazlově se skládá z několika objektů s odlišným stavebním vývojem. Západní křídlo (dnes téměř zaniklé) tvoří nejstarší románský, goticky přestavěný palác. Jižní křídlo tvoří velmi složitá budova jižního paláce s vývojem od gotiky do klasicismu, východní křídlo pak srostlice několika budov od baroka po pozdní klasicismus, severovýchodní část předmětný objekt čp. 310 s vývojem od pozdní gotiky či renesance po moderní dobu. Podstatnou část dvora zaplňuje velký barokní kostel s původně románskou, v gotice zvýšenou chórovou věží.

Základní přehled o celkovém stavebním vývoji areálu podává starší stavebněhistorický průzkum z roku 1974⁴ a dále dvě studie, publikované ve sbornících Dějiny staveb.⁵

Jedná se o mimořádně složitý komplex s románským jádrem, k němuž patří spodní patra kostelní věže a základy západního paláce. Do dnešní podoby se areál formoval v několika etapách gotických přestaveb, renesanční přestavbě za Maleřiků i během barokních, klasicistních, eklektických i moderních adaptací. Zatímco základní poznání komplexu hradu a zámku je vcelku spolehlivé díky uvedeným pracím, severovýchodní část areálu (odpovídající bývalému pivovaru – pozdější hospodě čp. 310) dosud hlubšímu průzkumu unikala. Tuto mezeru předkládaný stavebněhistorický průzkum částečně vyplnil, přesto však zůstávají některé otázky (zejména k nejstaršímu vývoji stavby) nezodpovězeny.

V následujícím textu se budeme věnovat výhradně budově čp. 310, odpovídající bývalému pivovaru a navazující části vstupního křídla zámku. Ostatní části budou zmíněny jedině za předpokladu, že mají přímý vztah ke zkoumané budově čp. 310.

7.2 Počátky stavby

Počátky areálu jsou obtížně zjistitelné. Podle dosavadních představ se parcela domu čp. 310 (severní části vstupního křídla a severovýchodní budovy – bývalého pivovaru, dnes hostince) nachází mimo území původního románského hradu. Tento předpoklad vychází z úvahy, že románská východní věž kostela byla zavázána do systému ohrazení, ev. před něj předstupovala. Autoři předpokládají, že v prostoru dvora mezi kostelem a východním křídlem zámku byl založen příkop, který obíhal hradní jádro. To by znamenalo, že zástavba vstupního (východního) křídla zámku, jehož součástí je i jižní křídlo budovy čp. 310, stojí vně původního areálu hradu.

Podle našeho názoru je možná i odlišná interpretace: kostelní věž se nachází na jednom z nejvyšších míst plochého návrší, spadajícího na severní a západní straně k potoku. Úroveň terénu plochy dvora východně od kostela je výrazně (o 2-3m) výše, než úroveň terénu před východním křídlem. Přestože neznáme původní situaci a terén může být částečně uměle navýšen, nabízí se hypotéza, zda nemohla být východní hranice areálu posunuta více k východu, do prostoru dnešního východního křídla – s ohledem na možné využití terénní hrany ke zvýšení obranyschopnosti areálu. To by znamenalo nejen to, že areál byl na východní straně větší, než se předpokládalo, ale také to, že by věž kostela stála samostatně a konečně také to, že v prostoru vstupního křídla zámku a jižního křídla budovy čp. 310 by se musela původně nacházet obvodová fortifikace, nejspíše příkop. Pokud tomu tak nebylo v době románské, pak s jistotou v době gotické.

Ve starším SHP je upozornění na existenci zdiva z velkých kvádrů v severní stěně západního křídla.⁶ Na první pohled tato zeď skutečně kontrastuje s běžným lomovým, nebo smíšeným zdivem, z něhož je vystavěna většina objektu. Zařazení této zdi do románské etapy je ale vysoce nepravděpodobné. Důvodem je především to, že právě nároží stavby je normálně vyvázané do podoby nároží. Není tedy pravděpodobné, že by se jednalo o zbytek úseku staršího zdiva (např. hradby), z hlediska dispozice je pak nepravděpodobné, že by zde stávala v románské době nějaká budova.

⁴ Heroutová – Lancinger – Líbal, 1974, s. 17 a 33.

⁵ Knoll – Karel, 2003; Knoll – Karel, 2004.

⁶ Heroutová – Lancinger – Líbal, 1974.

Navíc charakter zdíva je odlišný od toho, co známe z jiných románských hradů na Chebsku i v navazujících oblastech Německa (především Skalná), částečně i Hazlov a další lokality na Chebsku, vč. chebského hradu samotného. Řádkování je nedůsledné, kameny jsou poměrně malé a nepravidelné a spáry jsou uklínované zlomky tašek. Nelze však vyloučit, že (alespoň některé) z kamenů mohou pocházet z druhotně rozebraných románských staveb, např. obvodové hradby. Podobné stavební řešení měla např. zeď parkánu na jihozápadním nároží hradu.

Nejstarší bezpečně zjiitelná stavba na místě dnešní budovy čp. 310 se skládá ze dvou navzájem kolmých křídel. Není však jasné, zda jsou obě části stejně staré, nebo zda vznikly ve více stavebních fázích. První částí, která patří k nejstarší doložené etapě stavby, je velký sklep č. 1.22 pod západním křídlem, a to včetně předsíně (vstupní chodby) č. 1.22. Autoři staršího SHP jej považují za středověký.⁷ Sklep je polozahloubený pod terénem, je valeně zaklenutý kamennou půlkruhovou klenbou. Kromě časově nezařaditelného kamenného vstupního portálu bez profilace postrádá jakékoli architektonické prvky. Přesto existence jediné kamenné klenby na stavbě umožňuje časnější datování, snad i do období středověku. Nadzemní podobu případné stavby nad sklepem neznáme. Značná tloušťka zdíva (přesněji: rozdíl mezi vnější stranou nadzemní stěny západního křídla a stěnou sklepa) zvláště na západní straně ještě neznamená, že původní stavba musela mít shodný půdorys jako sklep. To je zvláště důležité při posuzování výše popsaného úseku kamenného zdíva na severní straně západního křídla.

Druhou částí jistě předbarokního původu je jižní křídlo dnešní budovy, dnes plynule bez odsazení navazující na východní vstupní křídlo zámku. Od vstupního křídla je ale odděleno zřetelnou spárou v přízemí i patře, patrnou na východní straně objektu, která je situovaná tak, že vývojově starší je severní část stavby – tedy jižní křídlo budovy čp. 310. Vzhledem k tomu, že obě části budovy spojoval shodný pozdně renesanční až raně barokní krov z poloviny 17. století, z něhož se dochovalo několik vazeb v jižní části jižního křídla budovy čp. 310 (a který tedy musel vzniknout až po výstavbě vývojově mladší části vstupního křídla), je zřejmé, že vlastní jižní křídlo budovy čp. 310 muselo vzniknout nejméně o jednu generaci dříve. Jednalo se o patrovou stavbu z lomového až smíšeného zdíva, která se severním koncem připojovala ke starému velkému sklepu, přičemž předpokládáme, že přízemí mohlo být v první etapě nezaklenuté. Tomu by nasvědčovala poloha okének kolidujících s klenbami i vtažení kleneb na přízední pilířky (tyto skutečnosti ovšem nemusí být jednoznačným důkazem pro druhotné vložení kleneb, vtažené pilířky mohly vzniknout současně se stavbou).

Velkým otazníkem zůstává případná existence schodišťové věže ve vnitřním rohu i její funkce, včetně obtížně přístupného sklepa. Na základě současných znalostí se přikláníme spíše k jejímu datování až do pokročilejší doby baroka. Důkazem je především existence větracího otvoru sousední místnosti č. 1.20, ústícího dnes do vnitřního prostoru věže. Určité pochybnosti ale vzbuzuje zejména výběh půlkruhového oblouku na jižní straně věže. Alespoň spodní partie tedy teoreticky mohou být i starší, avšak bez možnosti důkazu.

Zda k uvedeným objektům patřily ještě jiné stavby, není známo. Teoreticky by bylo možné uvažovat o nějakém starším základu objektů na místě východního či severního křídla budovy čp. 310 – avšak tyto části již vystupují vně z jinak kompaktního půdorysu areálu hradu a je proto pravděpodobné, že jsou až mladšího původu.

Funkce stavby není zcela jasná. Nejpravděpodobnější je její spojení s funkcí pivovaru, doloženého k roku 1533. Také vznik objektu v době 16. století působí vcelku realisticky, jakoukoli oporu pro tuto hypotézu ale postrádáme. Typologicky bychom snad mohli zařadit sklep jako pivovarský sklep, lépe ovšem dispozici pivovaru můžeme identifikovat až v pozdějších vývojových etapách.

7.3 Pozdně renesanční / raně barokní přestavba po polovině 17. století

V době krátce po polovině 17. století došlo k dílčí přestavbě objektu. Můžeme ji datovat díky existenci krovu ještě pozdně renesančního typu archaické ležaté stolice, s pásky přeplátovanými přes všechny prvky (krokev, sloupek, rozpěru a hambálek). Čtyři dendrochronologicky datované vzorky

⁷ Heroutová – Lancinger – Líbal, 1974, s. 35.

pocházejí ze smrků, pokácených na přelomu let 1651/52; krov tedy musel vzniknout vzápětí po tomto datu. Situaci Hazlova za třicetileté války neznáme, avšak s ohledem na doloženou výstavbu po roce 1650 můžeme reálně uvažovat o větším rozsahu škod, které vedly k nutnosti budovu opravit (postavit nový krov).

Krov zakrýval nejen dnešní jižní křídlo domu čp. 310, ale pokračoval směrem k jihu. Číslování vazeb nám jednoznačně ukazuje, že shodně bylo zastřešeno celé východní křídlo zámku až k průjezdu (ovšem bez něj). V těchto partiích ovšem krov zanikl a dnes je zde novodobé zastřešení, takže případné další podrobnosti nám unikají.

Z krovu se dnes dochovalo několik vazeb v jižní části jižního křídla budovy čp. 310. Bezpečně však víme, že budova musela sahat i dále k severu, minimálně po úroveň dělicí zdi mezi západním a jižním křídlem. Nabízí se zde možnost, že by střecha mohla být na severní (a snad analogicky i na jižní) straně být ukončena valbou.

Pravděpodobně současně s touto přestavbou mohla být budova zaklenuta. Objekt navazující směrem na jih, se shodným krovem, byl v přízemí zaklenut šesti poli kleneb na 2 středové sloupky a přízdní pilíře. Obdobně byla zaklenuta čtvercová prostora v jižním dílu jižního křídla budovy čp. 310: čtyřmi poli na středový kamenný sloupek se skosenými hranami a na přízdní pilíře. Užší obdélníková místnost severně odtud pak byla zaklenuta jen valenou klenbou prokříženou trojbokými výsečemi. Klenby jsou cihelné, v podstatě bez hřebínků, což umožňuje jejich široké časové zařazení v rozpětí od renesance do baroka.

Problematická je podoba okének. Dnešní průčelí (na dvorní straně portál, na východní straně 2 okna v přízemí a 1 v patře; portál věže a 2 okénka ve věži, dále pak všechna okna východního průčelí východního křídla zámku) disponují kamennými ostěnicemi se zalamovanými uchy, v patře jsou velká okna pravoúhlá, v přízemí se segmentově vzduťm nadpražím. Předpokládáme, že však souvisejí až s další stavební etapou – s úpravami na konci 17. století. Určité stopy na navazujícím východním průčelí východního křídla zámku naznačují, že stávající ostění mohla být vložena do staršího zdiva.

Zda již v polovině 17. století vznikl základ věže (alespoň přízemí), ev. další stavby v areálu (východní a severní křídlo) není stále jasné. Neznáme také podobu případné stavby nad velkým sklepem, pokud zde vůbec nějaká byla (což s ohledem na další stavební etapu není jisté). Je možné, že k této etapě náleží fragment kamenné zdi na severní straně západního křídla.

7.4 Raně barokní přestavba

Další adaptace stavby přišla na pořad koncem 17. století. Můžeme ji datovat do poloviny 90. let 17. století díky pěti vzorkům, odebraným z krovu, pocházejícím z rozpětí let 1693-94.

Během této adaptace byla budova prodloužena k severu až k severní stěně dnešního západního křídla. Budova tak překročila starý velký sklep, nad jehož klenbou musela probíhat stěna (druhotně odstraněná). Předpokládaná valba na severní straně jižního křídla byla zrušena a krov protažen o nové 3 plné vazby a od severu ukončen velmi strmou novou valbou. Typové řešení krovu bylo již čistě barokní, ležatá stolice vyspělé formy (dosud však bez prahových vaznic), s čepovanými pásky.

S výstavbou nového krovu souvisela i výstavba schodišťové věže, pokud její základ nevznikl již dříve. Zároveň portálku v podkroví věže je datovaná do doby po roce 1687. Věž je vybavena pozoruhodnými, výše popsanými okénky s ostěnicí se segmentově vzduťm nadpražím a zalamováním do podoby uší. Kromě věže se vyskytují také na průčelí přízemí směrem k východu a také v navazující části východního křídla zámku. Podobné jsou i portálky, kde je ostění navíc proloženo klenáčkem a má nikoli segmentový, ale půleliptický tvar. Přestože tvarově by tato ostění odpovídala spíše pokročilejší barokní době, zde je musíme jednoznačně zařadit do doby přestavby v 90. letech 17. století.

Podobu případné nadzemní stavby nad sklepem západního křídla stále neznáme – s ohledem na okénko ve věži však nemohla být vysoká, snad se jednalo jen o zastřešení vystupující klenby sklepa.

Je pravděpodobné, že nejdéle v této době vznikl i základ východního křídla a půdorysně šikmého a mírně nepravidelného severního křídla. Zde byl bezpochyby situován vlastní pivovar, jak dokládá mladší fotografie. Funkci zbývajících prostor neznáme, můžeme se však pokusit o jejich interpretaci. Velká klenutá prostora vstupního křídla mohla sloužit teoreticky jako humno sladovny

(ev. stáje), pak by ovšem jako humno musela sloužit prostora čtvercová. Pokud by k humnu náležel hvozd, musel by se nacházet (v podobě pece) někde v blízkosti, snad v klenuté prostore č. 1.20. Sklep bezpochyby náležel k pivovaru, v blízkosti by musela být ještě spilka. V patře je možné předpokládat ječné půdy, ale i obytné prostory. Zajímavý je nález zazděného příkládacího portálu v patře nad schodištěm jižního křídla, dokládajícího obytnou funkci prostor navazujícího východního křídla areálu zámku.

7.5 Úpravy do poloviny 19. století

Budova patrně po dlouhou dobu zůstala bez větších změn. Na stavbě samotné nenacházíme stopy mladších barokních nebo klasicistních adaptací, na rozdíl od zbývajících částí zámku vč. východního (vstupního) křídla. Hospodářská situace od druhé poloviny 18. do poloviny 19. století nebyla příznivá a nepřála větším stavebním zásahům.⁸

V roce 1841 Hazlov zachytilo mapování stabilního katastru. Je velmi zajímavé, jak je na obou mapových operátech budova zakreslena. Tvořila dosud jeden funkční i majetkový celek s východním křídlem zámku, které dosud nebylo propojeno s jižním křídlem (oddělovala je soutka průjezdu). Na východní straně již patrně existovala přístavba pavlače, jak dokládá „zazubení“ půdorysu. Ještě zajímavější je situace na dvorní straně: chybí zde zákres věže, naopak dnes jen úzká soutka mezi kostelem a západním křídlem je neúměrně široká. Možné vysvětlení (pomineme-li chybné zakreslení) je toto: v době mapování ještě křídlo nestálo v plné délce, ale dosahovalo jen šířky věže. To by však znamenalo, že sklep vystupoval částí svého objemu mimo půdorys stavby. Půdorysné sešíkmení severní strany západního křídla snad již můžeme připsat na vrub měřičské chybě. Půdorysně šikmé severní křídlo (pivovar) již stálo v dnešním půdorysném rozsahu.

7.6 Úpravy ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století

Další úpravy můžeme spojit až s dobou druhé poloviny 19. století. Dokumentují je především dvě historické fotografie s vysokou vypovídací schopností z doby před přestavbou v roce 1926.

Z obou fotografií je zřejmé, že stavba prošla adaptací v eklektickém duchu. Během ní buď nově vzniklo, nebo bylo přestavěno především východní křídlo. Budova vystupující do patra měla v přízemí na východní straně jen drobný štěrbinovitý otvor, prozrazující starší dobu vzniku. V patře byla dvě okna, křídlo kryla sedlová střecha s typickým vaznicovým krovem, obvyklým od cca poloviny 19. století, pravděpodobně o něco nižším než krov dnešní. Velmi zajímavá byla budova pivovaru (severní křídlo), půdorysně šikmá. Na východní straně byly vstupní dveře a snad menší okno. Budova byla kryta vysokou strmou sedlovou střechou se šindelem, přesahující nad vstupem, doplněnou nakládacím vikýřem a hřebenovým větracím světlíkem. K severnímu průčelí byl přistavěn hranolový odstupněný komín. Jak hřebenový větrák, tak komín jednoznačně dokazují funkci budovy – jednalo se o varnu pivovaru.

Stará část (jižní křídlo s navazujícím východním křídlem zámku) byla kryta vysokou a strmou sedlovou střechou s bobrovkami a řadou vikýřů typu volského oka. Dobře patrná je předstupující pavlač, v přízemí vynášená snad kolmými pilíři zdiva, v patře pak otevřená s bedněným zábradlím. Podoba zastřešení západního křídla nám zůstává skryta – předpokládáme nízkou pultovou nebo sedlovou střechu, dosedající pod úroveň parapetu okna ve věži.

Shodně vypovídá i druhá fotografie.

Úpravy se jistě dotkly též interiérů, avšak zde je neumíme přesněji identifikovat. Snad k nim můžeme zařadit např. průraz schodiště do patra přes klenutou čtvercovou jižní místnost jižního křídla.

Datovat přesně tyto úpravy neumíme. Obecně je můžeme zařadit do doby od poloviny 19. do počátku 20. století. Jeden z druhotně použitých trámů pod podlahou sálu je datován na přelom let 1893/94, toto datum se jeví pro přestavbu jako vcelku realistické.

Ještě někdy před rokem 1910 byla pavlač podezděna a v zadní části zřízen záchod.

⁸ Heroutová – Lancinger – Líbal, 1974, s. 37.

7.7 Přestavba v letech 1926-27

Poměrně zásadní proměnu přinesla celková adaptace stavby v letech 1926-27. Na přestavbu se dochovaly celkem 3 plány z archivu obecního úřadu. Jedná se o projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru z roku 1926, který vypracoval stavitel Johann Köhler z Aše. První plán (*Auswechslungsplan zum Umbau des alten Brauhauses beim Schlosse in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm - Helmfeld in Haslau*) obsahuje půdorysy, druhý pohledy a řezy (*Plan zum Umbau des alten Brauhauses Baparz. N. 9 beim Gute in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helmfeld in Haslau*). Díky barevnému odlišení starého, bouraného a nového zdiva si můžeme učinit alespoň dílčí představu o podobě stavby před adaptací. Na ně pak navazuje další plán z roku 1927 – projekt na znovuvýstavbu lednice u hostince – starého pivovaru, obsahující půdorysy, řezy a pohled (*Plan zum Wiederaufbau des Eishauses beim Gasthofe zum „Schloßbrauhaus“ in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helmfeld in Haslau*). Také tento plán vypracoval Johann Köhler z Aše.

Z porovnání se skutečnou podobou budovy vyplývá, že stavba byla realizována poměrně přesně podle plánů. V suterénu byl zřízen nový průraz schodiště do chodby v předsklepi a pod ním vodní nádrže. Ve sklepech byla postavena betonová nádrž, k severní straně západního křídla pak byla přistavěna lednice.

Přízemí staré části budovy se adaptace patrně příliš nedotkla. Nad sklepem bylo zřízeno nízké mezipatro, zastropené jen utilitárním trémovým stropem s dílčím využitím starších trámů. V patře jižního křídla byly postaveny příčky, vymezující schodišťový prostor. Novým prvkem exteriéru jižního křídla se stala rozšířená dřevěná, dekorativně řešená pavlač.

Zcela (až na severní stěnu) však bylo zbořeno východní křídlo a z velké části také severní křídlo (až na západní a severní stěnu). Novostavba v hlavních hmotách respektovala původní rozvržení stavby se štítem nad východním křídlem. Severní křídlo bylo opatřeno módní mansardovou střechou s vestavbou patra. V přízemí byla zřízena hospoda s hostinským sálem v nároží východního křídla, navazujícím salonkem a kuchyní; v přízemí severního křídla byla lichoběžníková schodišťová hala, čtyři místnosti označené jako „Laden“ (krám). Dva krámy do ulice byly opatřeny výkladci.

Celé východní křídlo v patře zaujal velký sál, kvůli němuž musely být odstraněny příčné stěny barokního prodloužení jižního křídla k severu (ovšem krov nad nimi zůstal zachován!!!). Součástí sálu se stala i do něj otevřená společenská místnost v jižním křídle. Prostor jeviště a zázemí /šaten) pro účinkující byl situován v západním křídle nad mezipatrem.

V mansardovém patře severního křídla vznikla „hotelová“ dispozice se střední chodbou, navazující na schodišťovou halu, šesti pokoji a WC.

Budova byla postavena v typickém konzervativním až romantizujícím stylu, charakterizujícím německou architekturu západních oblastí Čech v první polovině 20. století. Bohatě členěná okna s espaňoletami, dřevěná zdobená pavlač, střídme řešení fasád i kvádřovaný portál tomuto stylu odpovídají. Při přestavbě zanikly podstatné části staršího objektu, avšak přesto lze výsledné dílo hodnotit po architektonické stránce kladně, jako poslední „koncepční“ etapu.

7.8 Novodobé

Situace v Hazlově se zásadně změnila po roce 1945, kdy došlo k téměř úplné výměně obyvatelstva. Opuštěný hazlovský hrad – zámek byl ponechán osudu a začal velmi rychle chátrat. Zánik jeho podstatných (a nejhodnotnějších) částí lze považovat za jednu z nejtěžších tragédií památkové péče druhé poloviny 20. století. Bohužel proces chátrání se zcela nezastavil ani po pádu komunistického režimu, velké části stavby jsou i přes zahájené záchranné práce stále ohroženy. S reálnou vidinou zániku, danou neschopností socialistického státu postarat se o památkový fond, byl v roce 1969 areál (bez severovýchodní části čp. 310 a bez kostela) zaměřen a roku 1974 pořízen stavebněhistorický průzkum SÚRPMO, který měl do značné míry charakter průzkumu záchranného.⁹ Následně byla v roce 1976 zpracována studie úpravy (akad. arch. V. Fojtl, ing. arch. L. Vystyd), počítající se zachováním jen částí stavby v torzální podobě.

⁹ Heroutová – Lancinger – Líbal, 1974.

Budova hospody čp. 310 byla vedle kostela v podstatě jedinou částí areálu, které se vyhnul nejhorší dopad totální devastace, která postihla zbytek hradu – zámku. Budova zůstala zastřešena a nadále sloužila jako hospoda. Byly zde provedeny některé negativní zásahy (výměna některých oken a dveří, vestavby příček apod., avšak jako celek budova přežila, což se v areálu zámku rovnalo téměř zázraku. V 90. letech 20. století byla nadále využívána a částečně opravena (střecha s asfaltovými šindeli, nový nátěr fasády), sice nikoli podle pravidel památkové péče, avšak alespoň tyto úpravy přinesly další zajištění existence stavby. Ta byla přesto nakonec opuštěna a začala chátrat. Devastující vliv měl požár v minulých letech, který naštěstí zasáhl nejmladší část budovy – severní křídlo a jeho konstrukce z roku 1926. Následně byly zazděny a zaslepeny vstupní otvory i okna.

V této podobě se objekt zachoval dodnes.

8 ARCHITEKTONICKÉ A PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ

Areál zámku Hazlov včetně domu čp. 310 (bývalého pivovaru, později hospody) je kulturní památkou, zapsanou do seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 1877030, je tedy kulturní památkou ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.. Areál zámku – původně hradu je příkladem mimořádně hodnotného feudálního sídla pozdně románského původu, s kontinuálním vývojem přes všechna slohová období až do 20. století.

Počátky budovy čp. 310, bývalého pivovaru – později hostince nejsou zcela zřejmé. Nejstarší doložitelná stavební etapa je obecně předbarokní – snad ji můžeme vztáhnout k době 16. století, kdy je pivovar doložen. V té době vznikl velký sklep a navazující patrová budova dnešního jižního křídla. V době krátce po polovině 17. století byla tato budova rozšířena až k dnešnímu průjezdu (východní křídlo zámku – tato část není předmětem průzkumu) a opatřena novým krovem ještě pozdně renesančního typu. Přibližně o čtyřicet let později, kolem roku 1695, byla tato budova prodloužena k severu částečně nad velký sklep a doplněna o nový, barokní krov. Z té doby snad pochází i schodišťová věž a detaily fasád.

Další významné úpravy umíme datovat do druhé poloviny 19. století – v té době byla upravena budova pivovaru (severního a východního křídla, které dostalo charakteristický vaznicový krov) a zvláště pak v letech 1926-27, kdy došlo ke komplexní přestavbě právě této části budovy na hostinec podle plánu Johanna Köhlera z Aše. Severní a východní křídlo bylo z větší části demolováno a nahrazeno novostavbou s hostincem, obchody, hotelovým ubytováním a velkým sálem v duchu konzervativní tradicionalistické německé architektury první poloviny 20. století.

* * * * *

Areál zámku Hazlov je v rámci regionu západních Čech velmi hodnotným příkladem feudálního sídla s velmi složitým vývojem. Objekt čp. 310, zahrnující v sobě část křídla zámku a přistavěné křídlo hospody – bývalého pivovaru je nedílnou součástí zámeckého areálu. Jestliže individuální památkové hodnoty objektu (až na nejstarší část) jsou spíše průměrné, při posuzování v kontextu celého zámeckého areálu hrají naprosto nezastupitelnou roli.

Architektonické a památkové hodnoty budovy jsou koncentrovány především na objekt jižního a západního křídla s předbarokní a raně barokní stavební etapou. Tato část budovy si i přes novodobé úpravy uchovala řadu autentických konstrukcí a detailů (stěny, klenby, krovy, kamenické prvky, kamenné dlažby).

Architektonické a památkové hodnoty budovy hospody (severní a východní křídlo) spočívají především na vnější podobě stavby, určené poslední koncepční úpravou ve 20. letech 20. století. Interiéry vesměs památkové hodnoty postrádají.

* * * * *

V rámci objektu jižního a západního křídla jsou hodnotné obvodové i vnitřní dělicí zdi, včetně zbytků povrchových úprav, klenby, kamenické prvky (ostění oken, portálků a příkladací portálek), kamenné dlažby, krov a další prvky. Hodnotné je rovněž základní rozvržení fasád, byť jejich dnešní podoba je novodobá. V rámci budovy hospody (východní a severní křídlo) je hodnotná vnější podoba stavby, včetně pozůstatků okenních výplní.

Přehled všech hodnotných konstrukcí, architektonických a řemeslných detailů je uveden v následujících seznamech. Podrobné vyhodnocení jednotlivých konstrukcí a prostor je obsaženo v plánové dokumentaci (výkresy č. 10-13).

8.1 Soupis hodnotných prostor

V seznamu jsou uvedeny hlavní prostory, určující památkovou podstatu objektu. Ostatní hodnotné prostory, dotvářející památkovou podstatu objektu, jsou patrné z plánové dokumentace (výkresy č. 10-13).

8.1.1 suterén

- chodba předsklepí č. 1.21
- sklep č. 1.22

8.1.2 přízemí

- místnost č. 1.18+1.19
- místnost č. 1.20

8.1.3 I. patro

- ---

8.1.4 podkroví

- půda č. 3.01

8.1.5 věž

- schodiště ve věži

8.2 Soupis hodnotných konstrukcí a detailů

Hodnotné prvky jsou zakreslené na výkresech č. 10-13. V hodnotících výkresech jsou zakresleny černě plným kroužkem (●) – hodnotné řemeslné prvky; trojúhelníčkem (▲) – hodnotné stropy a klenby; kosočtvercem (◆) – hodnotné podlahy, resp. schody a silnou čarou (—) – hodnotné povrchové úpravy. Shodné značky, avšak v hnědé barvě, ukazují ostatní historické prvky (i poškozené), dotvářející hodnotu objektu, které nejsou v následujících seznamech uvedeny.

Hodnotné prvky jsou taxativně uvedeny u všech jednotlivých prostor a průčelí v rámci popisové části.

8.2.1 obecně

- obvodové stěny, včetně skladby zdiva, pojava a povrchových úprav (omítky, nátěry) a všech detailů
- historické vnitřní dělicí konstrukce, včetně skladby zdiva, pojava a povrchových úprav (omítky, nátěry a všech detailů

8.2.2 suterén

- klenby sklepů č. 1.21 a 1.11
- vstupní portál ze sklepní chodby č. 1.21 do sklepa č. 1.22
- dlažba sklepa č. 1.22

8.2.3 přízemí

- klenby místností č. 1.18+1.19, 1.20 a sklepa věže
- kamenný sloupek pod klenbou místnosti č. 1.19
- kamenný portálek z místnosti č. 1.19 do místnosti č. 1.20
- kamenná dlažba místností č. 1.18 a 1.19
- okenní ostění v západní stěně chodby pod pavlačí č. 1.17

8.2.4 patro

- kamenné ostění západní stěny pavlače č. 2.19

- zazděný kamenný příkladací portálek v jižní stěně chodby – schodiště č. 2.18

8.2.5 podkroví

- krov jižního křídla (až k severní straně západního křídla) v plném rozsahu, se všemi detaily
- kamenné ostění v severní stěně věže

8.2.6 věž

- kamenná obruba (ostění) vstupu z věže do sklepa
- schodiště věže

8.2.7 exteriéry

- vnější podoba budovy – základní architektonické řešení (rozvrh otvorů)
- kamenné okenní ostění na jižní straně věže
- kamenný portálek věže a portálek do chodby č. 2.18
- základní hmota střech, vyjma západního křídla

Kromě toho stavby obsahují řadu dalších starších stavebních prvků (stropů, klenbiček, oken s espaňoletami apod.). Tyto prvky sice samy o sobě zatím nelze klasifikovat jako vysloveně individuálně hodnotné (jedná se o standardní dobovou produkci), na druhou stranu je doporučuji zachovat, neboť nemalou měrou přispívají k celkové atmosféře zámku. V plánové hodnotící dokumentaci jsou značeny hnědě, shodnými symboly.

8.3 Soupis hlavních závad

Na tomto místě jsou sepsány pouze závady architektonického a památkového rázu, nikoliv závady ryze technického rázu, jako je např. špatný stav konstrukcí apod..

8.3.1 obecně

- nekvalitně provedené novodobé adaptace (okna, dveře, novodobé příčky, dlažby, úpravy vnějšku, prorážení otvorů, vestavby apod.)

8.3.2 suterén

- ---

8.3.3 přízemí

- rozdělení vstupní haly č. 1.01+1.11+1.14
- novodobé dveře, podlahy a další interiérové detaily ve většině prostor
- vestavby WC v severním křídle

8.3.4 patro

- vestavby baru a krbu v sálu č. 2.13
- zazdívka společenské místnosti č. 2.16
- zaslepení jeviště sálu
- novodobá příčka mezi jevištěm a zázemím sálu č. 2.15
- novodobé dveře, podlahy a další interiérové detaily ve většině prostor
- vestavby WC v severním křídle

8.3.5 podkroví

- chybějící prvky v barokním krovu
- primitivní technické řešení krovu pultové střechy západního křídla

8.3.6 věž

- ---

8.3.7 exteriéry

- zazděné nebo zaslepené okenní otvory ve všech průčelích
- novodobé dveře ve východní straně severního křídla
- novodobá okna upravená z výkladců na východní straně severního křídla
- plechové dveře na severní straně severního křídla
- novodobé mříže ve vstupech do věže a do prostory pod pavlač na východní straně východního křídla
- novodobé výplně oken pavlače
- novodobé luxferové výplně oken pod pavlačí
- novodobé tvrdé omítky na dvorních průčelích
- plochá pultová střecha západního křídla
- krytina severního, východního a jižního křídla (bonský šindel)

9 SMĚRNICE PRO BUDOUCÍ VYUŽITÍ A REKONSTRUKCI OBJEKTU

Poznámka: Tato kapitola shrnuje názory zpracovatele SHP na další přístup k objektu. Jde výhradně o osobní doporučení, vyplývající ze znalosti objektu. Navržená opatření nenahrazují odborná vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací státní památkové péče (městského úřadu v Aši, Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště v Lokti) a jejich případných nástupnických organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

9.1 Obecné zásady

Areál zámku včetně objektu čp. 310 je zapsanou nemovitou kulturní památkou, zapsanou do seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 1877030, je tedy kulturní památkou ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.. Veškerou stavení činnost, zásahy do terénu apod. je proto nutné v předstihu projednat s územně příslušnou odbornou organizací státní památkové péče (Národní památkový ústav – Územní odborné pracoviště v Lokti) a realizovat až na základě závazného stanoviska výkonného orgánu státní památkové péče (MěÚ v Aši).

Objekt bývalého pivovaru a hospody čp. 310 je v dnešní podobě přes dlouhodobou devastaci dílčí narušení (novodobé příčky, výplně otvorů, zazděné otvory, střešní krytina, podlahy apod.) stále hodnotnou památkou, tvořící nedílnou součást těžce zkoušeného hazlovského zámku – původně hradu.

Budova bývalého pivovaru a hospody čp. 310 je vzhledem ke svým hodnotám určena k památkové ochraně. Veškeré stavební úpravy by měly směřovat k celkové rehabilitaci a neměly by přinést poškození jeho kulturních, estetických, historických, památkových, ani dokumentačních hodnot objektu. Nutné je dbát na zachování půdorysu, dispozice a komunikačního schématu objektu a všech jeho hodnotných prostor, dále všech výše vyjmenovaných historických konstrukcí a detailů, zejména nosných i nenosných obvodových a vnitřních zdí, kleneb, krovů, kamenických prvků, dlažeb a dalších. Úpravy by měly přispět k potlačení, nebo úplné eliminaci výše uvedených architektonických závad (zejména druhotných úprav dispozice, novodobých výplní otvorů apod.).

Dílčí zásady jsou obsaženy též v kapitolách, věnovaných jednotlivým místnostem a průčelím v popisové části elaborátu.

9.2 Zásady pro využití objektu

Objekt byl postaven pravděpodobně jako pivovar a následně během první poloviny 20. století (1926-27) upraven na hospodu s velkým divadelním sálem a možností ubytování, v přízemí pak byly i obchody.

Nové využití stavby je nutné přizpůsobit jejím památkovým hodnotám. V praxi to znamená nalézt takové využití, které umožní reálnou a ekonomicky únosnou rehabilitaci stavby, aniž by to bylo vyváženo nevratnými zásahy do jejích památkových hodnot. V současné době je již zpracována studie a probíhají projekční práce na celkovou úpravu stavby pro potřeby obecního úřadu, knihovny, sálu, galerie a konferenčních prostor (Oto Szakos – Ing. Irena Pichlová, Projektová kancelář PS, Bratři Čapků 550, Nejdek; prosinec 2014). K uvedenému využití stavby není ze strany SHP připomínek.

9.3 Architektonické a dispoziční zásady

V rozsahu celého objektu je nutné zachovat v celistvosti stávající dispozici se všemi komunikačními vazbami, včetně všech souvisejících konstrukcí (stěn, kleneb, krovů) a dochovaných detailů (především kamenické články, omítky, dlažby, a pod). Dispozice není hrubě narušena a nevyžaduje tedy zásadnější korekce. K eliminování výše specifikovaných závad doporučuji provedení následujících úprav:

- novodobé okenní výplně nahradit dle analogií a dostupné historické ikonografie – doporučuji osazení dvojími dovnitř a ven otevíravými oken v líci; dle možností se zavíráním espaňoletami

- zazděné nebo zaslepené okenní otvory ve všech průčelích doporučuji otevřít a doplnit chybějící okenní výplně
- novodobé výplně oken pavlače doporučuji nahradit členěnými dle historické fotodokumentace
- novodobé luxferové výplně oken pod pavlačí doporučuji nahradit klasickými šestitabulkovými okny; alternativně je možné v souladu s projektem otvory zvětšit o parapety a prostor využít jako „podloubí“
- novodobé vstupní dveře ve východní straně severního křídla nahradit kvalitně řemeslně provedenými, optimálně dle dostupné fotodokumentace, nebo i soudobě řešenými, avšak s důrazem na kvalitu řemeslného provedení
- novodobá okna upravená z výkladů na východní straně severního křídla doporučuji nahradit výplněmi dle dostupné historické plánové dokumentace
- plechové dveře na severní straně severního křídla doporučuji odstranit bez náhrady, nebo nahradit řemeslně kvalitnějším prvkem
- novodobé mříže ve vstupech do věže a do prostoru pod pavlač na východní straně východního křídla je nutné nahradit odpovídajícími dveřmi jednoduché rámové nebo deskové svlakové konstrukce
- novodobé tvrdé omítky na dvorních průčelích je nutné odstranit a nahradit omítkou hladkou vápennou, ev. „ostře hozenou“, s nátěrem (dle dochovaných stop okr)
- plochou pultovou střechu západního křídla doporučuji nahradit novou formou zastřešení – možné jsou v zásadě dvě varianty: buď provedení nové ploché (pultové) střechy, avšak snížené pod úroveň parapetu okénka severního průčelí věže (viz příloha č. 3.04), nebo provedení nižší sedlové či valbové střechy, zapojené do systému obdobně řešených střech budovy. Celkovému řešení musí odpovídat i krytina
- krytinu severního, východního a jižního křídla (bonský šindel) nahradit kvalitnějším materiálem – akceptovat lze buď bobrovky v korunkové vazbě (na jižním křídle s možnými volskými oky), nebo i eternit ve tvarovém řešení „česká šablona“, který je zde doložen od roku 1926
- veškeré interiéry zbavit novodobých utilitárních zásahů z 50. – 80. let 20. století (novodobé omítky, obklady, výplně otvorů, zazdívkové historických otvorů, podlahy).
- novodobé podlahy nahradit odpovídajícím materiálem dle charakteru a významu prostoru (keramická nebo cihelná dlažba, v případě jižního křídla dlažba z kamenných desek – opracovaná žula, ev. vlysy v uspořádání „rybí kost“, nebo fošny
- novodobé výplně dveřních otvorů ve všech místnostech nahradit adekvátními řemeslně kvalitními – doporučuji dřevěné dveře rámové konstrukce s jednoduchou profilací kazet, dlouhými válečkovými čepy, kvalitním kováním a profilovanými obložkami, v závislosti na významu a hodnotě konkrétního prostoru
- příčky dělicí vstupní halu č. 1.01+1.11+1.14 doporučuji odstranit, ev. řešit jako transparentní a prostor pohledově scelit
- vestavby WC v severním křídle v přízemí i patře doporučuji odstranit a nově řešit dispozičně kultivovanější formou
- vestavby baru a krbu v sálu č. 2.13 doporučuji odstranit bez náhrady
- zazdívkové v prostoru sálu a novodobé příčky doporučuji odstranit bez náhrady
- barokním krovky doporučuji zachovat v plném rozsahu bez půdní vestavby (nebo jen s minimalizovaným rozsahem) a odborným tesařským způsobem rehabilitovat

Nepříliš šťastně působí také dosti tvrdý vzhled vnějších omítek na východní straně budovy a dílčí zjednodušení fasád, i když jej zde nespecifikujeme vysloveně jako závadu. Přesto doporučuji výhledovou opravu tradiční technologií dle ikonografie a analogií, která by podobu stavby „změkčila“. Stávající barevnost je nepůvodní; s ohledem na novodobé úpravy ale patrně bude obtížné zjistit původní stav (na zadní stěně severního křídla i jinde je patrný okrový nátěr).

9.4 Technické zásady

9.4.1 zdivo

Nosné i nenosné stěny z kamenného, smíšeného a cihelného zdiva je třeba opravovat tradičním zednickým způsobem. Použitá malta by neměla být tvrdší, než okolní materiál – nevhodné

je tedy použití malty s vysokým obsahem cementu. Případné statické závady je nutné řešit za účasti statika, znalého problematiky historických budov. Nutné je respektovat omítky a další historické povrchové úpravy.

9.4.2 klenby

Případné poškozené klenby by měly být vyspraveny tradičním zednickým způsobem – očištěny a vyklínovány. Poškozené klenby je třeba podepřít, vyklínovat a vyspárovat; silně rozvolněné partie zdiva je třeba opatrně rozebrat a po vyčištění spár opět dozdít. Nabetonování skořepin na rub kleneb není vhodné. Případné statické závady je nutné řešit za účasti statika, znalého problematiky historických budov. Nutné je respektovat omítky a další historické povrchové úpravy.

9.4.3 kamenické prvky

Veškeré hodnotné kamenické prvky (portály, ostění oken, příkládací portálek a balkon) je nutné zachovat. V interiérech i exteriérech doporučuji respektování a obnovu tradičního vápenného nátěru na jednotlivých prvcích.

9.4.4 stropy

Hodnotné stropy se na stavbě v podstatě nedochovaly – většinou se jedná o utilitární jednoduché konstrukce, ev. prvky novodobé z doby přestavby v letech 1926/27. Na stropy se proto nevztahují zvláštní regulativy.

9.4.5 krovy

Hodnotnou konstrukcí jsou krovy jižního křídla. Krovy v rozsahu poškozených zhlaví krokví a dalších částí konstrukce vykazují dílčí poruchy, některé prvky chybí. Dřevěné prvky by měly být po konzervaci zachovány, v případě potřeby je možné poškozená zhlaví vysadit protézami (naplátování). V případě zásadně narušených prvků (nevratné poškození větší než 30%) lze akceptovat úplnou náhradu prvků za tvarově shodně opracované (optimálně ručně sekané, nebo alespoň ručně ohoblované), shodného profilu. Případné statické závady je nutné řešit za účasti statika, znalého problematiky historických budov. Nutné je důsledně zachovat veškeré detaily starších krovů jižního křídla, neboť jsou dokladem historického vývoje stavby. Na ostatní krovy, pocházející z doby přestavby v letech 1926-27, se regulativy nevztahují.

9.4.6 střechy

Hmotové řešení všech střech (včetně novodobých krovů severního a východního křídla) je nutné zachovat jako součást architektonického výrazu celé stavby. Stávající krytina je prvkem nevhodným – výhledově (po dožití) doporučuji nahradit vhodnějším materiálem – akceptovat lze buď bobrovky v korunkové vazbě (na jižním křídle s možnými volskými oky), nebo i eternit ve tvarovém řešení „česká šablona“, který je zde doložen od roku 1926.

K možné úpravě zastřešení západního křídla viz výše.

9.4.7 povrchy stěn

Stávající autentické vnější (jen minimálně dochované) i vnitřní omítky by měly být v maximální možné míře zachovány. Vnější novodobé cementové omítky na dvorní straně doporučuji odstranit. Nově doplněná omítka se musí strukturou a povrchem blížit dochovaným zbytkům omítky. Omítka by měla být prodyšná a nesmí být tvrdší, než podkladové zdivo. Optimální je omítka vápenná, se shodnou frakcí kameniva jako omítka stávající. Stávající barevnost je patrně nepůvodní; doporučuji nátěr řešit v odstínu okru, doloženém na zadní straně severního křídla (patrně barevnost vázaná na poslední koncepční etapu v letech 1926-27).

9.4.8 výplně otvorů

Vysloveně hodnotné historické dveře ani okna se nedochovaly. Jisté architektonické hodnoty mají okna dělená na mnoho tabulek, vybavená espaňoletami (typickými pro západočeský region), zachovaná většinou jen na vnější straně otvorů.

Charakter nových výplní otvorů musí odpovídat jejich poloze na průčelí, resp. v interiéru. Obecně lze doporučit střídme, ale kvalitně řemeslně provedené dřevěné dveře rámové konstrukce s jednoduchou profilací kazet, dlouhými válečkovými čepy, kvalitním kováním a profilovanými obložkami. Novodobé nebo chybějící okenní výplně (včetně pavlače) nahradit dle analogií a historické ikonografie dvojítymi člennými okny (podrobněji viz též výše).

9.4.9 podlahy

Historické podlahy se dochovaly jen ve velmi omezeném rozsahu – jedná se především o kamennou dlažbu sklepa a klenuté prostory v přízemí. Tyto historické dlažby je nutné respektovat.

K novým podlahám viz výše.

9.4.10 požadavky na nové konstrukce

Nově vkládané příčky by měly být pokud možno konstrukčně nezávislé na okolním zdivu i na klenbách. Veškeré nové instalace (zejména kanalizace, voda, plyn) je nutné řešit tak, aby nedošlo k větší kolizi s klenbami.

9.5 Možnosti budoucího doplnění poznatků

Podmínky pro stavebněhistorický průzkum byly relativně příznivé, neboť objekt byl přístupný v celém rozsahu. Většina konstrukcí sice byla skryta za omítkami, ovšem lokálně poškozenými, umožňujícími základní vhled do podoby zdiva. Díky tomu bylo možné ze stavby získat řadu informací. Naopak limitujícím faktorem (kromě spěchu při realizaci) byly chyby v podkladové plánové dokumentaci – zcela chybně je zakreslen krov, který musel být v hrubých rysech znovu přeměřen. Chyby jsou také v zakreslení mezipatra, v tloušťce stěn, v půdorysu věže apod.

Přesto nebyla řada nejasností zodpovězena. Především přetrvává nejistota o genezi i časovém zařazení nejstarších etap objektu. Zde je několik doplňujících otázek, které se nepodařilo v průběhu stavebních či terénních prací zodpovědět:

- neznáme rozsah nejstaršího hradu východním směrem; nevíme tedy, zda nezasahoval až do prostoru dnešního jižního křídla
- neznáme časové zařazení nejstarší etapy (jižní křídlo a sklep západního křídla), ani nevíme, zda tyto dvě části patří časově k sobě
- neznáme starší podobu nadzemní části západního křídla
- neznáme přesně funkci jednotlivých prostor ve starším barokním období
- neznáme spolehlivě datování eklektické přestavby, která předcházela adaptaci v letech 1926-27

Na závěr je třeba připomenout, že poznání každého historického objektu je složitý dlouhodobý a otevřený proces. Nové (a jistě překvapivé) nálezy je možné v budoucnosti očekávat kdykoliv v průběhu dalších stavebních prací. Proto je nezbytné dodržet režim pravidelných kontrolních dnů na stavbě, za přítomnosti profesionálního a zkušeného pracovníka státní památkové péče, který by případné hodnotné nálezy rozpoznal, zdokumentoval, vyhodnotil jejich závažnost pro stavbu jako celek a zvážil vhodnost případné operativní změny projektové dokumentace. Dobrá spolupráce všech zúčastněných stran (investora, památkáře, projektanta i realizační firmy) je přitom samozřejmě zcela nezbytná.

10 ZÁVĚR

Stavebněhistorický průzkum budovy bývalého pivovaru – později hospody v areálu zámku Hazlov potvrdil jeho očekávaný kulturně-historický, architektonický a památkový význam. Hlavním výsledkem průzkumu je poznání dosud blíže nezkoumaného stavebního vývoje, rozšiřujícího poznání hazlovského hradu – zámku. Podařilo se s velkou přesností určit dobu výstavby raně barokního objektu do 50. a 90. let 17. století i stanovit rozsah novějších adaptací. Naopak bohužel se nepodařilo zjistit stáří nejstarších časových etap budovy.

Poznání stavebního vývoje bylo doplněno o identifikaci hlavních architektonických a památkových hodnot budovy. Předložený průzkum je vzhledem k rozsahu objektu nutné chápat jako základní platformu pro další, prohloubené poznání. Tuto platformu nelze považovat za definitivní, vyčerpávající a do budoucna neměnný výsledek poznání, ale jako základ pro budoucí operativní, hloubkové průzkumy, které by měly následovat během realizace stavby.

Doufejme, že objekt nalezne po létech ne zrovna ideálních úprav a devastace v budoucnosti vhodnější odpovídající využití, které přinese plnou rehabilitaci jejích nesporných architektonických a památkových kvalit a hodnot. Budoucí obnova si vyžádá aktivní účast a pochopení investora, zkušeného projektanta, realizační firmy, ale i odpovědných pracovníků památkové péče. Předkládaný stavebněhistorický průzkum by měl být jedním z prvních kroků k celkové rehabilitaci této památky.

V Rožmitálu, únor 2015

Ing. arch. Jan Pešta

člen Sdružení pro stavebněhistorický
průzkum

11 PŘÍLOHY

11.1 Historická ikonografie

11.1.1 starší mapová dokumentace

1. Situace okolí Hazlova na Müllerově mapě Čech z roku 1720, sekce č. 6 [Cimélie Mapové sbírky Historického ústavu AV ČR; převzato z: oldmaps.geolab.cz].
2. Situace na mapě I. (Josefského) vojenského mapování ze 60. – 80. let 18. století, mapový list č. 82, originál 1:28800, výřez bez měřítka [Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv Wien; digitalizace: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Fakulta životního prostředí; ©www.geolab.cz].
3. Situace na tzv. indikační skice mapy stabilního katastru, katastr Hazlov, původně Hasslau, 1841, 1:2880 [©Národní archiv (NA) Praha, IS, LOK125018410A04C].
4. Situace na tzv. indikační skice mapy stabilního katastru, katastr Hazlov, původně Hasslau, 1841, originál 1:2880 – výřez okolí hradu a zámku zvětšený na 200% [©Národní archiv (NA) Praha, IS, LOK125018410A04C].
5. Situace na tzv. povinném císařském otisku k mapě stabilního katastru, katastr Hazlov, původně Hasslau, 1841, 1:2880 [© Ústřední archiv zeměměřictví a katastru, CO 1802-1-002].
6. Situace na tzv. povinném císařském otisku k mapě stabilního katastru, katastr Hazlov, původně Hasslau, 1841, originál 1:2880 – výřez okolí hradu a zámku zvětšený na 200% [© Ústřední archiv zeměměřictví a katastru, CO 1802-1-002].
7. Situace na mapě II. (Františkova) vojenského mapování z roku 1845/46, mapový list č. W_7_IX, originál 1:28800, výřez bez měřítka [Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv Wien; digitalizace: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Fakulta životního prostředí; © www.geolab.cz].
8. Situace na projektu obnovy lednice, Johann Köhler, Aš, 1927 [archív OÚ Hazlov].

11.1.2 starší plánová dokumentace

9. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru, půdorysy (*Auswechslungsplan zum Umbau des alten Brauhauses beim Schlosse in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm - Helffeld in Haslau*), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
10. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru – detail (půdorys přízemí), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
11. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru – detail (půdorys patra), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
12. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru, pohledy a řezy (*Plan zum Umbau des alten Brauhauses Baparz. N. 9 beim Gute in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helffeld in Haslau*), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
13. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru – detail (fasáda do náměstí), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
14. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru – detail (příčný řez severním křídlem a západním křídlem), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
15. Projekt na přestavbu hostince – starého pivovaru – detail (příčný řez jižním křídlem s pohledem na věž a jižní stranu severního křídla), Johann Köhler, Aš, 1926 [archív OÚ Hazlov].
16. Projekt na znovuvýstavbu lednice u hostince – starého pivovaru, půdorysy, řezy a pohled (*Plan zum Wiederaufbau des Eishauses beim Gasthofe zum „Schloßbrauhaus“ in Haslau für Herrn Kurt Wilhelm Helffeld in Haslau*), Johann Köhler, Aš, 1927 [archív OÚ Hazlov].
17. Půdorys přízemí s vyhodnocením stavebního vývoje, půdorys přízemí, 1974 [podklad: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974].

18. Analytický plán s vyhodnocením stavebního vývoje, půdorys přízemí, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
19. Analytický plán s vyhodnocením památkové hodnoty, půdorys přízemí, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
20. Analytický plán s vyhodnocením stavebního vývoje, půdorys patra, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
21. Analytický plán s vyhodnocením památkové hodnoty, půdorys patra, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
22. Zaměření současného stavu, půdorys přízemí, Ing. Jan Bouchal, 2009 [archív OÚ Hazlov].
23. Zaměření současného stavu, půdorys patra, Ing. Jan Bouchal, 2009 [archív OÚ Hazlov].
24. Zaměření současného stavu, příčný řez jižním křídlem, Ing. Jan Bouchal, 2009 [archív OÚ Hazlov].
25. Zaměření současného stavu, příčný řez příčným křídlem, Ing. Jan Bouchal, 2009 [archív OÚ Hazlov].
26. Zaměření současného stavu, příčný řez severním křídlem, Ing. Jan Bouchal, 2009 [archív OÚ Hazlov].
27. Půdorys přízemí s vyhodnocením stavebního vývoje, kresba T. Karel, 2004 [převzato z: Karel, Tomáš – Knoll, Vilém, 2004: Paláce hradu v Hazlově. In: Dějiny staveb 2004, s. 35.].
28. Rekonstrukce podoby hradu v 15. a 17. století, kresba T. Karel, 2004 [převzato z: Karel, Tomáš – Knoll, Vilém, 2004: Paláce hradu v Hazlově. In: Dějiny staveb 2004, s. 35.].
29. Digitalizovaný půdorys současného stavu hradu na základě starších zaměření, půdorys přízemí, Mária Kvašovská, 2012/13 [předdiplomní seminář na FAČVUT].
30. Digitalizovaný půdorys současného stavu hradu na základě starších zaměření, půdorys patro, Mária Kvašovská, 2012/13 [předdiplomní seminář na FAČVUT].

11.1.3 starší fotodokumentace

11.1.3.1 letecké snímky

31. Situace na I. vojenské ortofotomapě z roku 1953 [převzato z: www.geoportal.cz].
32. Ortofotomapa dnešního stavu – výřez okolí zámku [převzato z: www.mapy.cz].
33. Ortofotomapa dnešního stavu – výřez okolí zámku [převzato z: www.google.cz/maps].
34. Celkový letecký pohled od jihovýchodu, s.d. (70. léta 20. století) [převzato z: © <http://www.zanikleobce.cz/>].

11.1.3.2 fotografie a pohlednice

35. Pohled na část zámku a dnešní budovu hostince – původně pivovar od východu, 1910 [převzato z: <http://www.portafontium.cz/>, sign. 143.01].
36. Panoramatický pohled na areál zámku a dnešní budovu hostince – původně pivovar od východu, s.d. (poč. 20. století) [převzato z: <http://www.zanikleobce.cz/>].
37. Panoramatický pohled na zámecké návrší od jihu; hostinec částečně vystupuje z hmoty střech vpravo, s.d. (údajně 1925 – spíše po roce 1927) [převzato z: fotohistorie.cz].
38. Panoramatický pohled na zámecké návrší od jihu (identický); hostinec částečně vystupuje z hmoty střech vpravo, s.d. (po roce 1927) [převzato z: <http://www.zanikleobce.cz/>].
39. Panoramatický pohled na zámecké návrší od jihu; hostinec částečně vystupuje z hmoty střech vpravo, s.d. (po roce 1927) [převzato z: <http://www.zanikleobce.cz/>].
40. Celkový pohled na východní křídlo od východu, s.d. (20. – 30. léta 20. století) [převzato z: www.starepohledy.cz].
41. Celkový pohled na západní křídlo od severovýchodu, s.d. (60. – 80. léta 20. století) [archív OÚ Hazlov].

42. Celkový pohled na areál hradu a zámku od jihovýchodu, V. Uher, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
43. Celkový pohled na areál hradu a zámku od jihovýchodu, V. Uher, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
44. Celkový pohled na vstupní křídlo hradu a zámku od východu, V. Uher, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
45. Celkový pohled na vstupní křídlo hradu a zámku od východu, V. Uher, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
46. Celkový pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, V. Uher, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
47. Celkový pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, V. Uher, 1974 [převzato z: Lancinger, L. – Líbal, D. – Heroutová, M., 1974: Hazlov: hrad – zámek. Stavebně historický průzkum. Strojopis SÚRPMO Praha].
48. Celkový pohled na areál hradu a zámku od jihovýchodu, s.d. (70. – 80. léta 20. století) [převzato z: <http://www.haslau-boehmen.de/>].
49. Celkový pohled na východní křídlo hradu a zámku od východu, s.d. (60. – 70. léta 20. století) [archív OÚ Hazlov; převzato z: <http://www.obechazlov.cz/>].
50. Celkový pohled na severní křídlo – hostinec od východu, s.d. (60. – 80. léta 20. století) [archív OÚ Hazlov; převzato z: <http://www.obechazlov.cz/>].
51. Celkový pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, s.d. (60. – 70. léta 20. století) [archív OÚ Hazlov; převzato z: <http://www.obechazlov.cz/>].
52. Celkový pohled na schodišťovou věž a vstupní křídlo od jihozápadu, s.d. (60. – 70. léta 20. století) [archív OÚ Hazlov; převzato z: <http://www.obechazlov.cz/>].

11.2 Fotografie současného stavu

Všechny fotografie autor a Vojtěch Černý, srpen 2014 – únor 2015, není-li uvedeno jinak.

11.2.1 exteriéry – celkové pohledy

1. Celkový pohled na areál bývalého hradu a zámku od jihovýchodu; bývalá hospoda vpravo
2. Pohled na budovu bývalé hospody od jihovýchodu
3. Pohled na areál bývalého hradu a zámku od severovýchodu; bývalá hospoda v popředí
4. Celkový pohled na budovu bývalé hospody od severovýchodu
5. Celkový pohled na budovu bývalé hospody od severu
6. Celkový pohled na severní křídlo a západní část středního traktu budovy bývalé hospody od severozápadu; stav před zánikem schodiště (snímek podklad investora).
7. Celkový pohled na západní část středního traktu budovy bývalé hospody od severu
8. Celkový pohled na západní průčelí středního traktu budovy bývalé hospody od západu

11.2.2 exteriéry – východní průčelí jižního křídla

9. Návaznost jižního křídla bývalé hospody na budovu zámku
10. Celkový pohled na východní průčelí budovy bývalé hospody
11. Celkový pohled na severní průčelí budovy bývalé hospody
12. Celkový pohled na východní průčelí jižního křídla budovy bývalé hospody
13. Celkový pohled na východní průčelí křídla zámku, na které přímo navazuje objekt bývalé hospody
14. Celkový pohled na druhou okenní osu severně od průjezdu východního průčelí zámku

15. Pohled na návaznost východního průčelí přilehlého křídla zámku na objekt budovy bývalé hospody; patrná je spára oddělující dvě stavební etapy budovy
16. Detail okna v patře východního průčelí přilehlého zámeckého křídla v první ose severně od průjezdu
17. Druhá okenní osa severně od průjezdu - okno v patře
18. První okenní osa severně od průjezdu - okno v úrovni přízemí
19. Druhá okenní osa severně od průjezdu - okno v úrovni přízemí
20. Celkový pohled na úroveň prvního patra východního průčelí jižního křídla budovy bývalé hospody
21. Celkový pohled na úroveň přízemí východního průčelí jižního křídla budovy bývalé hospody
22. Pohled na přístavbu s pavlačí od jihu
23. Pohled na jihovýchodní nároží přístavby s pavlačí
24. Detail dveřního otvoru do místnosti 1.18 v jižní části jižního křídla
25. Přístavba s pavlačí – průčelí úrovně přízemí
26. Detail jižního okna v přízemí v úrovni východní fasády jižního křídla
27. Detail severního okna v přízemí v úrovni východní fasády jižního křídla
28. Detail jižního konce pavlače při východním průčelí jižního křídla
29. Detail severního konce pavlače při východním průčelí jižního křídla
30. Detail jižního konce pavlače
31. Detail jižního konce pavlače
32. Detail soklu jižního konce jižního křídla budovy bývalé hospody
33. Detail soklu v místě napojení jižní stěny přístavby pod pavlačí jižního křídla budovy bývalé hospody na východní průčelí budovy zámku
34. Detail soklu východního průčelí jižního křídla
35. Detail soklu východního průčelí jižního křídla
36. Celkový pohled na návaznost východního průčelí jižního křídla na střední trakt

11.2.3 exteriéry – jižní průčelí severního křídla

37. Celkový pohled na jižní průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
38. Celkový pohled na návaznost východního průčelí jižního křídla na střední trakt v úrovni prvního patra
39. Celkový pohled na návaznost východního průčelí jižního křídla na střední trakt mezi úrovní patra a přízemí
40. Celkový pohled na jižní průčelí středního traktu budovy v úrovni přízemí
41. Celkový pohled na okna prvního patra jižního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
42. Detail nejzápadnějšího okna jižního průčelí v úrovni přízemí
43. Detail středního okna jižního průčelí v úrovni přízemí
44. Detail nejvýchodnějšího okna jižního průčelí v úrovni přízemí
45. Detail nejzápadnějšího okna jižního průčelí v úrovni prvního patra
46. Detail středního okna jižního průčelí středního traktu v úrovni prvního patra
47. Detail nejvýchodnějšího okna jižního průčelí středního traktu v úrovni prvního patra
48. Detailní pohled na sokl nároží mezi jižním a východním průčelím středního traktu budovy bývalé hospody
49. Detail jižního konce soklu jižního průčelí středního traktu budovy
50. Detail soklu pod druhým oknem od západního konce jižního průčelí středního traktu budovy
51. Detail soklu pod třetím oknem od západního konce jižního průčelí středního traktu budovy
52. Detail soklu mezi třetím a čtvrtým oknem od západního konce jižního průčelí středního traktu budovy
53. Detail východního konce soklu jižního průčelí středního traktu budovy
54. Pohled na sokl v místě jihovýchodního nároží středního traktu budovy

11.2.4 exteriéry – východní průčelí severního křídla

55. Celkový pohled na východní průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
56. Celkový pohled na úroveň patra a krovu východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
57. Celkový pohled na úroveň přízemí a patra východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
58. Okna v úrovni přízemí východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
59. Okna v úrovni patra východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
60. Okna Pohled na východní průčelí středního traktu budovy bývalé hospody v úrovni podkroví
61. Detail jižní části soklu východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
62. Detail střední části soklu východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
63. Detail severní části soklu východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
64. Detail jižního okna v úrovni přízemí východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
65. Detail středního okna v úrovni přízemí východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
66. Detail severního okna v úrovni přízemí východního průčelí středního traktu budovy
67. Boční pohled na okna východního průčelí středního traktu budovy v úrovni patra
68. Detail jižního okna východního průčelí středního traktu budovy v úrovni přízemí
69. Detail středního okna východního průčelí středního traktu v úrovni přízemí
70. Detail severního okna východního průčelí středního traktu budovy v úrovni přízemí
71. Detail jižního okna východního průčelí středního traktu budovy v úrovni prvního patra
72. Detail středního okna východního průčelí středního traktu budovy v úrovni prvního patra
73. Detail severního okna východního průčelí středního traktu budovy v úrovni prvního patra
74. Detail podkrovního okna ve štítě východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
75. Detail přesahujících vaznic štítu východního průčelí středního traktu budovy bývalé hospody
76. Detail soklu jižního konce východního průčelí středního traktu budovy
77. Detail soklu pod jižním oknem východního průčelí středního traktu budovy
78. Detail soklu mezi jižním a středním oknem východního průčelí středního traktu budovy
79. Detail soklu mezi středním a severním oknem východního průčelí středního traktu budovy
80. Detail soklu pod severním oknem východního průčelí středního traktu budovy
81. Detail severního konce soklu východního průčelí středního traktu budovy
82. Celkový pohled na severní část východního průčelí budovy bývalé hospody
83. Detail portálu hlavních vstupních dveří do budovy bývalé hospody v jižním koncem východního průčelí severního křídla budovy
84. Detail jižního okna ve východním průčelí severního křídla budovy v úrovni přízemí
85. Pohled na východní průčelí severního křídla budovy bývalé hospody v úrovni patra
86. Celkový pohled na východní průčelí severního křídla v úrovni přízemí od jihovýchodu
87. Detail jižního okna východního průčelí severního křídla budovy
88. Severní okno východního průčelí severního křídla budovy
89. Detail napojení východního průčelí severního křídla na střední trakt budovy v úrovni prvního patra
90. Pohled na úroveň prvního patra východního průčelí severního křídla budovy
91. Detail soklu severně od vstupních dveří východního průčelí severního křídla
92. Detail soklu jižně od jižního okna východního průčelí severního křídla
93. Detail soklu mezi jižním a severním oknem východního průčelí severního křídla budovy
94. Detail soklu jižně od severního okna východního průčelí severního křídla budovy
95. Severní konec soklu na severovýchodním nároží severního křídla budovy
96. Severní konec soklu východního průčelí severního křídla budovy
97. První okno od jižního konce východního průčelí severního křídla v úrovni prvního patra
98. První okno od jižního konce východního průčelí severního křídla v úrovni prvního patra
99. Třetí okno od jižního konce východního průčelí severního křídla v úrovni prvního patra
100. Čtvrté okno od jižního konce východního průčelí severního křídla v úrovni prvního patra

11.2.5 exteriéry – severní průčelí

- 101. Celkový pohled na severní průčelí severního křídla budovy
- 102. Detail okna v úrovni prvního patra severního průčelí severního křídla budovy
- 103. Železné dveře bývalé kotelny v úrovni přízemí severního průčelí severního křídla budovy
- 104. Detail východního okraje soklu severního průčelí severního křídla budovy

11.2.6 exteriéry – západní průčelí severního křídla

- 105. Celkový pohled na severní část západního průčelí severního křídla budovy
- 106. Celkový pohled na jižní část západního průčelí severního křídla budovy
- 107. Detail prvních tří oken v úrovni prvního patra jižně od konce mansardové střechy severního křídla
- 108. Úroveň soklu střední části západního průčelí severního křídla budovy s otiskem odstraněného schodiště
- 109. Detail kamenné parapetní desky vystupující v úrovni přízemí jižně od čtvrtého okna od severního okraje západního průčelí severní části budovy
- 110. Pohled na otisk bývalého schodiště do patra podél stěny jižní části západního průčelí severního křídla
- 111. Pohled na jižní část západního průčelí severního křídla budovy
- 112. Detail prvního vikýře od severního okraje západního průčelí severního křídla v úrovni patra
- 113. Detail druhého vikýře od severního okraje západního průčelí severního křídla v úrovni patra
- 114. Detail soklu západního průčelí severního křídla v prostoru budovy pod ramenem bývalého venkovního schodiště do patra
- 115. Celkový pohled na jižní konec soklu západního průčelí severního křídla budovy
- 116. Detail jižního konce soklu západního průčelí severního křídla budovy

11.2.7 exteriéry – severní průčelí západního křídla

- 117. Celkový pohled na severní průčelí středního traktu budovy
- 118. Celkový pohled na východní část severního průčelí středního traktu budovy
- 119. Celkový pohled na západní část severního průčelí středního traktu budovy
- 120. Detail prvního okna od východního okraje severního průčelí středního traktu budovy v úrovni prvního patra
- 121. Detail druhého okna od východního okraje severního průčelí středního traktu v úrovni prvního patra
- 122. Detail okna v úrovni mezipatra při východním okraji severního průčelí středního traktu
- 123. Detail parapetu téhož okna
- 124. Návaznost severního křídla budovy na severní průčelí středního traktu v úrovni okapů
- 125. Celkový pohled na střední část severního průčelí středního traktu budovy - horní část
- 126. Celkový pohled na střední část severního průčelí středního traktu budovy - spodní část
- 127. Celkový pohled na východní část odhaleného zdiva západní části severního průčelí středního traktu v úrovni přízemí
- 128. Celkový pohled na východní část odhaleného zdiva v úrovni přízemí západní části středního traktu
- 129. Celkový pohled na západní část severního průčelí středního traktu budovy - spodní část
- 130. Detail východního konce odhaleného zdiva v úrovni přízemí západní části středního traktu
- 131. Detail střední části odhaleného zdiva v úrovni přízemí západní části středního traktu
- 132. Detail východního konce odhaleného zdiva v úrovni přízemí západní části středního traktu s větracím okénkem mezipatra
- 133. Detail části odhaleného zdiva v úrovni přízemí západní části středního traktu v místě pod drobným oknem
- 134. Detail střední části odhaleného zdiva v úrovni přízemí západní části středního traktu

- 135. Detail druhého zazděného okna od západu v úrovni prvního patra severního průčelí středního traktu
- 136. Detail podstřeší východního konce severního průčelí
- 137. Detail podstřeší severního průčelí středního traktu v místě styku valbové střechy s pultovou
- 138. Detail soklu východní části severního průčelí středního traktu budovy v místě styku s odhaleným kamenným zdivem

11.2.8 exteriéry – západní průčelí západního křídla

- 139. Celkový pohled na západní průčelí středního traktu budovy
- 140. Celkový pohled na spodní část severozápadního nároží středního traktu budovy
- 141. Celkový pohled na severní průčelí středního traktu budovy
- 142. Celkový pohled na severní průčelí středního traktu budovy
- 143. Celkový pohled na stěnu sakristie kostela navazující ze západu na jižní konec západního průčelí severního traktu budovy
- 144. Celkový pohled na stěnu sakristie kostela navazující ze západu na jižní konec západního průčelí severního traktu budovy
- 145. Pohled na horní část severní části západního průčelí středního traktu budovy
- 146. Pohled na horní část střední části západního průčelí středního traktu budovy
- 147. Pohled na horní část jižní části západního průčelí středního traktu budovy
- 148. Pohled na dolní část severní části západního průčelí středního traktu budovy
- 149. Pohled na dolní část střední části západního průčelí středního traktu budovy
- 150. Pohled na dolní část jižní části západního průčelí středního traktu budovy
- 151. Detail severního konce západního průčelí středního traktu budovy v pohledu z prostoru nádvoří
- 152. Detail šterbinového okna v severní části západního průčelí středního traktu budovy
- 153. Detail zazděného otvoru ve střední části západního průčelí středního traktu budovy
- 154. Detail okenního otvoru v jižní části západního průčelí středního traktu budovy

11.2.9 exteriéry – jižní průčelí západního křídla

- 155. Pohled od jihu na nádvoří průčelí budovy; vlevo kostel
- 156. Pohled od severozápadu na nádvoří průčelí budovy; vpravo navazující křídlo zámku
- 157. Pohled na jižní průčelí západního konce středního traktu budovy
- 158. Detail zazděného okenního otvoru v úrovni patra západního konce středního traktu budovy
- 159. Pohled do východního kouta jižního průčelí západního konce středního traktu budovy a schodišťové věže

11.2.10 exteriéry – věž

- 160. Celkový pohled na objekt schodišťové věže od jihozápadu
- 161. Pohled na horní část západního průčelí schodišťové věže
- 162. Pohled na dolní část západního průčelí schodišťové věže
- 163. Detail spodní části okosení jihozápadního nároží schodišťové věže
- 164. Detail horní části okosení jihozápadního nároží schodišťové věže
- 165. Detail okna horního patra schodišťové věže v jejím jižním průčelí
- 166. Detail okna horního patra schodišťové věže v jejím jižním průčelí
- 167. Vstupní portál do objektu schodišťové věže v jejím jižním průčelí
- 168. Detail nadpraží vstupního portálu do objektu věže
- 169. Detail záklenku ve zdivu východně od vstupního portálu schodišťové věže

11.2.11 exteriéry – západní průčelí jižního křídla

- 170. Celkový pohled na západní průčelí jižního křídla budovy (vpravo navazuje zdivo křídla zámku)

- 171. Detail okna při severním konci západního průčelí jižního křídla budovy
- 172. Detail zazděného portálu uprostřed západního průčelí jižního křídla budovy
- 173. Celkový pohled na návaznost jižního křídla budovy bývalé hospody na sousední objekt
- 174. Detailní pohled na rozhraní obou objektů v podstřeší

11.2.12 interiéry suterénu (1. PP)

- 175. Sklepní chodba č. 1.21 – pohled k jihu na schody do místnosti 1.20
- 176. Sklepní chodba č. 1.21 – pohled k jihu na schody do místnosti 1.20
- 177. Sklepní chodba č. 1.21 – pohled na vstup do místnosti 1.22 v západní stěně místnosti
- 178. Sklepní chodba č. 1.21 – pohled k severu na schody do místnosti A01
- 179. Sklepní chodba č. 1.21 – pohled do severního cípu místnosti do nádrží v prostoru pod schody
- 180. Sklepní chodba č. 1.21 – pohled do severního cípu místnosti s nádrží
- 181. Sklep č. 1.22 – průhled k západu
- 182. Sklep č. 1.22 – pohled na západní stěnu místnosti
- 183. Sklep č. 1.22 – pohled na severní stěnu místnosti
- 184. Sklep č. 1.22 – průhled místností k severovýchodu
- 185. Sklep č. 1.22 – nádrž v severovýchodním rohu
- 186. Sklep č. 1.22 – pohled na nádrž v severovýchodním rohu místnosti
- 187. Sklep č. 1.22 – pohled do nádrže
- 188. Sklep č. 1.22 – pohled na portál do místnosti 1.21 ve východní stěně
- 189. Místnost A01 – pohled na schody do sklepní chodby 1.21

11.2.13 interiéry přízemí (1. NP)

- 190. Vstupní místnost č. 1.01 – pohled k západu na prostor hlavního vstupu
- 191. Vstupní místnost č. 1.01 – pohled k jihu
- 192. Vstupní místnost č. 1.01 – pohled k západu.
- 193. Místnost č. 1.02 – pohled k jihozápadu
- 194. Místnost č. 1.02 – pohled k severozápadu
- 195. Místnost č. 1.02 – pohled k severozápadu
- 196. Pozůstatky nedávného požáru v 1. patře v severní polovině místnosti
- 197. Pozůstatky nedávného požáru v 1. patře v severní polovině místnosti
- 198. Místnost č. 1.03 – pohled přes přepážku k jihu
- 199. Místnost č. 1.03 – pohled k jihozápadu
- 200. Místnost č. 1.03 – pohled do severozápadního rohu místnosti
- 201. Místnost č. 1.03 – detail výmalby při severozápadním rohu místnosti
- 202. Místnost č. 1.03 – pohled do severovýchodního rohu místnosti
- 203. Pozůstatky nedávného požáru v 1. patře v severní polovině místnosti
- 204. Místnost č. 1.03 – pohled na západní zeď
- 205. Místnost č. 1.04 – pohled chodbou k jihu
- 206. Místnost č. 1.04 – pohled chodbou k severu
- 207. Místnost č. 1.11 – pohled na jižní stranu chodby
- 208. Místnost č. 1.11 – pohled na jihozápadní stranu chodby
- 209. Místnost č. 1.11 – pohled k západu do prostoru schodiště
- 210. Místnost č. 1.11 – pohled k severu
- 211. Místnost č. 1.12 – pohled do místnosti pod schody od jihu
- 212. Místnost č. 1.08 – pohled na zamřížovaný otvor v západní stěně místnosti
- 213. Místnost č. 1.13 – pohled k západu
- 214. Místnost č. 1.13 – pohled do severozápadního rohu místnosti
- 215. Místnost č. 1.13 – pohled do jihovýchodního rohu místnosti
- 216. Místnost č. 1.15 – pohled k jihozápadu
- 217. Místnost č. 1.15 – pohled k severu
- 218. Místnost č. 1.16 – aktuální pohled na jižní stěnu místnosti

- 219. Místnost č. 1.14 – pohled chodbou k západu
- 220. Místnost č. 1.14 – pohled chodbou k východu
- 221. Místnost č. 1.17 – průhled místností k jihu
- 222. Místnost č. 1.17 – průhled místností k severu
- 223. Místnost č. 1.17 – pohled do severního konce místnosti
- 224. Místnost č. 1.17 – průhled místností od jejího severního konce k jihu
- 225. Místnost č. 1.17 – detailní pohled na okno místnosti 1.20
- 226. Místnost č. 1.17 – detailní pohled na ostění barokního okna místnosti 1.19
- 227. Místnost č. 1.17 – detailní pohled na barokní ostění okna místnosti 1.20
- 228. Místnost č. 1.18 – pohled na jižní stěnu místnosti
- 229. Místnost č. 1.18 – pohled do severozápadního rohu místnosti
- 230. Místnost č. 1.18 – pohled na západní stranu místnosti
- 231. Místnost č. 1.18 – pohled na dveře do místnosti 1.19
- 232. Místnost č. 1.18 – spára v severovýchodním rohu místnosti
- 233. Místnost č. 1.18 – detailní pohled na jižní špaletu vstupního portálu
- 234. Místnost č. 1.18 – pohled od vstupního portálu do místnosti směrem k západu
- 235. Místnost č. 1.19 – pohled k východu
- 236. Místnost č. 1.19 – pohled do jihovýchodního rohu místnosti
- 237. Místnost č. 1.19 – pohled na jižní stranu místnosti
- 238. Místnost č. 1.19 – pohled na jihozápadní roh místnosti, vpravo místnůstka pod schody
- 239. Místnost č. 1.19 – pohled do jihozápadního rohu místnosti
- 240. Místnost č. 1.19 – pohled do severovýchodního rohu místnosti s dveřmi do místnosti 1.20
- 241. Místnost č. 1.19 – detailní pohled dovnitř místnůstky pod chody
- 242. Místnost č. 1.19 – detailní pohled na dveře do místnosti 1.18
- 243. Místnost č. 1.19 – detailní pohled na okno ve východní stěně místnosti
- 244. Místnost č. 1.19 – detailní pohled na barokní ostění okna v jižní stěně místnosti
- 245. Místnost č. 1.20 – pohled do jihovýchodního rohu místnosti
- 246. Místnost č. 1.20 – pohled do jihozápadního rohu místnosti
- 247. Místnost č. 1.20 – průhled k jihozápadu
- 248. Místnost č. 1.20 – pohled do severovýchodního rohu místnosti
- 249. Místnost č. 1.20 – detailní pohled na dveře do místnosti 1.19 v jižní stěně
- 250. Místnost č. 1.20 – detailní pohled na vstup (sklepní šíji) do místnosti 1.21 v severovýchodním rohu
- 251. Místnost č. 1.20 – pohled na okno ve východní stěně místnosti
- 252. Místnost č. 1.20 – detailní pohled okno v jižní stěně místnosti
- 253. Místnost č. 1.20 – průhled místností k jihu
- 254. Místnost č. 1.20 – detailní pohled na dveře do místnosti 1.19

11.2.14 interiéry mezipatra

- 255. Místnost A01 – pohled přes místnost z prostoru schodiště v jejím severovýchodním rohu k jihozápadu
- 256. Místnost A01 – pohled z prostoru schodiště k západu
- 257. Místnost A01 – celkový pohled na východní stranu místnosti
- 258. Místnost A01 – pohled na východní stěnu místnosti
- 259. Místnost A01 – detailní pohled na dveřní otvor v severozápadním rohu místnosti
- 260. Místnost A01 – severní strana místnosti
- 261. Místnost A01 – pohled na severní stěnu místnosti
- 262. Místnost A01 – pohled na východní stěnu místnosti – vlevo vstup a prostor schodiště
- 263. Místnost A01 – pohled na východní stěnu místnosti
- 264. Místnost A01 – pohled do jihovýchodního rohu místnosti
- 265. Místnost A01 – pohled na vstup a schodiště v severovýchodním rohu místnosti
- 266. Místnost A01 – detail okna v severní stěně
- 267. Místnost A02 – průhled místností směrem k jihu

- 268. Místnost A02 – průhled severní částí místnosti směrem k východu, vlevo dveřní otvor do místnosti A01, vpravo dřevěná přepážka
- 269. Místnost A02 – pohled ze severní části místnosti k západu, uprostřed otvor do místnosti A03
- 270. Místnost A03 – pohled přes místnost od severozápadu do jejího jihozápadního rohu
- 271. Místnost A03 – průhled místností k západu
- 272. Místnost A03 – štěrбина okna v severní části západní stěny místnosti
- 273. Místnost A03 – průhled místností do jejího severozápadního rohu
- 274. Místnost A03 – detail okna v západní části její severní stěny
- 275. Místnost A03 – pohled do severovýchodního rohu místnosti, vpravo otvor do místnosti A02
- 276. Místnost A03 – pohled na východní stěnu místnosti, vlevo otvor do místnosti A02
- 277. Místnost A03 – pohled do jihovýchodního rohu místnosti
- 278. Místnost A03 – pohled na jižní stěnu místnosti, vpravo vstupní otvor z nádvoří
- 279. Pohled přes místnost A04 od severozápadu otvorem v její severní zdi z místnosti A03
- 280. Pohled od jihozápadu do místnosti A04, uprostřed vstupní otvor z prostoru nádvoří

11.2.15 interiéry patra (2. NP)

- 281. Místnost č. 2.01 – pohled přes místnost k jihozápadu
- 282. Místnost č. 2.01 – pohled k východu
- 283. Místnost č. 2.01 – pohled přes schodiště k severovýchodu
- 284. Místnost č. 2.01 – pohled do severovýchodního rohu místnosti
- 285. Místnost č. 2.01 – detailní pohled na dveře chodby 2.02 v severovýchodním koutě místnosti
- 286. Místnost č. 2.02 – pohled chodbou k jihu na dveře do místnosti 2.01
- 287. Místnost č. 2.02 – pohled chodbou k severu na dveře do místnosti 2.03
- 288. Místnost č. 2.04 – starší pohled na východní stěnu; dosud s osazenými okny (foto podklad investora)
- 289. Místnost č. 2.04 – aktuální pohled na východní stěnu
- 290. Místnost č. 2.04 – východní stěna místnosti
- 291. Místnost č. 2.04 – pohled do severozápadního rohu místnosti
- 292. Místnost č. 2.04 – vysazená okenní křídla na podlaze místnosti
- 293. Místnost č. 2.05 – pohled na východní stěnu místnosti
- 294. Místnost č. 2.05 – pohled na vybouraný otvor v parapetní zdi s patrnou dřevěnou konstrukcí
- 295. Místnost č. 2.06 – pohled na západní stěnu místnosti
- 296. Místnost č. 2.06 – starší pohled na východní stěnu místnosti s dosud osazeným oknem (foto podklad investora)
- 297. Místnost č. 2.06 – aktuální pohled na východní stěnu místnosti
- 298. Místnost č. 2.06 – pohled na západní stěnu místnosti
- 299. Místnost č. 2.07 – starší pohled na západní stěnu místnosti dosud s osazeným oknem (foto podklad investora)
- 300. Místnost č. 2.07 – aktuální pohled na západní stěnu místnosti
- 301. Místnost č. 2.07 – detail odkryté výmalby na parapetní zdi
- 302. Místnost č. 2.07 – pohled na jižní stěnu místnosti
- 303. Místnost č. 2.08 – starší pohled na západní stěnu místnosti dosud s osazeným oknem (foto podklad investora)
- 304. Místnost č. 2.08 – aktuální pohled na západní stěnu místnosti
- 305. Detail odkryté výmalby na parapetní zdi
- 306. WC č. 2.12 – pohled na západní stěnu jižní části místnosti
- 307. Sál č. 2.13 – pohled přes sál k východu
- 308. Sál č. 2.13 – pohled na jižní stěnu sálu s dveřmi na pavlač 2.19
- 309. Sál č. 2.13 – pohled přes sál k západu
- 310. Sál č. 2.13 – pohled do severozápadního rohu
- 311. Sál č. 2.13 – pohled na schody do prostoru pod úrovní podlahy při západní stěně místnosti
- 312. Sál č. 2.13 – pohled na okna v jižní stěně sálu, starší pohled dosud s osazenými okny (foto podklad investora)

- 313. Místnost č. 2.14 – pohled na jižní stěnu místnosti
- 314. Místnost č. 2.15 – pohled přes místnost k jihu
- 315. Místnost č. 2.16 – pohled do jihovýchodního rohu místnosti
- 316. Místnost č. 2.16 – pohled do jihozápadního rohu místnosti
- 317. Místnost č. 2.16 – pohled na západní stěnu místnosti
- 318. Místnost č. 2.16 – pohled na okno ve východní stěně místnosti
- 319. Místnost č. 2.16 – detail okna ve východní stěně místnosti
- 320. Místnost č. 2.16 – detail závěsu okna ve východní stěně místnosti
- 321. Místnost č. 2.16 – detail obrtlíku a úchopek okna ve východní stěně místnosti
- 322. Místnost č. 2.16 – detail españolety okna ve východní stěně místnosti
- 323. Místnost č. 2.17 – pohled na jižní stěnu místnosti
- 324. Místnost č. 2.17 – pohled na jižní stěnu místnosti
- 325. Místnost č. 2.17 – pohled na jihozápadní kout místnosti s vystupujícím tělesem schodiště
- 326. Místnost č. 2.17 – celkový pohled na západní stranu místnosti
- 327. Místnost č. 2.17 – pohled do severovýchodního rohu místnosti
- 328. Místnost č. 2.17 – pohled na východní stěnu místnosti s oknem
- 329. Místnost č. 2.17 – detail nadpraží okna ve východní stěně místnosti
- 330. Místnost č. 2.17 – detail parapetu okna ve východní stěně místnosti
- 331. Místnost č. 2.17 – okno ve východní stěně místnosti
- 332. Místnost č. 2.18 – pohled na vstup ze schodiště do místnosti 2.16
- 333. Místnost č. 2.18 – pohled přes schodiště k jihu
- 334. Místnost č. 2.18 – detail ostění zazděného otvoru v jižní stěně schodiště
- 335. Místnost č. 2.18 – detail okenní niky ve východní stěně a dveřního otvoru do místnosti 2.16
- 336. Místnost č. 2.18 – detail okna ve východní stěně
- 337. Místnost č. 2.18 – pohled na horní část jižní stěny schodiště
- 338. Místnost č. 2.18 – průhled nad dolním ramenem schodiště směrem k východu
- 339. Místnost č. 2.18 – opačný pohled přes dolní rameno schodiště na západ
- 340. Místnost č. 2.19 – průhled pavlačí k jihu – stav před zakrytím oken (foto podklad investora)
- 341. Místnost č. 2.19 – aktuální průhled pavlačí k jihu
- 342. Místnost č. 2.18 – pohled přes pavlač k severu, vlevo dveře místnosti 2.16, vzadu do sálu 2.13
- 343. Místnost č. 2.19 – pohled na severní stěnu
- 344. Místnost č. 2.19 – okno místnosti 2.16 v pohledu od severu
- 345. Místnost č. 2.19 – okno místnosti 2.16 v pohledu od jihu
- 346. Místnost č. 2.19 – kolmý pohled na okno místnosti 2.16
- 347. Místnost č. 2.19 – pohled na okno místnosti 2.17

11.2.16 interiéry podkroví (3. NP)

- 348. Půda č. 301, průhled krovem nad jižním křídlem stavby směrem k jihu
- 349. Půda č. 301, průhled krovem nad jižním křídlem stavby směrem k severu
- 350. Půda č. 301, pohled na krov nad jižní částí jižního křídla od severovýchodu
- 351. Půda č. 301, pohled na jižní část krovu jižního křídla od severozápadu
- 352. Půda č. 301, pohled na jihovýchodní kout podkroví jižní části jižního křídla
- 353. Půda č. 301, jižní část krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k jihovýchodu)
- 354. Půda č. 301, jižní část krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k jihovýchodu)
- 355. Půda č. 301, jižní část krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k jihozápadu)
- 356. Půda č. 301, detail plné vazby jižní část krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k severovýchodu)
- 357. Půda č. 301, detail vazby jižní části krovu s tesařskou značkou
- 358. Půda č. 301, západní strana vazby jižní části krovu, pohled od jihu
- 359. Půda č. 301, spodní část západního sloupku vazby jižní části krovu
- 360. Půda č. 301, detail rozhraní jižní a severní části krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k severovýchodu)

- 361. Půda č. 301, rozhraní jižní a severní části krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k severovýchodu)
- 362. Půda č. 301, krov nad jižním křídlem stavby – pohled od severovýchodu na prostor vstupu ze schodišťové vížky
- 363. Půda č. 301, detail rozhraní jižní a severní části krovu nad jižním křídlem stavby a prostor vstupu ze schodišťové věže (pohled k severozápadu)
- 364. Půda č. 301, krov nad jižním křídlem stavby – detailní pohled na vstup ze schodišťové vížky
- 365. Půda č. 301, detail rozhraní jižní a severní části krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k východu)
- 366. Půda č. 301, střední část krovu nad jižním křídlem stavby (pohled k jihovýchodu)
- 367. Půda č. 301, napojení krovu nad středním traktem na starší krov nad jižním křídlem a průhled krovem středního traktu směrem k východu
- 368. Půda č. 301, jižní část krovu nad jižním křídlem stavby vpravo a napojení krovu středního traktu vlevo (pohled k jihovýchodu)
- 369. Půda č. 301, pohled do severovýchodního rohu krovu nad jižním křídlem stavby
- 370. Půda č. 301, střední část krovu nad jižním křídlem stavby – pohled k severovýchodu
- 371. Půda č. 301, severní konec krovu nad jižním křídlem stavby
- 372. Půda č. 301, detail napojení krovu nad středním traktem na starší krov nad jižním křídlem
- 373. Půda č. 301, detail severní části napojení krovu nad středním traktem ke krovu nad jižním křídlem v pohledu od jihozápadu
- 374. Půda č. 301, detail jižní části napojení krovu nad středním traktem na starší krov nad jižním křídlem v pohledu od severozápadu
- 375. Půda č. 301, napojení krovu nad středním traktem na starší krov nad jižním křídlem a průhled krovem středního traktu směrem k východu
- 376. Půda č. 302, pohled na napojení krovu nad středním traktem na starší krov nad jižním křídlem od východu
- 377. Půda č. 302, průhled krovem středního traktu od štítové zdi směrem k západu
- 378. Půda č. 302, pohled na severní stranu krovu středního traktu od jihozápadu
- 379. Půda č. 302, pohled na jižní stranu krovu středního traktu od severozápadu
- 380. Půda č. 302, pohled na jižní stranu krovu středního traktu od severozápadu
- 381. Půda č. 302, pohled na severní stranu krovu středního traktu, vpravo prostup do krovu nad severním křídlem
- 382. Půda č. 302, pohled na jižní stranu krovu středního traktu od severozápadu
- 383. Půda č. 302, pohled na štítovou zeď traktu od západu
- 384. Půda č. 303, průhled krovem pultové střechy nad západní částí středního traktu budovy směrem k západu
- 385. Půda č. 303, jižní strana podkroví pultové střechy nad západní částí středního traktu budovy, vlevo severní strana objektu schodišťové věže
- 386. Půda č. 303, detail ostění spodní části okna severní strany schodišťové věže zasahujícího do podkroví západní části středního traktu budovy
- 387. Půda č. 303, detailní pohled na pruh omítky pod parapetem okna v severní zdi schodišťové věže
- 388. Půda č. 303, detail jižní stěny
- 389. Půda č. 303, průhled krovem pultové střechy nad západní částí středního traktu budovy směrem k východu
- 390. Půda č. 303, pohled z prostoru krovu pultové střechy západní část středního traktu budovy směrem k východu na krokve barokního krovu nad jižním křídlem budovy
- 391. Půda č. 304, průhled krovem severního křídla budovy od jihu, východní strana
- 392. Půda č. 304, pohled do jihozápadního rohu prostoru krovu střechy nad severním křídlem budovy
- 393. Půda č. 304, pohled na západní stranu krovu střechy nad severním křídlem budovy
- 394. Půda č. 304, pohled do jihozápadního rohu prostoru krovu střechy nad severním křídlem budovy

- 395. Půda č. 304, pohled do severovýchodního rohu prostoru krovu střechy nad severním křídlem budovy
- 396. Půda č. 304, pohled na východní stranu prostoru krovu střechy nad severním křídlem budovy, detail hřebenové vaznice
- 397. Půda č. 304, pohled do jihovýchodního rohu prostoru krovu střechy nad severním křídlem budovy

11.2.17 interiéry schodišťové věže v koutě nádvoří

- 398. Pohled na západní stěnu valeně klenutého prostoru suterénu pod věží
- 399. Pohled spodní část západní stěny valeně klenutého prostoru suterénu pod věží
- 400. Pohled na východní stěnu a vstupní otvor v klenbě valeně klenutého prostoru suterénu pod věží
- 401. Pohled na východní stěnu valeně klenutého prostoru suterénu pod věží
- 402. Detail otvoru při patě východní stěny vížky do místnosti 1.20 v jižním křídle budovy
- 403. Detail kamenného ostění prostupu klenby suterénu schodišťové vížky, pohled k jihu
- 404. Celkový pohled na západní část přízemí schodišťové vížky s otvorem do suterénu v podlaže a otvorem do místnosti 1.20 v patě východní stěny
- 405. Pohled na podlahu prostoru přízemí schodišťové vížky od vstupních dveří
- 406. Detail vstupních dveří schodišťové vížky v úrovni přízemí, pohled k jihu
- 407. Detail vřetene schodiště v úrovni přízemí, pohled od jihu od vstupních dveří
- 408. Pohled na schodiště ve vížce z dolní strany
- 409. Detail podesty na horním konci schodiště v pohledu z dolní strany
- 410. Průhled schodištěm do prostoru horního patra schodišťové vížky, pohled k jihozápadu
- 411. Horní patro schodišťové vížky, pohled k jihozápadu
- 412. Detail vřetene schodiště v horním patře vížky
- 413. Pohled na horní konec vřetene a severní stěnu horního patra schodišťové vížky
- 414. Pohled do prostoru jihovýchodního kouta v úrovni podlahy horního patra schodišťové vížky

12 PLÁNOVÁ DOKUMENTACE

Jako podklad pro plánovou dokumentaci SHP bylo využito zaměření současného stavu (Oto Szakosz, projektová kancelář PS, Bratři Čapků 550, 362 21 Nejdek). Úroveň přízemí a patra je v podkladech zpracována věrohodně, krov se však velmi liší od skutečného stavu a bylo jej nutné zcela nově překreslit. Krov severního křídla byl zakreslen s ohledem na omezenou přístupnost jen orientačně. Zaměření krovu bylo provedeno schematicky výhradně pro potřeby SHP; podrobnost odpovídá tomuto účelu. Autor nenese odpovědnost za použití zaměření krovů pro jiné účely, než SHP. Doměření, opravu zásadních chyb, grafické vyhodnocení a úpravy a doplňky provedl Jan Pešta a Vojtech Černý.

12.1 Dokumentace současného stavu

- 1. PŮDORYS SUTERÉNU (1.P.P.), 1:100**
- 2. PŮDORYS PŘÍZEMÍ (1.N.P.), 1:100**
- 3. PŮDORYS PATRA (2.N.P.), 1:100**
- 4. PŮDORYS PODKROVÍ (3.N.P.), 1:100**
- 5. POHLEDY, 1:100**

12.2 Vyhodnocení stavebního vývoje

- 6. PŮDORYS SUTERÉNU (1.P.P.), 1:200**
- 7. PŮDORYS PŘÍZEMÍ (1.N.P.), 1:200**
- 8. PŮDORYS PATRA (2.N.P.), 1:200**
- 9. PŮDORYS PODKROVÍ (3.N.P.), 1:200**

12.3 Architektonické a památkové hodnocení

- 10. PŮDORYS SUTERÉNU (1.P.P.), 1:200**
- 11. PŮDORYS PŘÍZEMÍ (1.N.P.), 1:200**
- 12. PŮDORYS PATRA (2.N.P.), 1:200**
- 13. PŮDORYS PODKROVÍ (3.N.P.), 1:200**